

III. SINODUL ECUMENIC 3 DE LA EFES. Date istorice despre al treilea Sinod Ecumenic¹

De pe timpul celui de al doilea Sinod Ecumenic pe catedra bisericească a Constantinopolului succesorul lui Nectarie a fost Sfântul Ioan Gură de Aur, lui Gură de Aur Arsachie, fratele lui Nectarie, lui Arsachie Atic, lui Atic Sisinie.

După moartea lui, Împăratul Teodosie cel mic, îngreuiat de deciziile contrare ale cetățenilor în alegerea episcopului, a hotărât să aleagă episcopul nu din Biserica Constantinopolului, ci din cea a Antiohiei, și anume pe Nestorie.

Nestorie s-a născut în Germanicia, un oraș în Siria. El avea darul cuvântului, chiar dacă nu era priceput, într-o funcție publică.

Deosebindu-se cu purtarea hainelor simple, măreției în mers și în privire, palid și uscat la față, el impunea imaginea unui înfrânat, evlavios, a unei vieți în acord cu cea a vechilor creștini. De aceea, cu acordul tuturor, el a fost chemat la Constantinopol și întronat ca episcop.

El a adus cu sine din Antiohia pe prezbiterul Anastasie, care permanent i-a fost cea mai apropiată și de încredere persoană, cu care Nestorie se comporta prietenește. Acest prezbiter în una din învățăturile către popor a ajuns la așa o necuviință că cu mare nerușinare spunea: cică, Preasfânta Maria nu trebuie să se numească Născătoare de Dumnezeu (Θεοτόκον), deoarece Dumnezeu nu poate să se nască din om. Cuvintele lui au produs în popor neliniște și tulburare. Nestorie însă, adunînd poporul în biserică, și frumos vorbind-le îndreptăța pe prezbiterul său, pe când vinovatul unei astfel de tulburări merita o aspră pedeapsă și afurisirea (de Biserică) sau cea mai strictă pedeapsă. Întărind hula cu hulă, el, în ipostasul sau persoana lui Hristos Dumnezeu își închipuia două persoane, și insista, că Hristos avea două firi, ca și doi fii sau doi Hristoși: unul este Dumnezeu de la Dumnezeu, altul - om de la mamă, pentru că și pe Sf. Fecioară o numea nu Născătoare de Dumnezeu, ci Născătoare de Hristos.

La fel pe unul din episcopi, pe Dorotei, l-au schimbat, după interesele proprii. În biserică, când Nestorie săvârșea Sf. Taine, el (Anastasie) s-a (urcat) sus pe catedră (posibil de pe amvon), și de pe ea, împotriva așteptărilor celor prezenți, a rostit blestem către toți, care foloseau cuvântul Născătoare de Dumnezeu. Nestorie a aprobat fapta lui, și l-a învrednicit pe necinstitul să săvârșească Sf. Taine. Dar poporul iritat a ridicat un neîntrerupt strigăt și zgomot împotriva episcopului: văitarea poporului a înăbusit cuvintele propovăduitorului; în mare tulburare poporul a început să alerge prin oraș; cu răucredinciosul au încetat orice contact și oamenii simpli și senatorii și oamenii duhovnicești și în sfârșit prin sate s-au împrăștiat cuvinte neplăcute că în oraș este stăpân, dar nu este episcop. În astfel de circumstanțe Nestorie, tulburat de frică și mânie, supune, pe cine poate, anchetelor judecătorilor, alungă din biserici sau din case acele persoane duhovnicești, care au un corect mod de gândire, îi chinuie cu foamea, lanțuri și băți.

Între timp omiliile lui Nestorie se răspândesc la Răsărit, vărsând duhoare și iad. Împotriva lor cu indignare ridică glas oamenii simpli dreptcredincioși sau egumenii bisericilor, și dintre ei mai cu seamă Chiril, episcop al Alexandriei, bărbat care strălucea mai mult decât toți în înțelepciune și sfințenie, pe care Dumnezeu în cea mai grea

¹ Din Practicalele Sinoadelor Ecumenice ediția rusească: [Деяния Вселенских Соборов, изданные в русском переводе при Казанской духовной академии. Казань, 1910](#) pg. 7

perioadă pentru Biserica l-a pus apărător credinței apostolice și care cel mai puternic a dat pe față părerile lui Nestorie.

La început el în epistola sa² a înștiințat monahii egipteni despre Nestorie și a descoperit, atât cât era nevoie, necinstita și nebuna lui învățătură³; apoi, când erezia lui Nestorie tot mai mult și mai mult s-a răspândit, el cu cele mai clare dovezi a dezmințit-o pe ea în trei epistole, către Teodosie și împărătesele Puliheria și Eudochia. Dar Împăratul, și-a închipuit această treabă altfel, sub influența lui Nestorie, și a scris lui Chiril o scrisoare, în care îl învinuia de strictețea lui.

Chiril a mai scris și alte câteva epistole pe aceeași temă și către alte persoane; când aceste epistole, de careva oameni cucernici au fost transmise lui Nestorie, el, puternic indignat, a început să înjosească demnitatea sfântului bărbat, aducând asupra lui cele mai dure învinuiri și hule.

Din contra, Chiril în numeroasele sale scrisori încerca să-l înțelească arătându-i, cât de departe a cedat de la predaniile apostolilor.

Nestorie insista și, critica pe sfătuitorul său, în scrisoarele sale prezentându-l ca un om obraznic și neînvățat.

Nelimitându-se hotarelor imperiului Constantinopolului, acest om foarte necinstit a îndrăznit să întărească și pe cei din Roma. El a trimis predicile sale, care le spunea în Constantinopol, către episcopul roman Celestin, trimițându-le cu Antiohie, unul din demnitari. Și Chiril la fel a trimis, către Celestin cu Poseidon, diaconul Bisericii din Alexandria, scrisorile sale, scrise către Nestorie, și ale lui Nestorie către el.

Celestin imediat a adunat în Roma soborul din mulți episcopi, amănunțit a cercetat sensul învățaturii Nestorieiene, și după decizia întregului Sfânt sobor au condamnat păgubitoarea erezie. După, el a înștiințat pe Nestorie, că va fi supus anatemei și lipsirii cinului de episcop, dacă în timp de zece zile nu-și va nega oficial erezia, de el introdusă: să restabilească în demnitatea de mai înainte pe cei, pe care Nestorie i-a îndepărtat de la comuniune cu Biserica, sau de la oficierea sfintelor taine.

În același timp în scrisorile sale către episcopii de frunte din răsărit, Celestin cu puternice expresii îi îndemna spre apărarea dreptei credințe împotriva nebuniei nestorieiene, dar mai mult îl îndemna pe Chiril, pe care l-a delegat să anunțe judecarea lui Nestorie dacă nu se pocăiește de vina lui în termenul stabilit, și să fie izgonit din comunitatea creștinilor, ca om, care poartă în sine o infecție de suflet vătămătoare.

Despre acestea scria Celestin și către locuitorii Constantinopolului. Chiril de asemenea, în îndeplinirea datoriei sale, a scris epistole despre adevărata învățătură a credinței și rățcirii lui Nestorie, și le-a trimis, împreună cu epistola lui Celestin, către Ioan al Antiohiei, Iuvelian al Ierusalimului și Acachie de Veria.

Acționând cu înțelepciunea cuvenită: el a adunat în Alexandria un sinod și a trimis către Nestorie patru episcopi, cu scopul, ca să-l înțelească; personal a intrat cu el în discuție, și i-ar fi adus o epistolă specială de la sinod, care conținea în sine douăsprezece capitole, numite anatematisme, pentru că conțineau în ele anateme către eretici. Dar Nestorie la toate acestea a arătat dispreț; monahilor, care cu tărie se împotriveau modului lui de gândire, îi puna sub strajă și îi supunea chinurilor; și cu toți ceilalți el se comporta cu multă cruzime.

² Este vorba despre prima epistola din [Colecția ACO de Eduard Schwartz vol. 1\(1-32\), pag.10 ; aici apare a 19-a, cea către monahi.](#)

³ [PG 77, 9](#)

Atunci Chiril a văzut că este nevoie de a convoca un sinod ecumenic, și în epistolele, după cum s-a spus, către principalele Biserici de răsărit și de la reprezentării lor insistent cerea, ca ei, intervenind între ei într-o consfătuire, să examineze învățătura lui Nestorie, și ca să-l întoarcă la gândirea corectă, sau, văzând după mersul lucrurilor, a-l tăia de la Biserică. Chiril impunea aceasta tuturor, către care scria, episcopilor.

Dar atât pentru deschiderea sinodului cât și pentru susținerea lui. Către atingerea scopului dorit, se putea doar de săvârșit cu puterea Împăratului, și de obicei în astfel de situații se adresau cu cerere către el. Chiril sfătuia pe Iuvenalie, episcopul Ierusalimului, să roage fierbinte pe împărat, ca el să dea ajutor folosindu-și puterea spre încetarea tulburărilor nestoriene, care au stăpânit Biserica.

El scria de asemenea și locuitorilor Constantinopolului, care au aveau același fel de gândire, despre aceea, că dacă Nestorie nu va primi prieteneștele înțelepțiri atunci această temă trebuie să fie transmisă, la judecata sinodului.

Tot cinul monahal în Constantinopol, îndemnat de cuvintele lui Chiril și jignirile zilnice ale lui Nestorie, insistent rugau pe Teodosie, ca el să convoace episcopii la sinod pentru restabilirea unității și păcii bisericești, suspendate de Nestorie. Împăratul Teodosie, cedând cererilor lor, în al treisprezecelea an al împăătăției sale, în ziua a treisprezecea înainte de 'calendele' lui decembrie - 19 noiembrie, cu actele (documentele) către Chiril și ceilalți principali episcopi, a stabilit sinodul ecumenic, care trebuia să se deschida în Efes de sărbătoarea Cincizecimii a anului viitor.

Dupa Paști, Nestorie s-a silit să se ducă la Efes, însoțit fiind de un număr mare de oameni. Când a sosit sărbătoarea Cincizecimii, a ajuns acolo și Chiril, care era însărcinat să fie conducătorul sinodului. În a patra zi după Cincizecime a sosit acolo și Iuvenalie, episcopul Ierusalimului, cu episcopii palestinieni. Capreol, episcopul Cartaginei, a trimis pe diaconul Vesul, care a înștiințat sinodul, că episcopilor africani nu li se permite plecarea în Efes datorită strâmtorării din partea vandalilor, care asuprise toată Africa, și că Augustin, episcopul Iponului, a murit înaintea primirea scrisorii, prin care Împăratul îl chema la sinod, și pentru aceasta sinodul nu aștepta pe nici un reprezentant al bisericii africane. După aceasta îl așteptau doar pe Ioan al Antiohiei cu episcopii săi: mai mult de două săptămâni, de la ziua stabilită, el nu se prezenta, ca motiv nefiind distanța locului, dar era temerea - după cum scria sinodul de la Efes lui Celestin - aducerea cu sine a morții lui Nestorie. Lungind atâta timp, Ioan, prin intermediul a doi episcopi de ai săi, cel din Anameia și Ierapoli, a înștiințat pe părintii efeseni, ca să nu-l mai aștepte și să nu mai amâne ședințele sinodiale.

Această amânare a fost grea pentru episcopi; ei erau în Efes mai mulți decât două sute: unii din ei răbdau neajunsuri în întreținerea lor, alții suferea de grave boli; alții vorbeau, că încetineala de mai departe va atrage după sine nerespectul poporului față de sinod. De aceea cu acord comun s-a stabilit deschiderea sinodului în biserica Preasfintei Fecioare Maria, în ziua a zecea după calendarul iulian (22 iunie). În timpul acesta au venit la Efes și doi demnitari, Irineu și Candidian; lor nu li se acorda implicarea în treburile credinței: Irineu a aparut în urma lui Nestorie având atitudine prietenoasă față de el, fără vreo oarecare putere; Candidian însă cu ordinele lui Teodosie, trebuia să ia asupra sa, în locul Împăratului, paza sinodului și împlinirii scopului pentru care s-a adunat. Episcopii în adunarea generală, citind scrisoarea Împăratului, prin care i-a convocat la sinod, înainte de examinarea temei controversate chemau la sinod pe Nestorie, pentru ca să-și asculte învățătura lui cea profanatoare, în care îl învinuia, și să renunțe la ea. El nu a primit

invitația, și, disprețuind porunca sinodului, cerea amânarea examinării subiectului până la sosirea episcopului Ioan. A doua și a treia zi au fost trimiși către el episcopi urmărind, ca să-l convingă în numele sinodului spre ascultare: câte o zi întreagă așteptau lângă ușile casei lui, dar în afară de reproșuri nimic nu au primit; și au fost primiți cu obrăznicie și izgoniți de către tovarășii lui Nestorie, care înconjurau casa. În zadar încercând toate mijloacele, prin care se putea de tămăduit mintea bolnavă a lui Nestorie, părinții au început examinarea subiectului. Pentru aceasta oficial au fost citite: Simbolul Credinței de la Niceea, scrisorile lui Chiril către Nestorie și cele nestorieiene către Chiril, de asemenea discuțiile, scrisoriile și micile lucrări ale lui Nestorie; dovedind, că ele toate sunt în dezacord cu mărturisirea de la Niceea și cu învățăturile sfinților părinți, ale căror multe scrieri au fost propuse atunci la sinod. În sfârșit au fost prezentate cateva mărturisiri ale unor bărbați de încredere, care au adevărit hulele lui Nestorie către Hristos și Născătoarea de Dumnezeu Fecioară. Examinând toate acestea atent și amănunțit sinodul l-a privat pe Nestorie de cinul episcopal și excomunicat, întărind decizia cu semnăturile tuturor episcopilor. Imediat vestitorii oficiali au împărșiat vestea despre condamnare în tot orașul, și nu doar prin viu grai au făcut-o, ci și prin multe anunțuri scrise. Poporul, care cu multă nerăbdare aștepta hotărârea sinodului, și-au exprimat mulțumirea într-un mod neobișnuit față de episcopi: cu lămpele aprinse îi petreceau pe la casele lor, tămâiau, când ei treceau, cu strigăte și aplauze oficial aprobau condamnarea omului ticălos. Imediat a fost trimisă Împăratului o înștiințare scrisă despre tot ce s-a făcut. Epistola către el din partea sinodului, chiar dacă Candidian, încerca să pună mâna pe ea și pe uscat și pe mare, ca să-i facă pe plac lui Nestorie, a ajuns la împărat. Înștiințat despre aceasta de glasul Domnului, fericitul Dalmat, om cu viață sfântă, a ieșit din mănăstire, în care se nevoia patruzeci și opt de ani, rupând orice legătură cu oamenii, și, însoțit de mulți arhimandriți și monahi, cu cântări de psalmi grăbit mergea către palatul Împăratului, ca să afle de la el, ce a hotărât Sfântul Sinod. Cu lămpade și sfinte cântări s-au adunat de asemenea și pustnicii; numărul poporului era mare. În auzul tuturor în biserica sfântului Mochie a fost citită scrisoarea părintilor de la Efes: toți se bucurau; s-a auzit strigătul poporului: anatema lui Nestorie.

Ambasadorii papei de la Roma, care au venit în Efes deja după luarea deciziei, au adevărit acordul lor la condamnarea lui Nestorie prin semnătură. Dar Ioan al Antiohiei, care a sosit în Efes împreună cu episcopii săi după condamnarea lui Nestorie și mai înainte de venirea ambasadurilor romani, atras de sugestiile viclene ale lui Candidian, direct a declarat, că sinodul a procedat în mod nedrept, condamnându-l pe Nestorie, în absența lui și neintrând în relație cu el, și că nu a confirmat anatemele lui Chiril, fiind absent. Pentru aceasta Ioan a hotărât să se separe de sinod, și, să acționeze de comun acord cu Nestorie, a alcătuit o mică specială întrunire de episcopi, căreia i-a dat numele de sinod ecumenic. A fost format din aproximativ treizeci de episcopi, sau, mai bine zis, o gloată din cei mai neînsemnați, fără de importanță persoane: unii din ei erau exilați și rătăceau din loc în loc; alții după însemnate greșeli erau lipsiți de episcopiiile sale de către mitropolii lor; unii din ei pentru învățături eretice au fost goniți din locurile lor în *Telasia*; alții în sfârșit se țineau de rătăcirile pelagianilor. Bazându-se pe această strânsură, Ioan de la început a respins, întemeindu-se pe scrierile lui Teodorit al Cirului⁴, contra cele

⁴ [Este vorba în special de Epistola 151 a lui Teodorit al Cirului; The Auctarium of Garnerius](#)

douăsprezece anateme ale lui Chiril, apoi a luat cinstea și numele de episcop a lui Chiril și Memnon, episcopul Efesului, pe care toți profund îi cinsteau și după vârstă și după viața neprihănită, învinuindu-i pe ei în aceea, că se țin de opiniile apolinariste; pe restul episcopilor, care formau sinodul, fără pricină i-a lipsit de comunicarea cu Biserica și îndată a scris Împăratului, că de pe Chiril și Memnon sunt scoase cinurile episcopale, în urma sentinței comune a judecătorilor pe cale legală. Mișcați de o faptă așa de nedemnă, părinții sinodului de la Efes, primind de la Chiril și Memnon cererea, în care ei își cereau loruși apărare, au trimis către Ioan trei episcopi cu povață, ca să vină la sinod și să dea raport în acelea, în care în mod nedrept acuza pe Chiril, Memnon și pe restul episcopilor. Ioan la început a fost în nedumerire, căință, frică; dar nădăjduind mai mult în puterea ostașilor care îl înconjurau, decît la dreptatea faptei sale, a renunțat să plece, acolo unde l-au chemat. În astfel de circumstanțe Sfântul sinod îl condamnă pe el și pe cei dimpreună cu el la afurisenie și îl lipsește de episcopat; publică, că Chiril, Memnon și alți episcopi condamnați de încălcarea și sistemului legal și dreptății, și despre toate acestea înștiințează prin scrisoare pe papa Celestin. Dar Teodosie, păcălit de scrisoare lui Ioan și altor episcopi de răsărit, a crezut, că Nestorie, Chiril și Memnon au fost condamnați legal, și a trimis la sinod pe demnitarul Ioan, care, ajuns acolo, a poruncit ca să-i dea sub strajă. În ce mîhnire a adus și pe Sfântul sinod și pe clerul din Constantinopol necazul lui Chiril și Memnon! Sinodul îndată a trimis în Constantinopol opt episcopi cu scopul, de a-i face cunoscută Împăratului situația. Ascultînd cuvintele lor despre acțiunile sinodului, el respectuos i-a primit, poruncind să fie eliberați de sub strajă Chiril și Memnon, dar pentru Nestorie a hotărît exil, și episcopilor, care se aflau atunci la Constantinopol, le-a ordonat să aleagă un nou ierarh pentru tronul Constantinopolului. Ei au intervenit în consfătuire între ei avînd o sarcină grea și în sfârșit au ales episcop pe Maximian, cunoscut tuturor cu o viață evlavioasă. Celestin, prin intermediul solilor și scrisorii a primit de la Teodosie și sinod înștiințarea despre alegerea lui Maximian, a aprobat-o cu multă bucurie.

Dar așa cum Ioan în sufletul său nu a încetat dușmănia, care a manifestat-o la Efes către Chiril, Bisericile din Antiohia și Alexandria, la fel cum și egumenii lor, erau între ei într-o mare neînțelegere, spre marea mîhnire a evlavioșilor și spre satisfacția a nestorienilor. Aceasta a durat aproape trei ani după închiderea sinodului, și acest rău încă mult timp nu ar fi secat, dacă Împăratul nu l-ar fi închis arătînd o specială vigilență și o inimă vie spre apărarea dreptei credințe. El prin tribunul și notarul Aristolau cu simțul profundei evlavii sfătuia și cu severitatea puterii imperiale a poruncit lui Ioan, să pună la o parte vrăjmășia, și să se împace cu Chiril și să aprobe hotărîrea Sinodului de la Efes cu semnătura sa și ale episcopilor patriarhatului său. Pentru aceasta Ioan a trimis în Alexandria pe Pavel, episcopul Emesului, care, sosind la Chiril, a reexaminat minuțios discutabilul caz a lui Nestorie, și când a văzut, că a fost executat corect și în regulă, din numele lui Ioan și al Bisericii din Antiohia a condamnat erezia lui Nestorie și a aprobat detronarea lui; a confirmat alegerea lui Maximian și a restabilit comunicarea și pacea între cele două Biserici cu ale lor renumiți întâistătători. Evlaviosul imperator nu s-a limitat doar la fapta asta: pentru a stîrni o mai mare repulsie față de această de Dumnezeu hulitoare erezie, el a osândit însăși numele Nestorie; în edictul său el a poruncit, ca adepții lui să se numească nu nestorienii, ci simonienii. Sub frica confiscării averii, el a interzis să se citească, să se țină la sine, sau transcrie lucrările nestoriene. El a stabilit pentru el locul exilului la Oaz, pe care de asemenea îl mai numesc Ivis, oraș în pustiile Libiei. După ce, acest oraș a fost pustiit a fost un popor de pribegi, Nestorie a fost eliberat, de barbarii care

au atacat orașul, a trecut în Tibaida, în orașul Pan; dar de acolo i s-a poruncit să se mute în Elefantina, care se afla peste hotarele regiunii fiviene, Nestorie mutat dintr-un loc în altul, printre suferințele exilului nu s-a făcut mai bun; peste tot, unde doar venea, nu înceta a împrășca cu hule pe Domnul Hristos și pe Născătoarea de Dumnezeu Fecioară. Dar semnele limpede ale pedepsei dumnezeiești către acest ticălos om, erau că, viermii îi împleau gura și i-au mâncat limba lui cea hulitoare de Dumnezeu până la ultima zi a vieții sale, și apoi a trecut la chinurile cele cumplite. După spusele unora, el a murit, omorându-se prin căderea pe pământ; alții spuneau, că el a fost înghițit de pământ; o legendă spune că, el a murit, pierzându-și mințile.

Sinodul de la Efes necondiționat și legitim este adăugat către sinoadele ecumenice, pentru că a fost și deschis și validat în mod legal; el a fost format din episcopi, adunându-se din toate locurile Bisericii Ortodoxe Sobornicești, a examinat și a întărit una din principalele dogme ale credinței sobornicești. Următoarele sinoade ecumenice în faptele lor cu o clară expusă venerație au aprobat Sinodul de la Efes.

Discursul lui Proclu, episcopul Cizicului, spusă în prezența lui Nestorie în marea biserică de la Constantinopol⁵, despre Întruparea Domnului Nostru Iisus Hristos, despre aceea, că Sfânta Feioară Maria este Născătoare de Dumnezeu și că Cel născut din ea nu este doar Dumnezeu sau doar om, ci este Emanuel, care este împreună Dumnezeu și om, nedespărțit și de netăgăduit.⁶

Actuala întrunire a noastră în cinstea preasfintei Fecioare mă provoacă pe mine să spun, fraților, un cuvânt de laudă. Prezenta ceremonie se unește cu folos pentru cei ce au venit aici mai ales, că se face în cinstea preacuratei Fecioare; ea reprezintă lauda femeilor, slava genului lor, pe care o pricinuieste faptul, că în același timp este și mamă și fecioară. Dragă și minunată adunare! Iată, pentru proslăvirea Fecioarei aduce pe oameni și pământul și marea, una pașnic așterne pentru corăbii spinarea sa, altul neînarmat deschide drumurile pentru cei ce călătoresc. Sărbătorește natură, pentru că se dă după merit cinste femeii; serbează neamul omenesc, pentru că se proslăvește fecioara. *Iar unde s-a înmulțit păcatul, a prisosit harul (Rom. 5:20)*. Pe noi ne-a adunat aici sfânta și Născătoarea de Dumnezeu Fecioara Maria, curată comoară a fecioriei, raiul cel cugetător al lui al doilea Adam, locul unde s-a săvârșit unirea firelor, unde s-a aprobat sfatul de mîntuitorie împăcare; încăpere, în care Cuvîntul și-a luat trup; rugul cel îsuflețit al firii, pe care nu a ars-o focul dumnezeieștii nașteri; nor ușor, care a purtat în trup pe Cel ce șade pe heruvimi; lână preacurată stropită de ploaia cerească, din care păstorul a făcut haină pentru oaie; roabă și mamă, fecioară și cer; pod, pe care Dumnezeu a coborât către oameni; uimitoare statură de țesut a dumnezeieștii construcții, pe care de nespus s-a țesut hitonul unirii, țesătorul fiind Duhul Sfânt, pictor – puterea de sus care a adumbrit, pentru care valul a fost încingătoarea antică din piele a lui Adam; temelia a fost trupul curat al fecioarei, suveică ce ai purtat bunăstarea de nemăsurat; pictor cuvîntul, intrînd prin auz. Cine a văzut, cine a auzit, ca să locuiască în pîntece Dumnezeul cel nemărginit, pe care cerurile nu-l cuprind, pe care nu-l îngrădește pîntecele fecioarei.

Cel născut din femeie nu este doar Dumnezeu și nu este doar om: acest născut a refăcut (prefăcut) femeia, vechea ușă a păcatului, în ușă a mîntuirii; unde șarpele și-a vârsta iadul său, intrînd prin neascultare, acolo Cuvîntul și-a înălțat biserică însuflețită, intrînd acolo prin ascultare; unde, a apărut primul om păcătos Cain, acolo s-a născut fără de sămînță Mîntuitorul neamului omenesc Hristos. Iubitorul de oameni nu s-a scîrbit să se nască din femeie, pentru că această faptă a Lui a dăruit viață. El nu a fost supus necurăției, introducîndu-se în pîntece, pe care El singur a organizat-o depărtată de orice stricăciune. Dacă această mamă nu ar fi rămas fecioară, atunci cel născut din ea ar fi fost un simplu om, și nașterea nu ar fi fost minunată. Dar dacă ea și după naștere a rămas fecioară, cine dar e cel născut, dacă nu Dumnezeu? Taină de neînțeles, pentru că El s-a născut într-un mod de neînțeles, El, care fără pideică a trecut ușile, cînd ei erau încuiați, în care Toma mărturisind unirea a două firi, a exclamat: *Domnul meu, și Dumnezeul meu!* (Ioan. 20:28).

Nu considera, omule, această naștere umilitoare, cînd ea pentru noi s-a făcut izvor de mîntuire. Dacă El nu s-ar fi născut din femeie, atunci nu ar fi murit; dacă nu ar fi murit, nu ar fi desființat cu moartea sa *pe cel ce are stăpînirea morții, adică pe diavolul* (Evr.

⁵ [In Manuscrisul MSS Ott.gr.49 de la Vatican este la punctul 19](#)

⁶ [În Colecția ACO de Eduard Schwartz vol. 1\(1-32\), pag.103- 19](#) (S93 A19), se vorbește și de o versiune latină Vat. Lat. 3836 nepublicată încă; [PG 65 680C](#)

2:14). Nu este nimic de necinste pentru ziditor să locuiască în casa, pe care a construit-o; lutul nu slujește la umilirea olarului, când el face din el vreun oarecare nou vas. Așa și pe Sfânta Dumnezeire nu o pîngărește nașterea din pîntecele de fecioară; pe el Dumnezeu singur l-a aranjat, și pentru aceasta, trecînd prin el, El nu s-a supus pe sine necurăției sau umilirii. O pîntece fericit! În tine a fost scris, zapisul mîntuirii a toată lumea . O pîntece minunat! În tine s-a pregătit arma împotriva morții. Binecuvîntată țarină! în tine fără de sămînță s-a însuflețit săditorul făpturii. O biserică măreață! în tine sfântă s-a ivit Dumnezeu, care, neschimbîdu-și firea sa, din milostivire către noi, s-a îmbrăcat în omenire și a devenit *iereu*, după rînduiala lui Melchisedec (Ps. 109:4). *Și Cuvîntul S-a făcut trup (Ioan. 1:14)*, deși iudeii nu cred Domnului, care a spus acestea. Dumnezeu a luat chipul omului, chiar dacă neamurile rîd de această minune. Pentru aceasta apostolul Pavel spune, că Hristos este *pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie (1 Cor. 1:23)*: ei nu au cunoscut puterea tainei (misterului), pentru că ea este de nepriceput (neînțeles) minții. *Dacă ar fi cunoscut-o, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei (1 Cor. 2:8)*. Dacă Cuvîntul nu s-ar fi sălășluit în pîntece, trupul nu ar fi stat cu El pe Dumnezeiescul tron. Dacă ar fi fost jignitor pentru Dumnezeu a intra în pîntecele, pe care El l-a creat, atunci și îngerii s-ar fi ofensa slujind omului.

Cel, care după firea sa nu este supus suferințelor, din milostivire către noi s-a expus pe sine la multe suferințe. Noi credem, că Hristos nu prin ascensiune treptată către Dumnezeiasca fire a devenit Dumnezeu, ci, fiind Dumnezeu, după mila Sa s-a făcut om. Nu spunem că: omul s-a făcut Dumnezeu; dar mărturisim că Dumnezeu s-a întrupat. Pe roaba Sa și-a ales-o mamă Acela, care după firea sa nu are mamă, și cine, arătîndu-se pe pămînt după dumnezeiescul plan, nu are aici tată. Cum unul și același este și fără tată și fără mamă, după cuvîntul apostolului? (Evr. 7:3). Dacă El este doar om, atunci nu putea să fie fără mamă: și cu adevărat, El are mamă. Dacă El este doar Dumnezeu, atunci El nu este fără de tată: într-adevăr El are Tată. El nu are mamă ca creator Dumnezeu, și nu are tată ca om.

Convinge-te de aceasta cu însăși numele arhanghelului, binevestind Mariei. Numele lui este Gavriil; ce înseamnă acest nume? Ascultă și vei afla; el înseamnă: Dumnezeu și om. Așa cum Cel, despre care el binecuvînta, este Dumnezeu și om, numele lui a prevenit la această minune, cu credință să fi fost primită fapta dumnezeiescului scop. Află cauza venirii în lume a Dumnezeului întrupat și proslăvește-i puterea Lui. Neamul omenesc cu păcatele sale a căpătat mari datorii, și nu găsea nici un mod ca să le plătească. Toți oamamenii în Adam au dat pentru sine manusrise în păcate și diavolul ne-a făcut robii săi; folosind neputinciosul nostru trup ca manuscris, el ne amintea nouă, că noi lui ne-am vîndut pe noi înșine, și punîndu-se înaintea noastră, el, vicleanul inventator al patimilor, ne-a arătat nouă la acea datorie a noastră și cerea de la noi plata ei. Datorită acestui fapt trebuia să se facă una din două: sau toți să fim supuși la moarte, la care am fi fost condamnați, pentru că toți au greșit; sau pentru răscumpărarea datoriei noastre să fie dat așa un preț, care toate pretențiile le-ar fi achitat pe deplin. Nici un om nu putea s-o plătească, pentru că el însuși prin păcat era în această datorie; nici înger nu putea să răscumpere neamul omenesc, pentru că el nu găsea o așa de mare plată. Nevoie era, ca Dumnezeu, neamesctecat cu păcatul, să moară pentru cei ce au păcătuit. Acesta a fost singurul mijloc pentru distrugerea răului.

Ce în realitate s-a săvîrșit? Cel, care din neființă a adus la ființă toată lumea, Cel, care cu nimic nu se îngueiază în împărțirea darurilor, a deschis cel mai sigur mijloc de a

pricinui viață celor condamnați, și prin cel mai decent chip pentru sine să distrugă moartea: El se face om, născându-se din Fecioară, într-un mod, doar de El știut; pentru că mintea nu poate să-și explice această minune. El moare cu aceea, ce este în El înăscut, și săvârșește ispășirea cu acea putere, ce permanent în El se află. Despre acestea vorbește apostolul Pavel: *întru El avem răscumpărarea prin sângele Lui și iertarea păcatelor (Efes. 1:7)*. Ce mare eveniment! A adus altora nemurire, pentru că El însuși era nemuritor. În pronia lui Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor nu a fost, nu este și nu va fi nimeni altul, în afară de El, Cel născut din Fecioară, Dumnezeu și om. Pentru răscumpărarea condamnaților El are în sine nu doar prețul potrivit mulțimii lor, dar și care depășește orice număr. În relație cu Tatăl, ca Fiu, El își păstrează neschimbarea după ființă, ca creator, El nu are neajuns în atotputernicie; ca milostiv, El a arătat o imensă dragoste față de oameni; ca Arhiereu, El pentru mijlocirea pentru alții are tot, prin care se întărește credința în El. La toate acestea, nu va găsi ceva egal, nici pe aproape nimeni, niciodată, și la nimeni altul. Gândește-te, cât de mare este iubirea Lui de oameni: de bună voie s-a supus pe sine condamnării, El a distrus moartea, care îi stăpînea pe cei ce L-au răstignit; și fărădelegea ucigașilor săi a întors-o în a lorși mîntuire, cei care au procedat ilegal.

Așa, mîntuirea oamenilor nu era cu puțință a se face de un simplu om, pentru că tot omul avea singur nevoie de izbăvitor: *fiindcă toți*, spune sf. Pavel, *au păcătuit și sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu (Rom. 3:23)*. Așa cum păcatul a supus pe păcătos stăpînirii diavolului, dar diavolul l-a supus morții, atunci starea noastră s-ar fi făcut extrem de dezastruoasă; nu ar fi fost nici un mod de scăpare de moarte. Au fost trimiși doctori, adică prooroci, dar ei doar puteau să ne arate mai limpede neputințele. Ce făceau ei? Când vedeau, că boala depășește iscusința omenească; ei chemau la doctorul Cel din cer, unul spunea: *Doamne, pleacă cerurile și Te pogoară (Ps. 143:5)*; altul implora: *Vindecă-mă, Doamne, și voi fi vindecat (Ier. 17:14)*; *deșteaptă puterea Ta și vino să ne mîntuiești pe noi (Ps. 79:3)*. Altul: *oare adevărat să fie că Domnul va locui cu oamenii pe pământ (3 Reg. 8, 27)? Degrabă să ne întâmpine pe noi îndurările Tale, că am sărăcit foarte (Ps. 78:8)*. Alții spuneau: *om cucernic nu mai este în țară și nici un om drept pe pământ (Mih. 7:2)*. *Dumnezeule, spre ajutorul meu ia aminte! Doamne, să-mi ajuți mie grăbește-Te (Ps. 69:1)! Dacă întârzie, așteapt-o, căci ea va veni sigur, fără greș (Av. 2:3)*. *Rătăcit-am ca o oaie pierdută; caută pe robul Tău, că poruncile Tale nu le-am uitat. (Ps. 118:156)*. *Dumnezeu strălucit va veni, Dumnezeul nostru, și nu va tăcea (Ps. 49:3)*. Pentru că, Cel, care după fire este Împărat nu a disprețuit firea omenească, cea înrobită sub cruda stăpînire a diavolului; binevoitorul Dumnezeu nu i-ar fi îngăduit să fie pentru totdeauna sub stăpînirea diavolului: Răscumpărătorul a venit și a dat ca plată sîngele Său; pentru răscumpărarea neamului omenesc de la moarte și-a dat trupul Său, pe care l-a primit de la Fecioară, a eliberat lumea de la legămîntul legii, nimicind moartea cu moartea sa. *Hristos ne-a răscumpărat pe noi de la legămîntul legii*, exclamă sf. Pavel.

Așa să știi, iudeule, că Mîntuitorul nostru nu este un simplu om, pentru că tot neamul omenesc este înrobît păcatului; dar de asemenea, El, nu este doar Dumnezeu, neunit cu firea omenească, cum vrei să-L consideri tu, Maniheule: El a avut trup, pentru că dacă El nu s-ar fi îmbrăcat în mine, atunci nu m-ar fi mîntuit pe mine. Dar sălășluindu-se în pîntecele Fecioarei, El s-a îmbrăcat în mine osînditul, și în el - în acel pîntece - a săvîrșit minunatul schimb: a dat Duhul și a primit trup, unul și același aflîndu-se cu Fecioara și născîndu-se din Fecioară. Unul a umbrit-o, adică Duhul iar Altul s-a întrupat din ea, adică Hristos. Dacă Hristos ar fi fost cineva separat, și Dumnezeu Cuvîntul separat, atunci nu

ar fi fost Treime, ci pătrime. Nu rupe hainele proniei mântuirii, de sus țesută; nu primi învățăturile lui Arie: el rău-credinciosul taie ființa; tu nu împărții unirea celor două firi, ca să nu fii îndepărtat de la Dumnezeu. Spune-mi mie: cine ni s-a arătat nouă, *cei care șed în întuneric și în umbra morții (Luc. 1:79)*? Om? Dar cum Acela, care singur a trăit în întuneric, ar fi putut, cum spune sf. Pavel, *să ne izbăvească de sub puterea întunericului (Colos. 1,13)*? așa cum scriptura spune despre noi: *altădată erați întuneric (Efes. 5:8)*. Deci, cine este El, care ni s-a arătat nouă? Proorocul David îți arată prin aceste cuvinte: *binecuvântat este cel ce vine întru numele Domnului (Ps. 117:26)*. Dar mai clar spune-ne nouă, proorocule, vestește mai tare, nu-ți slăbi vocea, ca trâmbița să răsunе graiul tău (Isaia 58:1), spune, cine este El? *Domnul Dumnezeuul puterilor*, spune proorocul: *Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă (Ps. 117:27)*. *Și Cuvântul S-a făcut trup (Ioan. 1:14)*: s-au unit două firi, și unirea a rămas nedespărțită.

El a venit să mântuiască, dar a trebuit și să pătimească. Cum au putut una și alta să fie împreună? Un simplu om nu a putut mântui; dar Dumnezeu fiind doar în ființa Lui nu putea să pătimească. În ce mod dar atunci s-au săvârșit și una și cealaltă? Așadar, El, Emanuel fiind Dumnezeu, s-a făcut și om, și aceea, ce El a fost, a mântuit; dar aceea, în care El s-a făcut, a pătimit. Pentru aceasta, când Biserica a văzut, că gloata iudeilor l-a încoronat pe El cu ghimpi, plîngînd furia mulțimii, spunea: *ieșiți, fetele Sionului, priviți pe Solomon încoronat, cum a Lui maică L-a încununat (Cânt. 3:11)*. El purta coroană de spini, și a distrus osîndirea prin pătimirea cea cu spini. El unul și același era și în sânul Tatălui și în pînțele Fecioarei; unul și același în brațele mamei sale și pe aripile vînturilor (Ps. 103.3); El, căruia se închină îngerii, în același timp stătea împreună la masă cu vameșii. Pe El serafimii nu îndrăzneau să-L privească, și în același timp Pilat Îl interoga. El unul și Același, pe care l-a ocărât robul și în fața căruia tremurau toate vietățile. El era pironit pe cruce și ședea pe tronul slavei; era pus în mormînt și întindea cerul ca un cort (Ps. 103.2); socotit între cei morți și a desfîințat iadul; aici pe pămînt clevețeau asupra Lui, ca pe un înșelător, acolo, în cer îi dădeau slavă, ca celui mai sfînt. Ce taină de neînchipuit! Văd minunile, și mărturisesc, că El este Dumnezeu; văd pătimirile, și nu pot să tăgăduiesc, că El este om. Emanuel a deschis ușile naturii, ca om, și a păstrat întregi cheile fecioriei, ca Dumnezeu; a ieșit din pînțele la fel, cum a intrat prin auz; la fel și s-a născut și s-a zămislit: fără de patimă a intrat, fără putreziciune a ieșit, cum despre asta spune proorocul Iezechiil: *m-a dus bărbatul acela înapoi la poarta cea din afară a templului, spre răsărit, și aceasta era închisă. Și mi-a zis Domnul: "Poarta aceasta va fi închisă, nu se va deschide și nici un om nu va intra pe ea, căci Domnul Dumnezeuul lui Israel a intrat pe ea. De aceea va fi închisă. (Iezec. 44:1, 2)*. Iată clară arătare la sfînta Fecioară și Născătoare de Dumnezeu Maria. Să înceteze orice contradicere și sfînta Scriptură să ne lumineze înțelegerea, ca să și căpătăm, Împărăția Cerurilor în vecii vecilor. Amin.

II. Epistola lui Chiril episcopul Alexandriei către Nestorie⁷, când a aflat despre modul lui greșit de gândire.⁸

Evlaviosului și iubitorului de Dumnezeu episcopului Nestorie, tovarășului nostru, Chiril episcopul, vă urez în Domnul tot binele.⁹

În Alexandria au venit câțiva respectabili și care merită încredere bărbați. Ei mi-au spus, ca și cum evlavia ta este în mare indignare și folosește toate mijloacele pentru a mă întrista. Când eu am vrut să aflu pricina unei astfel de supărări a evlaviei tale, ei mi-au spus, că oarecare din alexandrieni au împrăștiat în popor o epistolă, scrisă de mine pentru sfinții monahi, și că ea a devenit cauza urii și iritării. Eu mă mir, că pietatea ta în mod minuțios nu a examinat acest subiect. Neliniște în credință a apărut, nu din epistolă, care a fost scrisă de mine mai înainte, dar din careva învățături, spuse de evlavia ta sau de altcineva. Dimpotrivă, când scrierile sau tălmăcirile, care conțineau o învățătură pe dos, au început să circule prin mâini, noi ne-am îngrijit să corectăm această învățătură. Pentru că unii au ajuns până acolo, că nu vreau să-l mărturisească pe Hristos ca Dumnezeu, dar Îl mărturisesc pe El ca instrument sau unealtă a lui Dumnezeu și ca om purtător de Dumnezeu, și încă ceva mai absurd decât aceasta. Pe noi ne întristează cuvintele, spuse de evlavia ta, sau spuse de alt cineva: eu nu prea cred acestor învățături neînsemnate răspândite printre oameni. Cum nouă ne-a fost cu putință să tăcem în acel timp, când credința se răstălmăcește, când atâtea modificări apar în ea? Sau noi nu vom sta în fața judecății lui Hristos? Oare putem noi să ne îndreptăm în tăcerea nepotrivită, noi, care am fost puși pentru ca să vorbim ce se cuvine? Ce dar trebuie să fac eu acum? Eu sunt nevoit să intru în relații pe această temă cu cucernicia ta, după ce evlaviosul și iubitorul de Dumnezeu episcopul Romei Celestin și prin el alți mulți episcopi iubitori de Dumnezeu care se află alături de el, au întrebat despre aceste scrieri lucrări, apărând acolo nu se știe de unde, de la cucernicia ta, sau din altă parte. Ei scriu despre ele, considerându-le o mare ispită. Cum noi să-i liniștim pe cei, care, venind aici din toate bisericile de răsărit, cîrtesc împotriva acestor scrieri? Nu cumva, cucernicia ta se gândește, că neliniștea, apărută în biserici de la aceste neobișnuite scrieri, este puțin importantă? Toți acum suntem în faptă și în muncă, ca să întoarcem la adevăr pe cei, care, nu știu cum, sunt seduși de gânduri, străine de adevăr. Cît de repede motiv către această generală cîrtire a dat cucernicia ta, este oare drept a învinui în aceasta pe altcineva? De ce cucernicia ta mă urăște? De ce pe nedrept mă ponegrește, atunci când mai bine ar fi fost de a corecta cuvintele sale, ca să punem capăt ispita în soborniceasca Biserică? Dacă și cuvântul s-a revărsat de pe buze și, presupunem, că el s-a răspândit deja în popor, acestui lucru se poate încă de a ajuta prin reexaminarea cuvintelor sale. Asigură-te, că cea mai bună faptă în acest caz va fi spunerea către cei ce s-au sedus unui cuvânt, și numirea sfintei Fecioare, Născătoare de Dumnezeu, ca noi mîngîindu-i pe cei logodiți și avînd gîndire corectă, ca și toși ceilalți, să putem în pace și armonie să săvîrșim ceremoniile religioase în comun. Ca să nu se îndoiască cucernicia ta, că noi pentru credința în Hristos suntem pregătiți să le răbdăm pe toate, să fim supuși lanțurilor și chiar morții. Îți voi spune adevărul, că încă când era în viață vrednica de pomenire Atica, de mine a fost scrisă o cărțuie despre sfânta și de o ființă Treime; în ea este de asemenea un cuvânt

⁷ Din Practicalele Sinoadelor Ecumenice ediția rusească: [Деяния Вселенских Соборов, изданные в русском переводе при Казанской духовной академии. Казань, 1910](#) Tom. 1 pg. 142

⁸ [In Colectia ACO se afla în Vol. 1 pg. 23](#)

⁹ [PG 77, 40](#); Collectio Seguierana

despre înomenirea Unuia Născut, cu acestea sunt armonie și actuala mea scriere. Eu am citit-o pe ea episcopilor, clericilor și celor din popor, care iubesc cititul. Dar pînă la momentul de față nu am dat-o nimănui. Probabil, cu editarea acestei scrieri, iar mă vor învinui; pentru că această lucrare a fost alcătuită de mine mai înainte, ca cucernicia ta să fie aleasă la arhiepiscopie.

III. Epistola lui Nestorie către Chiril al Alexandriei¹⁰, trimisă prin intermediul prezbiterului și monahului Lampon.¹¹

Iubitorului de Dumnezeu și sfințitului (co)slujitor Chiril, cu urări de bine, Nestorie.¹²

Nu este virtute mai puternică decît blîndețea creștină. Ea ne-a impus în timpul de față să trimitem această scrisoare prin intermediul cucernicului prezbiter Lampon, povestindu-ne multe despre evlavia ta, dar și auzind multe despre ea de la alții. El a fost atît de insistent, că a smuls de la noi această scrisoare: iar noi ne-am supus puterii acestui bărbat. Recunosc că, am un adînc respect către blîndețea deplină a oricărui creștin, gîndind, ca alături de ea se află permanent și Dumnezeu. Din partea noastră, neținînd cont de evlavia ta, ar trebui să spunem mai duios, că multe s-au făcut nu după dragoste frățească, - nevoie a fost să scriem o scrisoare de salut în duhul răbdării și dragostei. Experiența va arăta, care va fi rodul insistenței cucernicului prezbiter Lampon. Salutăm pe toți cei ce se află cu tine, frăția - eu și toți cei ce se află cu mine.

¹⁰ [In Colecția ACO se afla în Vol. 1 pg. 25](#)

¹¹ Din Practicalele Sinoadelor Ecumenice ediția rusească: [Деяния Вселенских Соборов, изданные в русском переводе при Казанской духовной академии. Казань, 1910](#) Tom. 1 pg. 144

¹² [PG 77,44](#)

IV. Evlaviosului și iubitorului de Dumnezeu colegului Nestorie, Chiril, vă urez în Domnul tot binele.

Cîțiva cu vorbirea lor cea deșartă, după cum aud, vreau să slăbească în cucernicia ta părerea despre mine, și aceasta ei des o fac, găsind pentru aceasta acel timp, când demnitarii întocmesc o întrunire, dar uneori și pentru aceea, că prin aceasta nădăjduiesc să facă pe plac auzului tău. Ei spun astfel de cuvinte jignitoare, nu pentru aceea, că sunt supărați de mine, dar din cauza, că au fost vădiți de mine spre folosul lor: unul pentru aceea, că asuprea pe cei mutilați și săraci, altul pentru, că a dezgolit sabia la mama sa, dar al treilea pentru aceea, că prin intermediul servitoarei lui a răpit de la altul bani, și permanent era chinuit de o suspiciune, pe care nimeni nu o dorește nici celui mai rău dușman. Dar despre astfel de oameni eu nu voi vorbi mult, ca cuvintele mele să nu depășească acea măsură, pe care ne-a arătat-o Domnul și învățătorul, de asemenea și părinții. Nu este cu putință nimănui să evite ignoranța obrăzniciei oamenilor răi, orice fel de viață ar alege cineva. Ei, cei cărora buzele le sunt pline de fărădelege și vicleșug (Ps. 35:3, 13:4), vor da răspuns Judecătorului tuturor. Iar eu mă adresez iarăși la aceea, care cel mai mult îmi este de cuviință: și acum și ție, ca unui frate în Domnul, îți amintesc, pentru ca tu în cuvintele tale de învățătură cu toată atenția să prezinți poporului învățatura credinței, și să ai în gânduri, că ispitind chiar și pe unul dintre cei mai mici, credincios lui Hristos, merită mînia de neînduplecat a lui Dumnezeu. Și dacă acum sunt așa de mulți tulburați, atunci cum noi să nu întrebuițăm de toată stăruința nu doar pentru îndeplinirea obligației– înțelept a pune capăt ispitei, dar și a propune un cuvînt de credință sănătos celor, care caută adevărul. Pentru aceasta cea mai corectă faptă a noastră va fi aceea, dacă noi, recurgînd la cuvintele Sfinților Părinți, ne vom strădui să le primim pe ele ca principala îndrumare, și, cercetîndu-ne după cuvintele Scipturii, pe noi înșine, *oare suntem în credință*, propria noastră gândire o vom, pe cît e posibil, gândi mai precis cu ale lor sigure și neprihănite gânduri.

Așa sfântul și marele sinod a pronunțat, că Unul-Născut Fiul Lui Dumnezeu și Tatăl, născut din ființa Lui, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Lumină din Lumină, prin care Tatăl pe toate le-a făcut, a coborît din ceruri, S-a întrupat și a luat chip de om, a pățimit, a înviat în a treia zi S-a înălțat la ceruri. Acestor cuvinte și dogme se cuvine a urma și nouă, pătrunzînd cu gândul în înțelesul cuvintelor: *Dumnezeu Cuvântul S-a întrupat și a luat chip de om*. Noi nu spunem, că esența Cuvântului, s-a schimbat, a devenit trup, nici aceea, că ea s-a deșertat în omul întreg ,alcătuit fiind din suflet și trup; dar spunem, că Cuvântul, unind cu Sine, în unicitatea persoanei trup, însuflețit cu un suflet rațional, și de nepriceput pentru mintea noastră, a devenit om, s-a făcut fiu al omului, nu doar cu singura voia și bunavointa, nu cu însușirea doar a figurii; dar spunem, că esențele, cu adevărat sunt unite între ele, deși diferite, dar în unirea acestor două naturi este un Hristos și Fiul. Pe aceasta noi o prezentăm nu ca și cum, în această unire s-a distrus diferența dintre firi, dar dumnezeirea și omenirea, printr-o unire de nespus și de neînchipuit, au fost desăvîrșite, prezentînd nouă pe singurul Domnul Iisus Hristos și pe Fiul. Astfel vorbim, că de o ființă și născut din Tatăl, înaintea veacurilor, după trup s-a născut și din femeie, nu așa, ca și cum ființa Lui dumnezeiască a luat începutul existenței în sfînta Fecioară, și nu așa, ca și cum El, după nașterea din Tată, a avut trebuință să se nască din ea. Fiindcă absurd și nechibzuit ar fi fost să spunem, că Acela, care mai înaintea tuturor veacurilor permanent se află cu Tatăl, mai are încă nevoie să se nască, pentru a-și

începe existența sa. Deci El pentru noi și pentru a noastră mântuire s-a născut din femeie, unind cu sine, cu ipostasul său, firea omenească, deci pentru aceasta se și spune, că El s-a născut cu trup. Nu este așa, că mai întâi s-a născut din Sfânta Fecioară ca simplu om, și apoi s-a pogorât peste El Cuvântul; dar El, unindu-se cu trupul în pântece, s-a născut trup, însușindu-și trup, cu care s-a născut. Astfel noi Îl mărturisim și în patimi și în înviere: nu spunem, că Cuvântul Lui Dumnezeu după firea Sa era supus loviturilor, rănilor cuielor și altor răni, pentru că firea dumnezeiască, ca imaterială, nu este supusă pătimirii. Dar așa cum tuturor acestor pătimiri a fost supus trupul Lui, care este a Lui personal, atunci noi și spunem, că cuvântul a suferit pentru noi; pentru că era fără de păcat într-un trup pătimitor. La fel noi înțelegem și moartea Lui; fără de moarte după fire, nesupus putreziciunii, viață și dătător de viață este Cuvântul Lui Dumnezeu. Așa cum trupul Lui *cu harul lui Dumnezeu*, cum spune Pavel, *a gustat moartea pentru fiecare om (Evr. 2:9)*, spunem, că El pentru toți a îndurat moartea; nu că, El a fost supus morții după firea sa: - a vorbi și a gândi așa ar fi fost nebunie; - dar, că trupul Lui, după cum eu deja am spus mai sus, a gustat moartea. De asemenea, când spunem, că a înviat trupul Lui, iarăși către El raportăm învierea, nu așa, ca și cum El a fost supus morții (φθοράν), nu, dar că trupul Lui a înviat. În așa mod noi Îl mărturisim pe unul Hristos și Domn, nu așa, ca și cum ne-am fi închiat Cuvântului și împreună cu aceasta să ne închinăm și la un alt om; nici o închipuire despre separare nu se introduce aici prin cuvântul împreună: dar ne închinăm unuia și aceluia, pentru că nu este nimic separat între Cuvânt și trupul Lui, cu care El stă împreună cu Tatăl, nu doi fii stau împreună cu Tatăl, dar unul, unit cu trupul Său. Dacă noi am fi respins unirea ipostatnică, ca pe ceva nedeslușit și ciudat, atunci noi ar fi trebuit să recunoaștem doi fii; pentru că atunci ar fi fost necesar să facem împărțire și pe unul să-l numim propriu zis om, învrednicindu-se numelui de Fiu, dar pe altul de fapt – Cuvântul Lui Dumnezeu, care are numele și demnitatea de Fiu după firea Sa. De aceasta nu trebuie a diviza pe unul Domn Iisus Hristos în doi fii. Învățătura cea dreaptă a credinței nu aprobă și aceea, că unii consideră ca mai bine îngăduirea unirea persoanelor. Pentru că Scriptura spune, că Cuvântul *S-a făcut trup* (Ioan. 1:14), dar nu, că Cuvântul a unit cu sine persoana omului. Expresia: *Cuvântul S-a făcut trup*, înseamnă doar una, că *Cuvântul S-a făcut părtaș de sângele și trupul nostru (Evr. 2:14)*; Și-a însușit trupul nostru, și de la femeie și a luat originea de om, neîncetînd a fi Dumnezeu, născut de la Dumnezeu Tatăl, și prin percepția trupului a rămas Acela, care a fost. Astfel este învățătura dreptei credințe, pretutindeni mărturisită. Așa gândeau sfinții părinți, după cum găsim și în scriverile lor. Ei cu îndrăzneală spuneau, că sfânta Fecioară este Născătoare de Dumnezeu, nu pentru că, firea Cuvântului sau Dumnezeirea Lui și a luat existență din sfânta Fecioară, dar pentru aceea, că de la ea s-a născut sfântul trup, avînd suflet cugetător; în așa mod Cuvântul, s-a unit cu el ipostatnic, născîndu-se trup. Scriu către tine aceste cuvinte, îndemnat de dragostea în Hristos, și, ca unui frate, te sfătuiesc și te implor înaintea lui Dumnezeu și sfinților Lui îngeri, la fel ca noi să gîndești și să înveți, ca să se păstreze pacea bisericilor, și pentru ca unitatea de idei și de dragoste să rămînă de nedespărțit între preoții lui Dumnezeu. Salut frăția, care se află lîngă tine; și te salută frățietatea, care se află cu mine.

V. Epistola lui Nestorie către Chiril¹³, neacceptată de toți episcopii, care au fost la sfântul sinod.¹⁴

Iubitului și iubitorului de Dumnezeu (co)slujitor Chiril, cu urări de bine în Domnul, Nestorie.

Iert reproșurile, care sunt împotriva mea în ciudata ta epistolă, pentru că, după părerea mea, este nevoie de răbdare, care ți-ar folosi ca medicament; dar răspuns la ele vor sluji la timpul său însăși faptele. Dar despre ce nu se poate de tăcut, ce amenință cu un mare pericol, dacă va fi tăcut, despre aceea, cum doar pot, nebăgându-mă în vorbă lungă, voi încerca să spun pe scurt, luînd seama să nu stîrnesc neplăcere prin obscura și greoaia vorbărie. Voi începe cu cuvinte pline de înțelepciune, spuse de dragostea ta, și le voi aduce pe ele cu exactitate. Care anume sunt aceste cuvinte, prin care tu în scrisoarea ta exprimi o uimitoare învățătură? “Sfântul și marele sinod, scrii tu, spune, că Unul-Născut Fiu, născut după ființa din Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, lumină din lumină, prin care Tatăl pe toate le-a făcut, - El a coborît din ceruri, S-a întrupat și a luat chip de om, a pătimit, a înviat.” Aceste cuvinte sunt ale cucerniciei tale, și tu singur știi, că ele sunt ale tale. Ascultă dar și pe a noastră, frățească cu duhul cucernicie (evlavie), învățătură, aceea, pe care marele Pavel a transmis-o, adevărită de (cu) Dumnezeu, iubitului său Timotei: *Ia aminte la tine însuși* la citire, puncere la punct (certare) și la învățătură; *căci, făcând aceasta, și pe tine te vei mântui și pe cei care te ascultă.* (1 Tim. 4:16). Ce înseamnă cuvintele: ia aminte la tine însuși? Vreau să spun aceea, că tu citind într-un oarecare manuscris învățătura sfinților bărbați, nu ai fost conștient de încurcătura ta, care merită iertare, gândind, că ei expus pătimirii l-au numit veșnic aflîndu-se cu Tatăl Cuvântului. Pătrunde, dacă ții pe plac, cu mare atenție în cuvintele spuse, și vei vedea, că dumnezeiescul chip al părinților nu numeau dumnezeirea cea de o ființă pătimitoare, (соприносущего) de o ființă cu Tatăl născut în timp, care a refăcut biserica distrusă înviind. Dacă tu ai fi înclinat auzul tău către propusa învățătură frățește, pătrunzînd în cuvintele sfinților bărbați, atunci eu te-aș fi izbăvit de clevetirea asupra lor și prin ei la sfînta scriere. “Credem în Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul Lui Cel Unul-Născut”. Cercetează, cum ei, punînd în față cuvintele: Domnul, Iisus, Hristos, Unul-Născut, și Fiu, - nume, comune și dumnezeirii și omenirii, ca bază, făuresc pe ele tradiția despre întruparea, pătimirea și despre înviere, cu aceea, că punerea înainte a acestor însemnate nume, comune ambelor firi, nu se permitea despărțirea însușirii Fiului de însușirea Domnului, și pentru ca să nu se distrugă proprietățile a două firi prin aceea, ce e propriu doar unuia Fiului. În aceasta învățător pentru ei a fost Pavel; el, amintindu-și despre dumnezeiasca întrupare, când era nevoie (trebuia) de spus despre pătimire, a pus înainte cuvîntul: Hristos, nume, comun, cum eu deja am spus, ambelor firi, și introduce cuvîntul, corespunzător și uneia și altei firi. Care sunt cuvintele lui? *Gîndul acesta să fie în voi care era și în Hristos Iisus, Care, Dumnezeu fiind în chip, n-a socotit o știrbire a fi El întocmai cu Dumnezeu* (cuvintele următoare nu le aduc aici), *ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce* (Filip. 2. 5, 6, 8). Așa cum el a voit să

¹³ [In Colecția ACO se afla în Vol. 1 pg. 29 ; PG 77,49](#); Marii Mercatoris in Collectione Palatina 25

¹⁴ Din Practicalele Sinoadelor Ecumenice ediția rusească: [Деяния Вселенских Соборов, изданные в русском переводе при Казанской духовной академии. Казань, 1910](#) Tom. 1 pg. 147

amintească despre moarte, ca cineva să nu considere suferința lui Dumnezeu – Cuvântul, să folosească numele: Hristos, ca nume ,care indică într-o persoană ființa, expusă pătimirilor și neexpusă lor, ca să putem înțelege, că Hristos a pățimit și că nu a pățimit – nu a pățimit după dumnezeire, și a pățimit după trup. Eu aș fi putut să spun mai multe despre aceasta, și mai ales despre aceea, că sfinții părinți, vorbind despre pronia mântuirii noastre, indică nu la nașterea lui Hristos, ci la întruparea Lui; dar ținând minte, ce am promis de la început să-mi stăpînesc mersul cuvântului meu cu frîul scurtimii, acum voi trece către altă esențială întrebare, propusă de dragostea ta.

Accept, că tu, vorbind despre omenire și dumnezeire, spui despre despărțirea unei ființe de alta și unirea lor într-o singură persoană; afirmi, că Dumnezeu Cuvântul nu a avut trebuință de a doua naștere de la femeie; mărturisești, că dumnezeirea nu este implicată cu pătimirea. Toată învățătura aceasta este ortodoxă, și este în contradicție cu părerile mincinoase ale tuturor ereticilor despre firele Domnului. Însă celelalte cuvinte ale tale, cîtă înțelepciune conțin în ele, de neînțeles și de nepătruns pentru cititori – poate să vadă doar istețimea (perspicacitatea) ta; mie însă mi se pare, că ele conțin un sens cu totul contrariu celor de mai înainte. Pe Cel, pe care tu de la început l-ai numit străin de pătimire, neîngăduind pentru sine a doua naștere, pe urmă L-ai prezentat, nu știu pentru ce, suferind și din nou (iar) creat, ca și cum însușirile firești ale Dumnezeu Cuvântului sunt distruse de unirea Lui cu biserica *trupului*, ca și cum pentru oameni este puțin importantă convingerea, că biserica trupului Lui, neimplicat cu păcatul, și nedespărțit de dumnezeiasca fire, se naște și moare pentru păcatele noastre, ca și cum cuvintele Domnului, spuse iudeilor: *dărâmați templul acesta și în trei zile îl voi ridica* (Ioan. 2:19), nu necesită credința noastră. Nu a spus: distrugeți dumnezeirea mea, și în trei zile ea se va înălța. Eu aș fi vrut din nou și aici mai multe să spun, dar mă abțin de la aceasta, amintindu-mi promisiunea. Voi spune pe scurt despre aceea, ce-mi este necesar (nevoie) să spn.

În sfânta Scriptură, peste tot, unde doar se vorbește despre pronia dumnezeiască, ni se transmite nouă despre nașterea și pătimirea firi omenești în Hristos, nu și dumnezeiești. Și pentru aceasta mai precisă numire (denumire) a sfintei Fecioare trebuie să fie nu Născătoare de Dumnezeu, ci Născătoare de Hristos. Ascultă, cum spune despre aceasta evanghelia: *Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam.* (Mat. 1:1). Clar se vede, că Cuvântul Dumnezeu nu a fost fiul lui David. Dar iată și o altă dovadă: *Iacov a născut pe Iosif, logodnicul Mariei, din care S-a născut Iisus, Care se cheamă Hristos.* (1, 16). Pătrunde și în alte cuvinte încă, dînd același sens (înțeles): *Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, s-a aflat avînd în pîntece de la Duhul Sfânt* (1, 18). Din aceste cuvinte cine oare va scoate gândul, că dumnezeirea unuia-născut este creația Duhului? De asemenea care este rostul (sensul, înțelesul) și acestor cuvinte: *și era și mama lui Iisus acolo?* (Ioan. 2:1). Tot așa: *cu Maria, mama lui Iisus* (Fapt. 1:14); *că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt* (Mat. 1:20); *încă: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt* (2, 13). Așijderea: *despre Fiul Său, Cel născut din sămînța lui David, după trup* (Rom. 1:3), și despre patimile lui: *Dumnezeu, trimițînd pe Fiul Său întru asemănarea trupului păcatului și pentru păcat a osîndit păcatul în trup* (8, 3). Și: *Hristos a murit pentru păcatele noastre* (1 Cor. 15:3); *Hristos a pățimit cu trupul* (1 Pet. 4:1). La fel El nu a spus: aceasta este

*dumnezeirea mea, dar trupul meu care se dă pentru voi spre lăsarea păcatelor (Lc. 22:19). Sunt și alte multe cuvinte în Scriptură, prin care direct se înștiințează neamul omenesc, că nu dumnezeirea s-a arătat în timp și a fost supusă pătimirilor fizice, dar trupul, unindu-se cu dumnezeiasca fire. Pentru aceasta și Hristos se numește pe sine și Domnul lui David și fiul lui: *Ce vi se pare despre Hristos ? Al cui Fiu este ? Zis-au Lui: Al lui David. Zis-a lor: Cum deci David, în duh, Îl numește pe El Domn ? - zicând: "Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea?* (Mat. 22:42-44). După trup el desigur (firește) este fiul lui David, dar după dumnezeire este Domnul lui. Pentru aceasta corect este și după evangheliceștele predanii în armonie (bună înțelegere) a mărturisi, că trupul lui Hristos este biserica dumnezeirii lui, biserica unită cu dumnezeirea într-o înaltă, dumnezeiescă uniune, în care firea dumnezeiască și-a însușit sie, cec este specific trupescului. Dar cu cuvântul *însușire*, a tribui Lui calitățile (valorile, însușirile) trupului, cu el unit, care sunt – nașterea, patima, moartea, este, iubite frate, un gând greșit, pe care poate să-l primească sau doar mintea neamurilor, sau mintea, molipsită de învățăturile (сумасбродного) – ieșitului din minți Apolinarie, Arie sau a altor eretici: încă și mai departe decât aceia rătăcind. Astfel de înțelegere a *însușirii* poate să-i ducă pe ei la aceea, că ei, tolerând această însușire, vor afirma, că Dumnezeu Cuvântul și cu lapte s-a hrănit, și treptat a crescut, și a avut parte de frică în timpul pătimirii, a avut nevoie de întărire îngerească. Eu nu voi vorbi aici despre tăierea împrejur, aducerea jefelor, despre sudoare, sete, - slăbiciunile, la care a fost supus trupul Lui pentru noi prin care a suferit. A referi aceasta dumnezeirii, e greșit, și vom fi supuși pentru aceasta osîndirii, ca hulitori. Astfel sunt predaniile sfinților părinți, astfel este învățătura sfintei Scripturi. Așadar fiecare tebuie să teologhisească și despre iubirea de oameni a Lui Dumnezeu și despre a Lui dumnezeiască măreție, după cuvântul lui Pavel: *cugetă la acestea, ține-te de acestea, ca propășirea ta să fie vădită tuturor* (1 Tim. 4:15).*

Tu foarte bine faci, că nu lași grija celor ispitiți, și mulțumesc, că tu sufletește râvnești pentru Dumnezeu și te preocupi de treburile noastre. Dar să știi, că și tu singur ești dus în rătăcire de anumiți clerici care au același fel de gândire, de acei, care aici sunt răsturnați de sfântul sinod pentru aceea, că sunt molipsiți de păreri maniheiste. Dar Biserica în fiecare zi capătă aderență și, după binecuvântarea Lui Dumnezeu, aderarea către ea a păgânilor este astfel, că, privind la această sporire, se poate de exclamat cu proorocul: *tot pământul este plin de cunoștința de Dumnezeu, precum marea este umplută de ape!* (Isaia 11, 9). Viața regilor, luminați de învățatură, este plină de bucurie. Voi supne pe scurt: fiecare poate vedea, că cuvântul, spus despre toate ereziile, luptînd cu ortodoxia Bisericii, în fiecare zi se împlinește la noi: *David însă se întărea mereu, iar casa lui Saul slăbea din ce în ce mai mult* (2 Reg. 3:1). Astfel este sfatul nostru, pe care ți-l dăm, ca frate pentru frate. *Iar dacă se pare cuiva că aici poate să ne găsească pricină, împotriva unuia ca acesta exclamă (strigă, se pronunță) pentru noi Pavel, un astfel de obicei noi nu avem, nici Bisericile lui Dumnezeu* (1 Cor. 11:16). Pe toți frații, care se află cu tine, eu și frații care viețuiesc cu mine sîrguincios îi sălutăm. Să fii sănătos și totdeauna să te rogi pentru noi, totdeauna de de mine profund respectat și iubit în Domnul (Dumnezeu) (боголюбивейший).

VI. Epistola lui Chiril către cei ce l-au învinuit în scrisorile sale pentru aceea, că el, aflînd despre răspîndirea necuratei învățături a lui Nestorie, nu a tăcut despre ea.

Cucernicieii voastre i-a fost prielnic să-mi scrie, că respectuosul Nestorie a fost mîhnit de către epistola mea, pe care eu am scris-o monahilor, dorind a întoarce la evlavie pe cei din ei, care au fost înclinați de (la) el de niște îngrijorate vorbe. Eu trebuie acum să spun, că mîhnirea lui s-a întîmplat nu atît de la mine, cît de la cucernicia lui. Deci, pentru cei, cei au fost seduși de învățatura lui, eu am expus învățatura drepte credințe. Dar el a acceptat ca episcopul Dorotei deschis să spună în biserica sobornicească a credincioșilor: anatema cel, care va spune, că sfînta Fecioară este Născătoare de Dumnezeu. Auzind aceste cuvinte, el nu doar a tăcut, dar l-a și primit atunci în comuniune la săvîrșirea tainei *liturghiei*. Iată actual noi, după ordinul lui – nu voi spune, direct de el suntem supuși afurisirii– auzim anatema. Nu fără știrea (luarea în seamă) a modului lui de gândire a vorbit în biserică și episcopul Dorotei. În așa mod nu doar asupra noastră și altor episcopi a întregii Biserici sobornicești, care sunt încă în viață, dar și asupra părinților noștri, plecați la Domnul, este rostită anatema. Deci, ce ne-ar fi opri și pe noi să scriem în pofida cuvintelor lor și să spunem: cel, care spune, că sf. Maria nu este Născătoare de Dumnezeu, anatema. Pe aceasta încă nu am făcut-o pentru aceea, ca să nu spună cineva, că aspora lui a pronunțat anatema episcopul Alexandriei, sau soborul egiptean. Însă cînd vor afla cucernicii episcopi de la răsărit și de la apus, că ei toți sunt supuși afurisirii, (pentru că ei toți spun și mărturisesc, că sfînta Maria este Născătoare de Dumnezeu), atunci ei ce vor simți? Nu-i va cuprinde oare pe ei toți tristețea, dacă nu pentru ei înșiși, atunci pentru sfinții părinți, în scrierile cărora totdeauna (permanent), după cum citim, sfînta Fecioară Maria este numită Născătoare de Dumnezeu. Dacă viitorul nu va fi amenințat de o mare neliniște, eu aș fi trimis la voi multe scrieri ale sfinților părinți, în care se poate de găsit, nu într-unul, dar în multe locuri, cuvinte, prin care se mărturisește, că sfînta Fecioară Maria este Născătoare de Dumnezeu.

VII. Epistola lui Chiril către unul din fierbinții apărători a lui Nestorie.

Știu sinceritatea dragostei tale, înțeleg rîvna ta. Dacă eu aș fi scris unui om, care nu știe viața mea, atunci ar fi trebuit mult să vorbesc pentru încredințarea lui, că eu sunt iubitor de pace, potrivit sfadelor și controversurilor, dar așa, care dorește pe toți să-i iubească și să merite dragostea tuturor. Dar cum scriu unuia, care mă știe, atunci în puține cuvinte voi spune, dacă-mi este nevoie să alin tristețea fratelui care a pierdut moșia sau banii, pe aceasta eu aș fi făcut-o cu mare plăcere, pentru aceea, ca să nu se gândească el, că eu prețuiesc ceva mai mult decît dragostea. Dar cum vorba merge despre credință și sunt tulburate (neliniștite) toate bisericile, care doar există în imperiul roman (pentru că din orice oraș, (веси) - sat nu ar veni cineva, fiecare întreabă: ce fel de vorbă generală (universală) este aceasta? ce fel de învățătură nouă se răspîndește prin biserici?): atunci ce ne rămîne nouă să facem, pe care Dumnezeu ne-a încredințat învățătura despre tainele credinței? nouă, de la care în ziua judecării generale se va cere răspuns pentru cei încredințați cîrmuirii noastre? Ei vor spune, că au respectat credința așa, cum au fost învățați de noi. De aceea, dacă noi le-am transmis învățătura cea dreaptă, vom primi răsplată, laudă; dar dacă – diferită și pe dos (anapoda), atunci ce fel de vâpăi vor fi de ajuns pentru pedepsirea noastră? Vom auzi atunci aceste cuvinte, spuse în Scriptură: *tu ai pustiit pămîntul tău și pe poporul tău l-ai ucis* (Isaia 14,20). Acolo mireanul va da socoteală doar pentru viața lui; noi însă, asupra cărora este însărcinată slujirea preoției, vom fi nevoiți să dăm socoteală nu doar pentru noi înșine, dar și pentru toți credincioșii în Hristos. Eu nu consider importante pentru mine supărările, jignirile, bîrfirile, cît de mult nu ar vrea să-mi le facă unii oameni nechebzuiți; toate acestea tebuie date uitării, Dumnezeu îi va judeca după a lor vorbire în deșert, este nevoie doar, ca să rămîna credința sănătoasă. Prietenia și dragostea sunt în mine simțăminte permanente; și eu nimănui nu voi ceda în dragoste către iubitorul de Dumnezeu episcopul Nestorie: în Hristos îi doresc – ca înaintea lui Dumnezeu spun aceasta – ca el să-și mențină după sine părerea bună, să îndrepte mustrarea, pe care a atras-o asupra lui prin faptele de mai înainte, și să demonstreze, că noile păreri răspîndite de anumite persoane în credință sunt atribuite lui prin clevetire, și că în acele zvonuri nu este deloc adevăr. Dacă Hristos ne-a poruncit să iubim și pe cei ce ne urăsc, oare cu atît mai mult nu se cuvine să îndeplinim aceasta în relație cu cei, care ne sunt frați și ca și noi preoți? Dacă unii vreau să vătămze credința, noi nu vom fi trădători a sufletelor noastre; chiar dacă ar fi fost nevoie să fim supuși și morții, șovăiala n-are loc. Dacă noi ne vom teme să spunem adevărul în apărarea slavei Dumnezeiești, ca să nu fim supuși neplăcerilor: atunci cu ce față înaintea poporului noi vom slăvi faptele sfinților mucenici? cum îi vom lăuda pe ei pentru aceea, că ei au împlinit cuvîntul Scripturii: *până la moarte luptă-te pentru adevăr* (Iis. Sir. 4:32)?

VIII. Epistola lui Chiril către clerul din Constantinopol, neliniștit de nepotrivirea (neconcordanța) de păreri în biserici.

Am citit zăpășul, pe care voi mi l-ați trimis. Din el am aflat, că Anastasie prezbiterul în predica lui către voi se străduia să arate, că el caută unitate de idei și pace; el a spus despre mine: “modul nostru de gândire e la fel, cu cel din scrisoarea lui către monahi”. Dar apoi, înclinându-se către modul lui de gândire, spunea despre mine: “și el a spus, că sfântul sinod nu a folosit cuvintele: *Născătoare de Dumnezeu*”. Dar de mine a fost scris astfel: sinodul, dacă și nu a folosit cuvintele *Născătoare de Dumnezeu*, a procedat foarte bine, pentru că în timpul lui nu au fost unii ca aceștia, care acum, dezbină, și pentru aceea nu a fost de nici o nevoie a scoate (expune) la vedere aceea, ce nu cerea examinare. Sinodul, dacă e să pătrundem în esența gândurilor lui, recunoștea, că sfânta Fecioară Maria este Născătoare de Dumnezeu; pentru că spune, că Cel născut din Tatăl, Acela, prin care toate au primit existență, S-a înrăpat, a luat chip de om, a pățimit, a înviat din morți, S-a înălțat la ceruri și va veni să judece vii și morții, dar nu spune, că Cuvântul, născându-Se din firea Tatălui, a murit sau e înfipt în coastă cu sulița. Care este coasta, spune-mi, la Cel, care este fără trup? cum ar fi murit viața? Dar Cuvântul, unindu-Se cu trupul, a fost supus pătimirii, își însușește pătimirea, pentru că suferă propriul Lui trup. Greșit gândesc și rățăcesc cei, care spun altfel.

Că ei se înșeală și poartă în inima lor iadul relei credințe, se poate de văzut și din următoarele. Către mucenicul, diaconul Vuf, care cu grijă a luat parte în treburile bisericești, ei au scris două epistole: una compusă de Fotie, sau de altcineva, împotriva scrisorii mele monahilor; dar alta, alcătuită un mic caiet, are un ciudat titlu, cu astfel de cuvinte: “împotriva celor, care în învățătura despre unirea firilor (în Hristos) sau distrug dumnezeirea Unuia-Născut, sau divinizează omenirea”. În prefață se face un atac la hulele ereticilor, care sunt înfățișate foarte aspru; apoi se străduie autorul să demonstreze, că suferințele le răbda trupul, și nu Cuvântul Lui Dumnezeu, așa cum, după cuvintele lui, unii spun, neamestecat pătimirilor este Cuvântul, dumnezeiescul nu a suferit. Dar nimeni nu a ajuns încă la astfel de absurditate. Sfântul sinod, cum eu adesea deja am spus, a spus, că a suferit însăși Cuvântul – Acela, prin care toate au luat ființă, dar a pățimit cu trupul, după Scriptură. Se spune, că însăși Cuvântul a suferit, când a suferit trupul Lui, tot așa cum noi spunem despre om, că suferă sufletul lui, când suferă doar trupul lui, pentru că el după firea sa, nu este supus suferințelor. Și cum gândul lor cel ascuns este – a admite doi Hristoși și Doi Fii, din care unul este doar om, și al doilea este Dumnezeu, și a admite unirea doar a fețelor: din cauza aceasta ei sunt așa înfloriți la cuvinte, așa de pricepuți să-și *dezvinovățească păcatele*, după cum spune scriptura (Ps. 140:4). Când veți avea ocazia să vorbiți cu ei, atunci să le spuneți: voi nu faceți bine, că faceți pe unii cu flecăreala lor să tulbure pe episcopul vostru, și pe a lui ajutor și încuviințare le faceți arme ale răutății voastre. Dar nu în aceasta constă pricina întristării; episcopul vostru nu pentru aceasta se revoltă. Întristează pe toți episcopii, de răsărit și de apus, aceea, că a apărut o învățătură despre Hristos, nu doar nedreaptă, dar și perversă. Pentru demascarea acesteia este suficient a indica la aceea, ce se conține discuțiile lui Nestorie și care încă nimeni niciodată nu a vorbit în biserică. Învățătura aceasta este astfel: Nestorie spune: “dragostea poporului către mine eu o mășor nu prin strigătele lor, dar prin rîvna lor la învățat, prin aceea, cum el gândește despre dumnezeirea și omenirea Domnului”. Peste câteva cuvinte, citim: “atent supraveghind asupra poporului, văd, că el are și respect adânc și căldura

evlaviei; dar în cunoașterea de Dumnezeu este plin noțiuni neprecise. Vina nu e în însăși popor; dar în aceea, că învățătorii nu au avut timp să-i transmită cât de cât o mai exactă (dreaptă) învățătură”. Cum dar predecesorii lui nu acordau timp pentru învățarea poporului? Oare el e mai bun la vorbire decât Ioan? Oare e mai înțelept decât fericitul Atica, sau la urma urmei egal cu el? Pe ce se bazează această trufie a lui? Nu ar fi fost mai bine pentru el, sincer să recunoască, că el a dus o învățătură stranie, nemaipomenită, una asemenea, despre care, ca ceva prost ,nu gândea nici una din sfintele biserici, nici o adunare de credincioși? Pînă acum eu nu am avut cu el nici o treabă .Dar ce bine ar fi, dacă el s-ar căi și ar mărturisi dreapta credință! Dar pentru aceea, ce el a făcut împotriva mea, a ridicat vrăjmași, i-a iritat asupra mea, el va da răspuns lui Dumnezeu. Deloc nu-i de mirare, că pe noi ne bîrfesc oamenii, cei mai neînsemnați din oraș, după cum: Heremon, Victor, Sofronie și sluga celui ce a ridicat peste tot dezbinări Flavian: în timpuri sunt oameni răi, spre dauna și a lor și a altora. Dar cel, care e provoacă împotriva noastră, lasă să știe, că noi nu ne temem nici de trecerea de lungă durată, nici de osteneala să ne apărăm înaintea judecății lor, cât de curînd o vor cere circumstanțele. De obicei se întîmplă așa, că pronia Mântuitorului, cu ocazia chiar și celor mici și neînsemnate lucruri, adună sinod, pentru a curăța Biserica sa, care deține credința neîntinată, curată și adevărată (благоисточную). Dar acel nenorocit ,chiar dacă mulți oameni demnitari, după a lui alergătură ,au fost acuzatorii mei, să nu nădăjduiască că o să fie judecător în cazul meu, chiar dacă dreptul acesta o să i se dea de către amfiction (амфиктионом). După sosirea mea acolo, voi cere altă judecată, sau el singur, dacă va fi prielnic lui Dumnezeu, dator va fi să se îndreptățească în cuvintele sale hulitoare. Noi deloc, nu ne înclinăm de la pace; încă și tindem către ea, doar dacă ei vor mărturisi dreapta (adevărata) credință, și vor înceta să spună acele ciudate (bizare) cuvinte, prin care provoacă moartea. Caietul trimis de ei cu învățăturile lui hulitoare, conține așa de multe anapoda (pe dos), că cel ce citește (cititorul) se pîngărește de necurăția lui.

El învinuiește Scriptura, sau ce dar atunci, sfântul sinod în aceea, că sinodul a folosit cuvântul, nefiind pînă atunci în întrebuintare ,numind pe sfânta Fecioară Născătoare de Dumnezeu; dar să-i întrebăm și noi pe ei: unde în Scriptură au găsit cuvântul: Născătoare de Hristos, sau cuvântul: Primitoare de Dumnezeu? Printre altele, el a alăturat și astfel de cuvinte: “folosind cuvântul Primitoare de Dumnezeu, noi nu facem deopotrivă (nivelăm, egalizăm) Fecioara cu Dumnezeu”. El nu înțelege, ce spune. Dacă Fecioara nu a născut pe Dumnezeu, nu L-a avut în pîntece pe Hristos, care este Dumnezeu, atunci cum ea ar fi fost Primitoare de Dumnezeu? El și pe Însăși Tatăl Îl numește Născător de Dumnezeu. Unde el a citit astfel de cuvinte, - nu știu. În afară de aceasta și multe altele gânduri greșite vin unul după altul în scrierile lui tîlcuite; ele se păstrează înă la un timp, dacă el nu va aduce pocăință. Eu am primit și am citit cererea voastră trimisă către mine, care, fără și de a noastră părere, trebuie să fie prezentată împăratului. Așa cum ea conține multe dovezi aspura aceluia, care acolo cu voi, - frate oare, sau cu un oarecare alt nume să-l numesc, - atunci eu l-aș fi păstrat la mine, ca să nu-i trăsnească prin cap să spună: “voi mați învinuit înaintea împăratului, ca pe un eretic”. Noi am formulat cererea cu alte cuvinte: cu toate acestea nu cerem să fie încredințat judecății, indicînd la faptele lui vrăjmășești împotriva noastră, dar a transmite procedura judiciară altor demnitari, care ar fi fost pe deplin (cu totul) nepărtinitori. Voi însă, citind această bilet ,să-l înaintați ,când va apărea necesitatea .Dacă veți vedea, că el va rămîne cu gândurile sale și va întreprinde

vreo oarecare treabă, direct îndreptată împotriva noastră, atunci voi neamînînd scrieți despre aceasta. Dar eu voi alege din episcopi și monahi cîteva persoane cucernice și înțelepte (prudente) și îi voi trimite la voi cu prima ocazie. *Nu voi da somn ochilor mei*, voi spune cu cuvintele Scripturii, *și genelor mele dormitare și odihnă tîmplelor mele* (Ps. 131:4), pînă cînd nu voi săvîrși isprava (izbînda, reușita) pentru mîntuirea tuturor. Pentru aceasta, știind modul meu de gîndire, fiți cu bărbăție. Noi nu vom încetini să scriem epistolele, care trebuie, și către cine trebuie. Pentru credința în Hristos eu sunt gata să sufăr și să îndur toate chinurile, care se consideră cele mai grele, chiar și însăși moartea, cînd voi fi supus la ea pentru aceasta, o voi întîmpina cu desfătare .

Mărturia (adeverința, certificatul) clerului din Constantinopol, în mod public declarată (vestită) întregii biserici, despre aceea, că Nestorie este de aceeași părere cu Pavel (самосатским) – samosatul (samosatschii**), care, cu o sută șazeci de ani pînă la Nestorie, a fost predat (supus) anatemei de către episcopii ortodocși.**

În numele sfintei Treimi blestem pe oricine, care a primit această hîrtie, să o declare episcopilor, prezbiterilor, diaconilor, citeților și mirenilor, care locuiesc în Constantinopol, și încă să dea copii de pe ea, ca demonstrare, că ereticul Nestorie este de aceeași părere cu Pavel samosatul, supus anatemei de către episcopii ortodocși cu o sută șazeci de ani înaintea de acesta. Învățătura lor este astfel:

Pavel spune: “Maria nu a născut pe Cuvîntul”. Conform (potrivit) acestor cuvinte spune și Nestorie: “scumpule (iubitule), Maria nu a născut pe Dumnezeu”.

Pavel: “El nu a fost mai înainte de veci”. Nestorie: “Lui Dumnezeu, creatorul timpului, ei Îi dau mamă, care a trăit în timp”.

Pavel: “Maria a zămislit Cuvîntul, dar ea nu a fost mai înainte de Cuvînt”. Nestorie: “cum poate fi, ca Maria să nască pe Acela, care a fost mai înainte de ea”?

Pavel: “Maria a născut un om, la fel, ca și noi”. Nestorie: “Cel născut din Fecioară, este om”.

Pavel: “care în toate este mai bun ca noi, pentru că El *de la Duhul Sfînt este*; despre El au fost făgăduințele, și, cum Scriptura spune, harul a fost asupra Lui (cu El)”. Nestorie spune: “Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorîndu-se ca un porumbel și venind peste El; acest Duh I-a dăruit înălțare: *poruncind apostolilor, pe care i-a ales*, spune Scriptura, *prin Duhul Sfînt S-a înălțat la cer* (Fapt. 1:2); El deci I-a dăruit Lui Hristos o atît de mare slavă”.

Pavel spune: “fiind din neamul lui David uns pentru aceea, ca să fie părtaș înțelepciunii, și pentru ca în El să se sălășluiască înțelepciunea într-o mai mare măsură, decît în altcineva. Ea a fost și în prooroci, mai mult în Moise; a fost în mulți sfinți, dar și mai mult în Hristos, ca biserica Lui Dumnezeu”. În alt loc el spune: “altul este Iisus Hristos, și altul este Cuvîntul”. Nestorie spune: “este imposibil Celui născut înainte de toți vecii încă să Se mai nască, și să se nască după dumnezeire”.

Iată clară indicație a faptului, că Nestorie este apostat de la adevăr, când învață, că Cel născut de la Tatăl nu S-a născut de la Fecioară. Iată a lui unitate de păreri cu ereticul Pavel samosatul, care, spunând, că unul este Cuvântul, și altul este Iisus Hristos, și ei nu sunt una, învață nu așa, cum învață credință ortodoxă.

Îți indic aici, sârguitor al sfintei credințe, cum a mărturisit Biserica Antiohiei această parte a învățaturii creștine, de la care în primurile timpuri s-a răspândit asupra noastră numele de creștini. Ea nu a știut doi fii a Lui Dumnezeu, dintre care unul și altul sunt de diferite ființe, dar pe unicul Fiu, înainte de toți vecii născut, Dumnezeu de la Dumnezeu Tatăl, de o ființă cu Tatăl; în timpul lui August Cezarul născut din Maria Fecioara. Această învățătură este exprimată anume în aceste cuvinte: Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, de-o ființă cu Tatăl, - prin care și veacurile sunt orânduite și toate au luat existență (viață); pentru noi a coborât și S-a născut din sfânta Maria (принодевы) pururea fecioară, și răstingnit pe timpul lui Ponțiu Pilat, și mai departe, după cum e spus în simbol. La fel cu acestea învață și fericitul Efstatie, episcop aceleași Antiohii, unul din cei trei sute optsprezece episcopi, care au fost la sfântul și marele sinod; cuvintele lui sunt astfel: “El nu e doar om, ci și Dumnezeu, după cum spune proorocul Baruh: *Acesta este Dumnezeul nostru, și nimeni altul nu este asemenea Lui. Aflat-a toată calea științei și a dat-o lui Iacob, sluga Sa, și lui Israel, cel iubit de Dânsul. După aceasta pe pământ S-a arătat și cu oamenii împreună a locuit.* (Bar. 3:36 – 38). Nu atunci oare El a trăit cu oamenii, când S-a născut din Fecioară, după cum se nasc oamenii; la fel ca și ei a fost prunc, a crescut, băut, mâncat, Și-a însușit și toate celelalte calități ale naturii omenești? De aceea, cine v-a îndrăzni să spună, că unul este Fiul Cel Unul-Născut, înainte de toți vecii născut din Tatăl, și altul este născut din Maria Fecioara, și nu unul și același este Domnul Iisus Hristos, acela anatema să fie! ”

X. Epistola lui Chiril episcopul Alexandriei către Celestin episcopul Romei.

Preacuviosului și iubitorului de Dumnezeu părintelui Celestin, Chiril îți doresc în Domnul toate cele bune.

Dacă mie mi s-ar cuveni să tac și să nu scriu către cucernicia ta despre actualele tulburări ,dacă s-ar putea evita plângerile și izbăvi de mîhniri, mai ales în astfel de importante situații, când se clatină de unii dreapta credință: atunci eu mi-aș fi spus singur mie: bine! și nu are de ce să se teamă cel ce tace; liniștea e mai bună decît tulburarea! Dar așa cum Dumnezeu cere de la noi trezvie în astfel de împrejurări ,și vechea tradiție a Bisericii indică de a intra în legături cu cucernicia ta: atunci eu trebuie să-ți scriu și să te înștiințez, că satana și acum le aduce pe toate în zăpăceală ,se înfurie împotriva Bisericii Lui Dumnezeu și peste tot încearcă să abată de la drumul drept al credinței pe cei, care merg pe el. Nu se liniștește această a tot vicleană fiară, repede împrăștie necurăție .Până în clipa de față am tăcut și nici către cucernicia ta, nici către vre-un alt (co)slujitor dintr-ai noștri, nimic nu am scris despre prezentul conducător al Bisericii din Constantinopol, gândind, că graba în astfel de caz merită dezaprobare ;dar așa cum răul a ajuns deja pînă la nivelul cel mai înalt ,atunci eu am considerat ca o neapărată sarcină să nu tac mai mult și să spun tot despre tulburările întâmplare . Acela, despre care eu vorbesc, cît de repede a intrat pe scaunul episcopiei, - în loc ca, cu învățături povățuitoare să facă bine nu doar permanenților locuitori din locul acela, dar și trecătorilor străini, care acolo, spun, din toate orașele și satele sunt foarte mulți, - și-a pus ca scop să spună ceva ciudat, absurd, care, pe departe deviază de la credința cea apostolică și evanghelică, pe care părinții au păstrat-o cu exaccitate și ne-au transmis-o ca pe un mărgăritar de mare preț. Discursurile lui, pe care le spunea el în biserică, și pe lângă aceasta foarte des, - pînă acum nu încetează să le zică, - eu am trimis către cucernicia ta, ca o dovadă directă învățătura lui. Recunosc, că eu cu o scrisoare sinodală am dorit să aduc la cunoștința lui, că noi nu putem să intrăm în relații cu cel, care astfel vorbește și gîndește; dar pe acesta nu am făcut-o. Gîndind, că celor ce au lunecat trebuie să le dăm mîna pentru susținerea lor și pe cei căzuți trebuie să-i ridicăm, ca pe frații noștri, eu în scrisorile mele către el l-am sfătuit să se depărteze de o astfel de învățatură necurăată ;dar de la aceasta nu am primit nici-un folos. Cît de repede a aflat, că noi nu doar suntem departe de aceea, ca să gîndim la fel, dar și, că nu-l acceptăm ,îl îndemnăm să se depărteze de născocirile – eu nu vreau să le numesc învățături, - el în fel și chip a început să viclenească împotriva mea și pînă acum nu încetează să producă vrajbă .Cînd noi așteptam, că el se va tămădui de boala lui, se va abține de la învățatura anticreștină, aflăm, că noi am greșit în nădejdea noastră, după următorul eveniment .În Constantinopol a fost episcopul Dorotei, de același gînduri cu el, om lacom și lingușitor, și obraznic la vorbă .El în timpul unei liturghii publice, - aceasta a fost deja în acel timp cînd Nestorie ocupa pristolul Bisericii din Constantinopol, - s-a ridicat de pe locul său și cu voce tare a îndrăznit să spună: “cine spune, că Maria este Născătoare de Dumnezeu, acela anatema să fie”. Tot poporul a ridicat un strigăt mare și a ieșit din biserică; el nu vroia să fie în relații cu cei, care au astfel de gînduri; așa și în timpul actual poporul Constantinopolului nu pleacă în timpul rugăciunilor sobornicești (de catedrală), în afară de puțini oameni ușuratici și slugarnici de ai lui. Mănăstirile însă aproape toate, și a lor arhimandriți, și mulți din membrii senatului nu se duc la liturghii,

temîndu-se, ca să nu se facă nedreaptă credința lor de la această învățătură pe dos ,pe care el și ai lui clevetitori ,veniți cu el din Antiohia, peste tot o răspândesc. Discursurile lui au fost aduse și în Egipt, și am aflat, că unii oameni nechibzuiți au fost atrași de către ele în înșelare, dar alții în nedumerire întrebă unul pe altul: adevărate oare sunt cuvintele? sau el rătăcește? Temîndu-mă ,ca otrava acestei boli să nu pătrundă în inimile celor simpli ,eu am scris o epistolă regională către toate mănăstirile din Egipt, întărindu-le în ortodoxie. Copii din ea au fost transmise de unii și în Constantinopol; cei ce le-au citit au primit un mare folos, așa că chiar și mulți demnitari de stat în scris mi-au mulțumit. Dar în el aceasta mai puternic i-a iritat ciuda asupra mea; el ridică război împotriva mea, ca împotriva unui vrăjmaș ,chiar dacă nu găsește în mine altă vină, în afară de aceea, că nu vreau să am aceleași gânduri cu a lui, că eu, contrar lui, am susținut în mulți credința, pe care am primit-o de la părinți, convingînd pe mulți să creadă ca adevăr acelea, care le-am învățat din sfânta Scriptură. Neîngrijindu-mă de intențiile lui împotriva mea, încredințîndu-mă atotștiutorului și atotputernicului Dumnezeu, i-am scris și altă epistolă, în care, pe scurt am formulat învățătura drepte credințe, îl convingeam și-l imploram potrivit cu Dumnezeu să gîndească și să vorbească; dar și cu aceasta nu am adus nici un folos; el și acum e la fel, ca și mai înainte, și nu încetează a vorbi pe dos .Consider necesar a înștiința pe cucernicia ta, că cu cuvintele mele sunt de acord și toți episcopii de răsărit; ei toți acum sunt în mîhnire, întristare, dar mai ales evlavioșii episcopi din Macedonia. Dar el, știind aceasta, se consideră mai înțelept decît toți, gîndește, că doar el știe sensul insuflății de Dumnezeu Scripturi și a înțeles taina Lui Hristos. Nu se cădea oare lui mai repede să se convingă în aceea, că, când toți, care sunt în toată lumea, drept credincioșii episcopi și mireni mărturisesc, că Hristos este Dumnezeu și că Fecioara, care L-a născut, este Născătoare de Dumnezeu, el singur ,respingînd acesta, se află în rătăcire? Dar el, orbit de mândrie, gîndește, că, influențînd asupra tuturor cu puterea tronului său, ne va obliga și pe noi și pe toți ceilalți la fel ca dînsul să gîndim. Atunci ce ne mai rămîne să facem, cînd nu putem nici să-l înțelegem ,nici să-l abatem de la astfel de discuții ,cînd poporul în Constantinopol pe zi ce trece mai mult și mai mult se molipsește de rea credință, iar unii cu tînjeală în suflet așteaptă ajutor de la drept credincioșii episcopi? Cercetării noastre este supusă nu o oarecare obișnuită temă ,și tăcerea aici nicidecum nu ne achită .Hristos este supus ponegririi; cum deci noi vom tăcea? Fiecare dintre noi cunoaște cuvintele lui Pavel: *căci dacă fac aceasta de bună voie, am plătit; dar dacă o fac fără voie, am numai o slujire încredințată* (1 Cor. 9:17). De aceea noi, cărora este încredințată slujirea Cuvîntului, cărora este însărcinată apărarea statorniciei credinței, ce vom spune în ziua judecării, dacă vom tăcea în timpul actualelor circumstanțe în Biserică?

Dar noi nu dorim deschis să întrerupem relațiile noastre cu el, nefăcînd mai dinainte legătură cu cucernicia ta. Pentru aceasta, binevoiește în scris să-ți înfățișezi propria părere despre aceea, se cuvine oare nouă să mai avem relații cu el, sau direct să declarăm, ca nimenea să nu intre în legătură cu el, cînd el rămîne cu un astfel mod de gîndire și așa învață. Opinia cucerniciei tale despre acest subiect va fi necesar de transmis în scris de asemenea și evlavioșilor și iubitorilor de Dumnezeu episcopi ai Macedoniei și tuturor celorlalți păstori Bisericilor de răsărit. Conform dorinței lor, noi le vom da sprijin și armă, ca să stea cu toții unanim și cu bună înțelegere și să se nevoiască pentru dreapta credință, împotriva căreia s-a deschis război .Dar asupra lui deja au pronunțat anatema ai noștri

marii, demnii de cinste și slăviții părinți, învățând că sfânta Fecioară este Născătoare de Dumnezeu, cu ei însă împeună și noi, acum viețuitorii. El nu a vrut să-și exprime învățătura sa singur cu limba sa, dar a prezentat pentru aceasta, pe Dorotei, despre care am vorbit, el l-a aranjat să spună gândurile lui în timp, ce el sta și asculta; coborând de pe așternutul lui, el l-a acceptat la săvârșirea tainelor dumnezeiești. Pentru aceea, ca cucernica ta mai clar să vadă, ce el învață și cum gândește, de asemenea și ce învățau fericiții și marii părinți ai noștri, eu am trimis la tine cărți, care cuprind articolele de bază ale învățaturii; după ordinul meu, li s-a făcut o traducere, care se putea de făcut în Alexandria. Scrisorile, scrise de mine, eu le-am dat iubitului Poseidon, însărcinându-i să le predea cucerniciei tale.

XI. Epistola lui Celestin către Chiril.

Iubitului frate Chiril, Celestin.

Scrisorile, trimise către noi de către sfințenia ta cu fiul nostru, diaconul Poseidon, ne-au adus mângâiere în mîhnirea noastră; dar această bucurie la rîndul ei s-a schimbat în simțămîntul întristării, cercetînd și discutînd învățătura greșită ,pe care a expus-o în predicile sale revoltatorul Bisericii din Constantinopol, noi am simțit o adîncă tristețe în sufletele noastre; și acum ne chinuiesc diferite gânduri, în care cumpănim ,prin ce mod să contribuim la întărirea (validarea, consolidarea) credinței. Când oprim cugetarea noastră la acelea, scrise de tine, fratele nostru, atunci aceasta ni se prezintă ca cel mai bun medicament, prin a cărui putere de tămăduire se poate nimici boala molipsitoare :u înțeleg suflul acestui curat șuvoi ,care satisface cuvîntul dragostei tale, care spală orice tină ,produsă de șiroaiele tulbure, dezvăluind tuturor înțelegerea corespunzătoare a credinței noastre. Și de aceea, noi pe acela îl condamnăm și osîndim, astfel cucernicia ta, după cum îl vedem în scrisorile tale, cu dragoste în Domnul te acceptăm în îmbățișările noastre, știind, că una și aceea gîndim despre Domnul. Nu este de mirare, că clarvăzătorul preot al Domnului, înfierbîntat cu dragoste pentru credință, luptă cu o asemenea bărbăție, că este în stare și a se opune imprudentei obrăznicii a vrăjmașilor, și să întărească cu cuvintele lui de îmbărbătare pe cei, care sunt încredințați purării lui de grijă. Cum aceea pentru noi este supărător ,astfel aceasta ne este plăcut; cît una este murdară, atît alta este curată.

Noi ne bucurăm, vîzînd în cucernicia ta o atentă vigență, una astfel, cu care ai depășit pe înaintașii tăi, care au fost permanent apărători a învățaturii drept slăvitoarei .Pe deplin decente îți sunt cuvintele evangheliei: *păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale* (Ioan 10:11). Dar după cum tu ești bunul păstor, astfel și acela nu este demn nici numelui unui rău mercenar:el merită învinuire nu pentru aceea, că și-a lăsat oile, dar pentru aceea, că el singur, ca cercetare, le risipește.

Din partea noastră se cuvenea să-ți mai dăm anumite învățături iubite frate, dacă nu vedeam, că tu în toate ai aceleași gânduri, ce fel de gânduri avem și noi ,și dacă din experiență nu am fi aflat, că tu în apărarea credinței ești cel mai viteaz apărător .Pentru că fiul nostru, diaconul Poseidon, ne-a transmis în ordine tot despre subiectul acesta , ce a scris sfinția ta. Tu ai descoperit cursă în șiretele discursuri (ale lui Nestorie) și astfel ai ocrotit credința, că inima care crede în Hristos și Dumnezeuul nostru nu e cu puțință (se poate) a se abate pe partea opusă. Mare ceremonie al credinței noastre după ce, tu atît de tare ai demonștrat adevărul învățaturii noastre și așa de triumfător ai detronat părerile opuse avînd ca mărturie sfînta Scriptură. Ce va face el după aceasta? unde se va îndrepta? El, iubitorul necuratei noutăți, - pe ea a dorit-o el, - în învățătura sa s-a arătat mai mult rob al lui însuși, decît următorul lui Hristos; dar pe oamenii lui încredințați dorea (pofti, voi) să-i otrăvească cu veninul discursurilor sale. Lui îi este necesar să citească în Scriptură și să țină în minte, că investigațiile zadarnice ,care nu ajută la mîntuire, dar slujesc (servesc) la moartea sufletelor, e necesar mai repede a fugi, decît a se cufunda în ele. Dar în timp, ce se apropie de marginea prăpastiei, sau deja stă pe acel loc al prăpastiei, de unde începe căderea, noi, dacă putem, se cuvine să-l tragem înapoi; nedîndu-i galsul de prevenire ,noi ca și cum l-am împinge și-i vom accelera căderea. Hristos Dumnezeuul nostru, despre nașterea căruia a început investigația ,ne-a arătat, că El a îndurat ostenele pentru mîntuirea chiar și a unei oi, a dorit să o poarte pe umerii Săi

(раменах), ca să nu o răpească lupul. Când El ne-a învățat astfel să procedăm pentru mântuirea unei singure oi, oare nu vrea El, ca pentru mântuirea păstorului oilor să ducem mai multă osteneală, care, a uitat acest nume al său și îndatorirea sa, singur pe sine s-a predat lupului răpitor, străduindu-se să distrugă turma sa, pe care era obligat să o păzească?

Dar noi trebuie să-l îndepărtăm din îngrăditura oilor, dacă nu-l vom corecta, cum dorim; dar dacă rămîne încă nădejde, că el, recunoscînd vina lui, se corectează, noi vrem, ca el să se întoarcă și să fie viu, și să nu piardă pe cei, care viața le este încredințată spre a lui pază. Dar dacă va fi din partea lui încăpățănare, atunci trebuie deschis de pronunțat condamnare asupra lui: este necesar a separa acest membru bolnav, din cauza căruia suferă nu doar el, dar (подается) tot trupul Bisericii. Ce să facă el în cercul celor, care între ei sunt de aceeași părere, - el, care se consideră singurul ce înțelege cel mai bine, care gândește în dezacord cu credința noastră? De aceea cei, pe care el pentru contrazicere i-a îndepărtat de la comuniunea cu Biserica, să se afle în comuniune cu ea, și să știe, că el singur nu poate avea comuniune cu noi, dacă va rămîne pe drumul lui cel strâmb, împotrivindu-se învățaturii apostolice. Deci tu, primind asupra ta cuvenita putere și ocupând locul nostru cu puterea lui asimilată, adu (pune) în împlinire cu neclintită tărie această sentință: în timp de zece zile, socotindu-le din ziua auzării sentinței, el este dator în formă scrisă să mărturisească nedreptatea învățaturii de el predicate, să pronunțe asupra ei blestem, și sincer să promită, că va mărturisi acea credință despre nașterea lui Hristos și Dumnezeu, pe care o conține Biserica de la Roma, Biserica sfinției tale, și toată Biserica cea sobornicească. Însă dacă el o sa facă aceasta, sfințenia ta, cu istețime îngrijindu-se de Biserică, să cunoască, că el cu totul trebuie să fie îndepărtat de la noi, ca acel bolnav, care nu vrut să primească ajutor de la medici, și care, spre a lui pieri și tuturor celor însărcinați (supuși) lui, ca cel ce suferă de o boală molipsitoare, se silește să împrăștie boala lui în tot trupul Bisericii. Unele ca acestea am scris și către sfinții frații și (co)episcopii noștri, Ioan, Ruf, Iuvenalie și Flavian, ca să le fie cunoscută judecata noastră despre el, sau mai precis dumnezeiasca judecată a Hristosului nostru.

Data (trimisă) în III (иды) a lui august, în împărăția lui Teodosie XIII și a lui Valentinian II.

XII. Epistola lui Nestorie către Celestin papa Romei.

Cu încredere frățească unul către altul noi trebuie să discutăm între noi, ca nouă, prin unanimă înțelegere, mai cu succes (izbândă) să ne împotrivim vrăjmașului lumii – diavolului. Ce vreau să spun, începând astfel discuția mea? Aceea, că unii clerici, Iulian, Flor, Oront și Fabie, numindu-se episcopi ai bisericii, aflându-se în regiunile apusene (occidentale) ale imperiului, se plâng (vaită) amar de strictetea judecății în cazul lor, de aceea, că ei, drept credincioși, în epoca (veacul) drepte credințe (ortodoxiei), parcă ar răbda prigoană. Cu aceleași plângeri ei des se prezintă și la noi; și neținând cont de aceea, că noi de fiecare dată respingem plângerile lor, nu încetează să o facă: în fiecare zi se prezintă (apar), și cu lacrimi relatează tuturor necazul lor. La cuvintele lor noi, bineînțeles răspundem cu cuvintele, care trebuie de spus în acel caz, când nu știm drept (exact) treburile (cazul) lor. Dar nouă ni se cuvine să avem informații mai amănunțite despre subiectul lor și pentru aceea, ca (prea) evlaviosul și (prea) creștinul împăratul nostru să nu se împovăreze cu a lor plictiseli, dar și pentru, ca noi, neștiind exact cazul lor, să nu le acordăm protecție (ocrotire), când ei nu o merită. Binevoiește să ne comunici (anunți) informații despre ei, ca cineva, neștiind exact adevărul, să nu le acorde compătimire, când ei nu o merită, și mânia ta, după cucernicia ta, care poate fi, conform (în concordanță) cu canoanele la care pot fi supuși pentru păreri (opinii) personale în credință, să nu considere ca altceva, și nu aceea, ce este (de fapt). Noi apărutele secte cu adevărat nu merită, ca să le aperse bunii păstori. De aceea și noi, apreciind aici, că unii au produs o considerabilă (destul de însemnată) deteriorare în ortodoxie, zilnic arătăm (manifestăm) ba mînie, ba blândețe către acești bolnavi. Căci boala este destul de însemnată; e aproape de putreziciunea (putregaiul) a lui Apolinarie și învățătura lui Arie. Vorbind despre unirea Domnului cu omul, ei neclar (imprecis, inconștient) îngăduie o oarecare dizolvare (încetare a existenței, despărțire, dezlipire) și amestecare, așa că anumiți din clericii noștri, unii din neștiință de carte, alții după falsa învățătură eretică, de mult în ei ascunsă, care în multe forme merge până la timpurile noastre de pe vremea (timpul) apostolilor, molepsindu-se de boala părerilor eretice, deschis hulesc, spunînd, că Dumnezeu Cuvântul, de o fire cu Tatăl, a luat început de la Născătoarea de Hristos Fecioară, ca și cum de la ea luînd existență (ființă); ei zic, că după ce, a fost reprodus (reedificat) biserica Lui, El a fost înmormântat (îngropat) împreună cu trupul Lui, la înviere însă S-a despărțit de același trup, și apoi a trecut la dumnezeiasca fire; voi spune pe scurt: ei învață, că și dumnezeirea Unuia-Născut a început împreună cu trupul, pe care l-a primit, și împreună cu trupul a murit. Trupul însă, unindu-se cu dumnezeirea, a devenit, după cum în mod hulitor ei învață, dumnezeiesc, primind divinizare în însuși Cuvântul. Dar aceasta nu e altceva, decît a denatura (falsifica) înțelegerea despre una și alta fire. Ei și pe fecioara Născătoare de Hristos cu o astfel de îndrăzneală (obraznicie) o numesc Născătoare de Dumnezeu. Numind-o Născătoare de Dumnezeu, ei nu tremură de frică, atunci cum sfinții și a tot lăudații sfinții de la Niceea au spus doar, după cum citim în scrierile lor, că Domnul nostru Iisus Hristos, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara. Eu tac despre acelea cuvinte în Scriptură, în care și îngerii și apostolii ne vestesc (comunică), că Fecioara este mama Lui Hristos, nu și a Lui Dumnezeu Cuvântul. Cîte controverse (dispute) despre aceasta noi am ținut (avut), gura lumii (zvonurile), mă gândesc că deja de mult a înștiințat pe cucernicia ta și le-a arătat atenției tale, că noi nu în zadar ne nevoim, dar că mulți, după mila Domnului, sunt corecți, cei, care aveau

concepte (idei) greșite, discordante (care nu sunt de acord) cu ale noastre...2. Dacă cineva va raporta cuvântul Născătoare de Dumnezeu la firea omenească, care s-a născut în legătură cu Dumnezeu Cuvântul, dar nu către cea, care îl naște: atunci noi drept vom spune, că acest cuvânt nu corespunde celui, pe care l-a născut; pentru că mama adevărată trebuie să fie de aceeași fire cu cel, care de la ea s-a născut. Dar putem examina acest cuvânt într-o oarecare relație și către ea: acest nume îl putem folosi pentru Fecioară doar în acea atitudine (relație, raport), că biserica Lui Dumnezeu Cuvântul se examinează neșeparat de ea; dar nu pentru aceea, că ea chipurile este mama (maica) Lui Dumnezeu Cuvântul: căci nici o mamă nu poate naște pe cel, care a fost mai înainte de ea. Zvonuri despre această învățătură, cred, că încă și mai înainte au ajuns la tine; dar noi transmitem și despre aceea, ce se referă personal doar la noi doi. Explicăm (lămurim) din însuși mersul evenimentelor, că noi cu frățesc interes (participare, simpatie) dorim să cunoaștem cazul (subiectul) acelor persoane, despre care noi am vorbit, dar nu pentru aceea, ca doar să ne satisfacem plictisitoare (stânjenitoare) curiozitate. Vom înștiința unul pe altul, ca frate pe frate, despre acelea, ce se referă la noi (țin de) , transmițând unul altuia informații sigure despre toate sensurile (înțelesurile, semnificațiile) în învățătura credinței, așa cum principala temă (subiect, cuprins) a transcrierii mi-am pus-o doar adevărul, la începutul acestei epistole am spus, că noi cu frățescă credulitate suntem obligați să vorbim unul cu altul. Te salutăm cu toată în Hristos frățietate; care este cu tine, eu și toți, care sunt cu mine.

XIII. A doua (altă) epistolă a lui Nestorie către Celestin.

Am scris des către cucernicia ta despre Iulian, Oront și despre alții, însușindu-și rangul de episcopi, care, des primind trecere (acces) către (prea) evlaviosul și (августейшему) augustul împărat, caută la el apărare, și înaintea noastră permanent se plâng, că ei în epoca (veacul) ortodoxiei sunt prigonii din regiunile de Apus (occidentale), ca neortodocși; dar până la momentul de față nu am primit de la cucernicia ta nici o scrisoare despre ei. Dacă eu le-aș fi avut, aș fi putut răspunde și răspunde pe scurt la plîngerile lor; dar acum, când nu este cunoscut, adevărate oare sunt cuvintele lor, nimeni nu știe, cum să procedeze cu ei; căci unii îi numesc eretici și spun, că pentru aceasta sunt izgonii din regiunile Apusului, pe atunci când ei se jură, că îi urmărește clevetirea și că ei datorită uneltirilor rabdă nenorociri pentru credința ortodoxă. Ce din aceasta este adevărat (drept), nouă complet ne este necunoscut. A avea milă de ei (ai compătimi), când ei chiar sunt eretici, este infrațiune (crimă); dar și neavînd milă de ei, când îi învinuiesc pe ei fals (mincinos), este crud (dur) și neomenesc (fără dragoste față de oameni). Din această cauză, binevoiește sufletul tău cel iubitor de Dumnezeu să ne dea indicații de data aceasta, când noi ne șovăim (oscilăm, ezităm) între două sentimente (simțăminte), între dispreț către ei, și regret (compătimire) în privința lor. Deci, noi dorim să primim indicație (directivă), la ce noi trebuie să ne hotărîm în judecarea acestor oameni. Zi după zi menținînd (păstrînd) lîngă sine pe acești oameni, noi nu încetăm să așteptăm cu nădejde ajutor (sprijin) de la cucernicia ta. Important lucru, după cum știi, vrednicule de laudă, cercetarea (examinarea) în învățătura credinței, și este necesară nu puțină pricepere (îndemănare) și experiență la cei, care primesc asupra lor această îndeletnicire (preocupare). Pentru noi aici se înmulțesc ostenele (efortul, munca) și de aceea, că noi ne străduim (facem efortul) să scoatem (elimina, da afară) din Biserica Domnului cea mai necurată și mai de necinste rațiune (semnificație, înțeles) – reaua învățătură a lui Apolinarie și Arie. Nu știu, cum unii din cei ce aparțin clerului s-au molipsit de boala numitelor de mine erezii, acceptînd un oarecare mod de dizolvare (despărțire, contopirea) a dumnezeirii cu omenirea (omenescul) în Unul-Născut, când îndrăznesc ca pătimirile trupești să le pună pe seama firei dumnezeiești a Unuia-Născut, și împreună gîndesc, că firea cea Dumnezeiască neschimbată a trecut în firea cea trupească, așa că ambele firi, cărora ne închinăm în persoana Unuia-Născut, prin înalta și neunita (necontopita) unire se unesc între ele, acceptînd schimbare în ele prin dizolvarea (despărțirea, contopirea) lor între ele. Ei, orbii, nu înțeleg învățătura, expusă (prezentată) de sfinții părinți, rostind cuvintele lor clare: “credem într-Unul Domnul Iisus Hristos, Fiul Lui Dumnezeu, Cel ce S-a întrupat de la Duhul Sfânt și Maria Fecioara”. Astfel de sens (înțeles) constă în numele, Hristos, însemnînd două firi: El este de o fire cu Tatăl după dumnezeire; dar firea omenească apoi în timp s-a născut în sfînta Fecioară, căruia fiindcă, s-a unit cu dumnezeirea, dau slavă îngerii și oamenii. Și astfel eu mă gîndesc, că celui, care, aici așa de multe ostenele (munci) înfruntă la demascarea (denunțarea) rațiunilor greșite (nedrepte), cîte chinuri este nevoie să înfrunte, când el nu va ști cazurile (datele) acelor oameni, despre care s-a vorbit, și mult se teme, cum el, în această poziție a lui, după a lui neștiință (necunoaștere) să (nu) mărească numărul ereticilor. Pentru aceasta te rog, ca sufletul tău cel sfânt să se îngrijească să ne anunțe informații despre acei oameni, și mai ales după ce iubitorul de adevăr Valerie, se află (este) în funcția (rangul) de (книгочия) și postelnic, poate de la sine să relateze cucerniciei tale despre situația (starea) lor grea

(împovărătoare). Stăruitor (sînguincios) salutăm toată frățietatea în Hristos, care este cu tine, eu și cei ce se află cu mine.

XIV. Epistola lui Celestin către Nestorie.

Iubitului frate Nestorie, Celestin.

Credința sobornicească (catolică) a fost în pace pe o durată de câteva zile în epoca (vremea, timpul) noastră, după ce a dispărut (încetat) necinstita (reaua, necuviincioasa, josnica) și peste tot osândita învățătură a lui Pelaghie și Celestie, când Răsăritul și Apusul cu sabia unanimei judecăți i-au lovit pe ei împreună cu toți adepții rătăcirii lor. În timpul acela vrednicul de pomenire fericitul Atic, învățătorul credinței sobornicești, cu adevărat urmașul (succesorul) fericitului Ioan și în această treabă (subiect) de slujire, învingând pentru Regele tuturor, așa i-a urmărit, că nu le îngăduia nici acolo (la Răsărit) să-și găsească adăpost (refugiu). După moartea lui pe noi nu puțin ne îngrijea (interesa) așteptarea: acela, care va fi urmașul lui la putere, va fi oare și urmașul lui în credință? Căci binele rar, nu știu cum, este de durată (continuu, necurmat, constant); mai des contrarul prin rotație (în mod alternativ, cu rândul) se schimbă unul pe altul. Dar și după el ne am avut (co)slujitor, care la fel a trebuit repede să ne părăsească, pe sfântul Sisinie, cucerind dragostea tuturor cu simplitatea și sfințenia lui, care învăța credința, așa cum o primise. După cum se vede, cucernicia (evlavia) lui simplă și simplitatea lui cucernică erau conduse (îndrumate) de cuvintele, pe care le-a citit în Scriptură, că este necesar (nevoie) mai mult *să te temi, decît să te îngâmfi*, adîncindu-se (aprofunzindu-se) în căutare (investigare) (Rom. 11:20); că nu se cuvine, după cum este spus în altă parte (loc), a cerceta (examina) lucruri (obiecte) *cele mai presus de tine* (Iis. Sir. 3:20); că acela, care altceva va predica, și altceva va învăța, și nu aceea, ce apostolii au propovăduit, să fie anatema (Gal. 1:8.9). Când însă el s-a retras (dus) din această lume, grija (preocuparea) noastră s-a mai prelungit pe atît timp, cît a indicat Domnul; atunci a bucurat sufletul nostru vestea (știrea) solilor (trimișilor) veniți la noi despre alegerea ta, pe care repede a confirmat-o și raportul (informația) colaboratorilor noștri, care se aflau la alegere. Ei spre lauda (acceptarea) ta atîtea au spus, cîte se puteau de spus despre un om, care este ales din altă Biserică. Căci slava (reputația, faima) despre viața ta era astfel, că calităților (valorilor) tale invidia orașul străin; dar acum tu cu straniile tale fapte silești (forțezi, constrîngi) să fugă de la tine, așa că foștii tăi băștinași (din același loc, regiune) după altele judecă, de cine s-au izbăvit. La scrisorile tale, pe care nu de mult le-am primit, nu am putut să răspundem în scurt timp, deoarece trebuia să le traducem în limba romană. Când această treabă se petrecea la noi – încet pe motivul prefăcutei (afectatei) lor expuneri (stil), - noi am primit o epistolă de la sfântul frate și (co)episcopul Chiril, de toți lăudatul preot al Lui Dumnezeu, cu fiul meu, diaconul Poseidon: în ele scrie despre tine unele lucruri, prin care, spre marea noastră întristare, se nimicește favorabila (aprobatoarea) părere (recenzie) despre tine a celor, care au dat-o în timpul alegerii tale. Minunatul (extraordinarul, excelent) început s-a schimbat într-un rău (urât), sfârșit: excelent început eu numesc acele păreri despre tine, care au fost așa de favorabile (pozitive), că noi ca răspuns la informațiile (relatările) fraților (frățietății, frăției) am arătat, cît noi ne împărtășeam de bucuria comună. Dar acum, cugetînd și plîngerea asupra ta a fratelui meu, pe care mai sus l-am numit, și epistolele tale traduse în limba noastră, care clar conțin o necurată (rea, necuviincioasă) învățătură, vedem, că trebuie (se cuvine) să spunem cuvîntul apostolic: *aș vrea să-mi schimb glasul, căci nu știu ce să cred despre voi!* (Galat. 4:20). Cu toate acestea eu l-am schimbat, cu nădejdea: nu se va reține (frâna,

opri) de pe drumul spre prăpastie acest autor al necuratelor (relelor, josnicilor) discuții (discursuri)? Este necesar, ca noi, după cum ne este poruncit, să scoatem răul din noi înșine (1 Cor. 5:13).

Citind epistolele și acele cărți, care ni le-a adus distinsul Antioh, fiul nostru, noi atent am examinat conținutul lor. Când noi în scrierile tale mergem pe urmele tale (în urma ta), te ajungem, te prindem (te atingem, punem mâna), tu te străduiești să fugi (eschivezi) de la noi cu o oarecare vorbărie (vorbă lungă), cu întunericul ei acoperind claritatea (limpezimea) adevărului; și apoi iar (iarăși) confirmând (aprobând), ce a fost negat (tăgăduit), și negând ceea, ce a fost confirmat, te străduiești să amesteci (încurci) una și alta (cealaltă). În epistolele tale însă, tu nu atît ai explicat (lămurit) credința noastră, cît te-ai arătat (manifestat) pe tine însuși, dorind să dai altă învățătură despre Dumnezeu Cuvântul, dar nu pe aceea, pe care o cuprinde (conține) credința sobornicească. Deci noi acum, ca judecători, iată care trebuie să fie judecata referitoare la tine, iată cum (care) trebuie să fie omagiile (onorurile) inovației tale! Când nu te știau, te-au ales, dar când te-au aflat (cunoscut), te-au condamnat (osândit). Acum trebuie (este necesar) să spunem împeună cu învățătorul păgînilor (neamurilor): *căci noi nu știm să ne rugăm cum trebuie* (Rom. 8:26). Aceste cuvinte nu ar fi necuviincios să le aducem (referim) către acea Biserică, care, îndrumîndu-se (călăuzindu-se) mai mult cu rugăciunea pentru tine, dar nu cu cunoașterea (știința), a disprețuit oameni vrednici (demni), care au fost în ea? Se vede că a fost greșită părerea acelora, care gândeau bine despre tine. Cine a putut să presupună (creadă), că sub haina oii se ascunde lupul hrăpăreț (răpitor)? Sunt la apostol cuvintele: *trebuie să fie între voi și eresuri, ca să se învedereze între voi cei încercați* (1 Cor. 11:19). Apleacă (înclină) urechea ta și ascultă cuvintele, pe care le-a spus lui Timotei și Tit. Ce le poruncește el? aceea, ca ei să se *depărteze de vorbirile deșarte și lumești* (1 Tim. 6, 20). Pentru că aceasta contribuie doar la succesul necurăției (necuviinței), întorcînd mereu ghimpi (mărcini) și (волчцы). El îl îndeamnă pe Timotei *să rămână în Efes, ca să poruncească unora să nu învețe o altă învățătură* (1 Tim. 1, 3). Înaintea (în fața) ochilor mei sunt cuvintele proorocului Ieremia; *lucruri înspăimântătoare se petrec în țara aceasta: proorocii profetesc minciuni* (Ierem. 5:30. 31). Spune-mi: aceste cuvinte ale Scripturii rămîn oare necunoscute ție, sau tu le știi, și le disprețuiești? Dacă ele rămîn pentru tine necunoscute, nu te rușina să afli (cunoști) adevărul la fel, cum nu te-ai temut (ți-a fost frică) să afli (cunoști) minciuna și s-o înveți. Dacă însă tu le disprețuiești, atunci știindu-le, gândește-te, că cu nimic nu te vei îndreptăți (achita), când de la tine va cere răspuns (raport) pentru talantul încredințat Acela, care prin ele totdeauna (permanent) vrea (dorește) să-și primească câștig de la acest sfânt împrumut. Privește (uite), ce viață l-a ajuns pe acela, care a ascuns talantul primit, și l-a întors în același chip, în care l-a primit (Mat. 25: 24-30). De aceea cercetează atent cît e de mare și groaznică (înspăimântătoare, amenințătoare) primejdia de a nu întoarce ceea, ce ai primit. Poți oare atunci să spui Domnului nostru: *iată ai ce este al tău*, când tu (закалаешь) (în)junghii și sfâșii, după cum auzim, Biserica Lui? Ce-ți spune conștiința, când tu trăiești în acest oraș, aproape de toți părăsit? O dacă ei în acel timp ar fi folosit o mai mare atenție, decît cea pe care o folosesc acum, când ei trebuie (este nevoie) să-și caute mântuire (izbăvire)! De unde ți-a venit dorința să-ți îndrepti cuvântările (discursurile) spre astfel de întrebări (teme), rezolvarea cărora la începutul cugetării (rațiunii, minții) este necuviința (josnicia, indecența)? Pentru ce episcopului să predice poporului unele ca acestea, prin care

slăbește în el evlavia către nașterea Fecioarei? Cu cuvinte necuviincioase (josnice) despre Dumnezeu nu se cuvine a indigna curățenia credinței străvechi. (În)Totdeauna (permanent) și pe oricine judecata Bisericii nu-l considera că merită îndepărtare (excomunicare), cât de repede el sau tăia (scotea) ceva de la credință, sau adăuga (punea)? Căci credința, destul (pe deplin) și clar predata nouă de către apostoli, nu îngăduie nici adaos, nici scădere (micșorare, reducere). Noi citim în sfintele noastre cărți, ce nu se cuvine, nici a adăuga, nici a scădea; o pedeapsă feroasă (feroce) i se întâmpla celui, ce adaoga, și celui, care scade (scoate) (Apoc. 22, 18). De aceea, noi pregătim cauterizare (sterilizare) și fier; nu se cuvine mai mult a folosi plasture pentru acele membre bolnave, care trebuiesc doar tăiate (retezate): știm, că rănilor grele se vindecă întotdeauna cu mari chin (suferință). Plângând multe, din cele care tu necuviincios le-ai predicat, și Biserica catolică respinge, noi mai mult plângem pentru aceea, că tu din simbolul credinței ai luat acele cuvinte, prin care se confirmă în (la) noi nădejdea la viața desăvârșită și mântuire. De ce este așa; - despre aceasta vorbesc epistolele tale, în legătură cu care nu avem nici o neînțelegere (confuzie), după ce tu însuși ni le-ai trimis. Mai bine ar fi fost, dacă ele niciodată nu ar fi venit în mâinile noastre, ca noi să nu fim nevoiți să dăm în judecată despre un astfel de greoi caz. Toate drumurile cercetării tale se adună într-un gând: tu mult te lărgești în discursurile tale, mergi prin numeroase cotituri (viclenii); și în sfârșit pe drumuri diferite vii la scopul tău necuviincios (jalnic). Cunoaștem, despre ce ferea (păzea) cel, care a poruncit a evita divergențele (dezacordurile) și certurile (conflicturile, sfădirile) despre lege, *fereste-te*, spune, *căci sunt nefolositoare și deșarte* (Tit 3:9). Ce se consideră în timpul actual inutil (nefolositor) și zădarnic (deșert), atunci, fără de nici o îndoială (dubiu), nu va aduce nici un folos și în timpul ulterior (următor). De aceea, după ce, fratele Chiril cu ale lui două epistole a dorit (vrut) să te scoată pe drumul drept, eu vreau să-ți dau de știre, că după prima și a doua lui înțelepțire (sfătuire), și după aceasta a mea demascare (denunțare, acuzare), care, după cum vezi, este deja a treia, tu cu totul (complet) ești îndepărtat (afurisit) și de la tronul (pristolul) episcopal, care tu împrenă cu noi îl ocupi, și de la toată comuniunea creștinilor, dacă în curând nu-ți vei corecta reaua (nenorocita) învățătură, dacă nu te vei întoarce la acel drum, care este Hristos, după cum El se numește. Împovărat cu deznădejdea (disperarea), tu răutăcios ai ridicat arma împotriva Aceluia, care te-a pus în casa Lui, ca pe un devotat și inteligent (deștept, înțelept) rob, mai înalt (sus) decât toate slugile lui, și tu ai pierdut fericirea, promisă ție ca premiu (dar) pentru o astfel de slujire; fiindcă tu nu doar că nu împarți mâncare la timpul tău, dar nimicești (distrugi) cu otravă pe cei, care El i-a căpătat cu a Lui sânge și moarte. Vedem, că *iad (otravă) sub (pe) buzele tale*, că cuvintele tale *sunt pline de jurământ (blestem) și jale (îndurerare)*(Ps. 12:9 ?), când tu începi să vorbești despre Acela, care este însuși desfătarea (dulcele, cel mai dulce). Unde este aici grija (îngrijirea) de păstor? *Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale*: dar celălalt *este plătit și lasă oile* și le dă (predă) lupilor (Ioan 10:11, 12). Ce însă tu, păstorule, vrei (dorești) să faci aici? În locul lupilor tu singur gonești turma Domnului. În ce staul poate să-și găsească adăpost (refugiu), când este (în)junghiată în curtea Bisericii? Sub ce pază ea va fi în siguranță, când vede în tine nu un apărător, ci un prădător (fiară)? *Am și alte oi*, spune Domnul, *care sunt din staulul acesta. Și pe acelea trebuie să le aduc* (Ioan 10:16). El promite să aducă altele, dar tu pierzi (nimicești) pe acelea, care le ai, atunci când sunt cunoscute numeroase (repetate) cazuri (întâmplări), că nu oile pentru păstor, ci păstorul moare pentru oi. *Și glasul meu*, spune El, *îl vor auzi*. Pentru ce? *și va fi o turmă și un păstor*. La

glasul Lui oile se adună în staul, dar la al tău ele sau se pierd sau se împrăştie. Mii amar (trist), că la tine se aplică (adaugă, adevăresc) cuvintele fericitului Pavel, spuse în cartea Faptele apostolilor! că după plecarea mea vor intra, între voi, lupi îngrozitori, care nu vor cruşa turma: *Şi dintre voi înşivă se vor ridica bărbaţi, grăind învăţături răstălmăcite, ca să tragă pe ucenici după ei* (Fapt. 21: 29. 30). Ar fi de dorit, ca cuvintele acestea să le spui tu despre alţii, şi nu alţii despre tine; tu trebuia spre învăţătura altora să vorbeşti, dar nu ca povată (îndrumare) să primeşti acelea, care le zicem noi. Cui nu-i va părea ciudat, că pe episcop îl învaţă, cum trebuie să fie un creştin? Cercetează (examinează) atent, în ce situaţie (stare) te-ai pus: te cheamă la judecată, te pîrăsc (denunţă), te condamnă (blamează, osîndesc). Ce este aici potrivit cu demnitatea preotului? Încăpăţănate (îndărătnice) încăpăţănări se întîmplă şi la răspuns pentru sine (apărare pentru sine), dacă este doar mijloc de a vorbi în apărare blasfemiei (hulei). Oare tu gîndeşti, că noi te vom cruşa (avea milă), când tu singuri nu te cruşezi, când vrei pe toţi, care mai înainte au fost, acum trăiesc şi după (apoi) vor fi, să-i lipseşti de nădejde la mîntuire? Vezi, eu, ca un devotat slujitor al bunului Domn al meu, urmăresc vrăjmaşii Lui, despre care a spus proorocul: *Cu ură desăvârşită i-am urât pe ei* (Ps. 138:22). Cuvintele şi altui prooroc îmi amintesc, ca să nu cruş (am milă) (Deut. 7:2, 13, 8). Spre cine îmi voi arăta atenţia, cui îi voi da cinste, când văd aici o astfel de treabă (caz), prin care mi se ia (taie) temelia (baza) întregii mele nădejdi? Însuşi Domnul a spus în Evanghelie, că nici pe tată, nici pe mamă, nici copii, nici alte rude, nu trebuie să preferăm mai mult decît pe El (Lui): pentru că este şi o astfel de cinste, de la care rezultă necuviinţă. Când ia superioritate (surplus) dispoziţia (simpatia) trupească, atunci dragostea trupească preferă dragostei, care este Dumnezeu, şi sub influenţa acelei dragoste acordă cinste unor anumiţi oameni. Dar atunci când se preferă Acela, care este însuşi dragostea, atunci în mod necesar (neapărat, indispensabil) se resping toate acelea gînduri (cugetări), prin care vinovatul este supus condamnării. Trezeşte-te în sfârşit. Nu se poate de numit veghe timpul, care îl foloseşti nu pentru apărare, dar pentru furt. O dacă tu ai fi fost somnoros în relaţie cu ceea, ce înveţi, şi vegheai în acelea, în care te împotrivesci! Dar ce spun eu? Pentru noi ar fi fost mai mulţumitor (acceptabil), dacă tu ai fi fost somnoros şi în una şi în alta. Astfel tu nu ai fi pierdut (distrus, nimicit) pe nimeni, pe nimeni nu ai fi ademenit (sedus) cu viclenia ta; Biserica nu s-ar fi mîhni de pieirea (moartea) anumitor suflete, s-ar fi bucurat, că în mijlocul ei nu este viclenie, ea ar fi fost mulţumită cu aceea, că tu ai fi prezentat-o Mirelui său astfel, cum ai primit-o. Dar de ce eu să vorbesc mult (îndelung), când despre aceasta sunt cuvintele întâiziditorului (întâifondatorului) Bisericii lui Pavel? În zadar scriu cîte ceva construite de tine acolo, unde nu văd temelia (1 Cor. 3:9, 11). Auzim, că clericii, gîndind în conformitate cu credinţa sobornicească, cu care şi noi suntem de aceeaşi părere (în concordie), rabdă mari asupriri (strămtorări), pînă într-atît (aşa) că nu sunt lăsaţi să intre, spun, şi în oraş: ne bucurăm, că ei au primit răsplată pentru actul de mărturisire; dar ne mîhnim, că prigonitorul lor este episcop. Fericitul apostol Pavel din prigonitor s-a schimbat în propovăduitor; dar acum, a se schimba din propovăduitor în prigonitor – ce groaznică (oribilă) necuviinţă (josnicie)! Numără (enumeră) pe străvechii (vechii) eretici, care au apărut în Biserică cu astfel de diferite (variate) ale lor noţiuni (înţelesuri, raţiuni); cine când ieşea cu ei la luptă, nu obţinea asupra lor biruinţe (victorii)? Exemplu pentru tine în oraşul tău. Pavel samosatul, fostul episcop al Bisericii din Antiohia, a adunat recoltă potrivit (conform) cu seminţele învăţăturii sale, pe care a propovăduit-o. Aceeaşi severitate (stricteţe) a judecăţii întotdeauna a dat jos (detronat) şi

pe alți ingenioși (mincinoși) ai învățaturii mincinoase (greșite), care conduceau bisericile. Și pe acei eretici, despre care ți-a plăcut (ai dorit) să ne întrebi, ca și cum nu ai fi știut soarta lor, condamnarea dreaptă îi izgonea (prigonea), scoțându-i de pe pristoluri (tronuri), pentru aceea, că ei vorbeau greșit (eronat). Nu-i de mirare pentru noi, că ei își găseau odihnă (liniște), pentru că găseau învățătură necuviincioasă, cu care când o comparau pe a lor, se considerau nevinovați. Aici, - oportunitatea cuvântului cere să se spună aceasta, - nu putem să tăcem despre aceea, ce ne uimește (însălmântă). Credința ta este corectă, după cum citim la tine, în învățătura despre păcat; tu demonstrezi, că omul după starea lui firească (naturală) este datornic, și că această datorie pe deplin o achită Acela, care provine din neamul datornicului. Cum rămân de partea ta acei, care sunt condamnați pentru aceea, că au negat aceasta? Unde este una în opoziție cu alta (cealaltă), acolo nu este înțelegere (învoire, consimțământ), care exclude neîncrederea (bănuiala). Ei au fi fost nenorociți (necăjiți, obișduiți) și de tine, dacă tu ai fi fost nemulțumit de ei. Pentru ce a mai iscodi, ce împotriva lor atunci s-a făcut, când este cunoscut, că de acolo la noi au fost trimise înștiințări în scris despre ei, de drept credinciosul de atunci episcop Atic? De ce nu întreba despre ei vrednicul de pomenire Sisinie? Pentru aceea, evident, că el găsea dreaptă condamnarea lor în timpul înaintașului (predecesorului) lui. Trebuie să plângă acești nenorociți pentru aceea, că au fost lipsiți din partea oamenilor de orice încredere, - ei, căroră le rămăseseră (rămase) ca mijloc de intrare în Biserică una doar pocăința. Iată acum tu ai început să afli despre ei, dacă mai înainte nu știai nimic; dar mai bine apucă-te de vindecarea bolii tale, și nu a altora, grăbindu-te să te gândești la credința catolică. De aceea, îți vorbim cuviincios: *doctore, vindecă-te pe tine însuși*, când vrei să ajuți pe alții (Luc. 4:23). Boala ta este astfel, că nu permite a face vreo oarecare amânare. Credința preotului (iereului) Bisericii din Alexandria a fost și este adevărată, și tu, după a lui îndrumare, fii din nou cu noi de același mod de gândire, dacă dorești să fii împreună cu noi, o frate! Dacă ai simțământ (simț), atunci tu, condamnând toate acele păreri, care le-ai avut până la momentul de față, grabnic începe, după cum noi dorim, a învăța aceea, ce, tu vezi, că el învață. Noi, negândindu-ne a încălca în legătură (relație) cu noi buna cuviință, dorim și pe preoți să-i îndreptăm în credință. Dar cum noi mai întâi ne îngrijim să le arătăm drumul cel drept, așa, dacă ei nu se vor folosi de a noastre îndrumări, vedem necesitate de a decide o condamnare hotărâtoare (crucială, fermă) de acuzare (osândire) asupra lor. După ce, tu vei osândi învățătura necuviincioasă, deplină mărturie de îndreptare în credință va servi reîntoarcerea spre Biserică a tuturor aceluia, care au fost îndepărtați de ea prin tine pentru Hristos, capul ei. Dacă cu ei nu va fi (se va întâmpla) aceea, despre care vorbim, atunci îndepărtat trebuie să fie acela, (prin) care i-a îndepărtat pe ei; pentru că în deplină comuniune se află cu noi aceia, către care tu te-ai arătat astfel. Către clerul Bisericii din Constantinopol și către toți, care poartă numele de creștini, noi vom trimite scrisori (acte oficiale), care necesită (cere) cazul; pentru aceea, că, în acel caz, când vei rămâne încăpățânat în învățătura ta greșită și nu vei propovădui aceea, ce propovăduiește împreună cu noi, fratele Chiril, ca să știe, că ești scos (izgonit) de pe pristolul episcopal, pe care îl ocupi împreună cu noi, și cu ei nu ai nici o comuniune, pentru aceea, ca ei să știe, povățuiți (îndrumați) de acest exemplu, ca o de tare (neclintită) și serioasă (temeinică) judecată ei trebuie să se îndemne spre grija pentru mântuirea sufletelor lor.

Așa, să știi exact (drept), că de noi este hotărâtă (decisă) o astfel de decizie: dacă tu nu vei învăța despre Hristos Dumnezeu nostru așa, după cum crede Biserica de la Roma, Alexandria și toată Biserica cea sobornicească, și cum până la tine în deplină (perfectă) dreptate credea sfânta Biserică în marele Constantinopol, și dacă tu în durată de zece zile, considerînd acel timp din ziua, în care vei primi această înștiințare, nu vei renunța de la noua necuviincioasă învățătură, care tinde să împărțească (divizeze) aceea, ce, după indicația (arătarea) sfintei Scripturi, este unit, dînd o astfel de mărturie oficial (public) și în scris: atunci vei fi îndepărtat (afierosit) de la orice comuniune cu Biserica catolică. Documentul (actul) scris de judecata noastră asupra ta împreună cu celelalte hârtii le-am trimis cu fiul nostru, diaconul Poseidon, către sfințitul preot al Alexandriei și al meu (co)episcop, care ne-a transmis despre aceasta informații complete (depline), ca el să fie păzitorul (de slujbă, loc, poziție) (местоблюстителем), și, împlinind această treabă (faptă), să anunțe decizia noastră și ție și tuturor fraților: pentru că toți trebuie să știe acest subiect (caz, treabă), așa cum el are relații (legături) cu toți.

Să te păzească Dumnezeu, preaiubite frate.

XV. Următoarea epistolă a fost citită la Sinodul din Efes după ce, el a expus adevărata învățătură în dezmințirea învățaturii lui Nestorie.

Epistola lui Celestin către clerul și poporul Constantinopolului.

Celestin episcopul, preoților, diaconilor, tuturor clericilor, care slujesc lui Dumnezeu, și poporului catolic, care locuiește în Constantinopol, iubiților frați, în Domnul (vă dorește) tot binele.

Început pentru discursul meu cu cei, care alcătuiesc Biserica Domnului, să servească cuvintele apostolului, ca evlavioșii ucenici mai întâi să audă cuvintele învățătorului, care a propovăduit neamurilor (păgânilor). *În afară de cele exterioare (din afară)*, spune apostolul, *pe mine mă îngrijorează (preocupă) și zilnica îmbulzeală (afluență) către mine de oameni, și grija tuturor bisericilor. Cine este epuizat (istovit), mai departe spune el, și să nu fiu și eu istovit? cine se ispitește (este ispitit), и аз не разжизаюся (tânguiesc) pentru el? Așa și noi; aflându-ne aici într-o parte și departe de voi, cât de repede am aflat, că membrele noastre se infirmă de o învățătură greșită, ne-am înflăcărat de focul râvnei părintești, care ne-aprins pentru voi: între bisericile Domnului, care, oriunde ar fi, compun (formează) o încăpere (sălaș) a Lui Hristos, care poate fi distanța (depărtarea), ce se poate considera străin (de-o parte)? Așa cum voi sunteți membrele noastre, atunci noi bineînțeles (firește) trebuia să ne facem griji (interesăm), ca învățătura acestui învățător să nu devieze (încline) de la drumul adevărului credința voastră, pretutindeni propovăduită. Căci acest episcop Nestorie propovăduiește necuviincios, sugerează (inspiră) o învățătură de neîndurat despre dumnezeirea Lui Hristos și Dumnezeuul și Mântuitorul nostru și despre nașterea Lui din Fecioară, ca și cum pierzându-și simțul (simțămîntul) evlaviei (pietății) față de această taină, și parcă a uitat, că de ea depinde mântuirea comună a tuturor: aceasta demonstrează și scrierile lui, pe care cu a lui semnătură le-a trimis la noi, și raportul (informația) sfințitului frate și (co)episcopul meu, Chiril, adusă la mine de fiul meu, diaconul Poseidon. Citind toate lucrările (scrierile) (lui Nestorie), noi am găsit în ele o învățătură, adusă la extrema și grozava (strașnica) treaptă (măsură) de necuviință: el în Hristos fire omenească și fire Dumnezeiască separă una de alta, uneori numind pe Hristos doar om, uneori prezentîntu-L în relație (comuniune) cu Dumnezeu într-o astfel de măsură, în (de) care este vrednic. Dar noi, vom spune la fel ca Ieremia *nu ascultați cuvintele proorocilor, care vă profeteșc, că vă înșeală* (Ierem. 23:16). Lasă să-l asculte pe Iezechiil și să citească cuvintele lui, cu care el amenință: *mâna Mea va fi împotriva acestor prooroci, care văd lucruri deșarte și prevestesc minciuni; în sfatul poporului Meu ei nu vor fi, nici nu se vor înscrie în cartea casei lui Israel: pentru că duc poporul Meu în rătăcire* (Iezec. 13:9, 10). Unde e grija (îngrijirea) de turma sfântă, care constituie obligația (îndatorirea) păstorului? Unde este apărarea (îngrijirea) cetății îngădite a Domnului? Ce siguranță poate să aștepte turma, când păstorul ei se schimbă (transformă) în lup, și, venind la oi, cu furie (mînie) atacă (se năpustește) pe fiecare? Buzele, care rostesc necuviincioase, doar torturează (chinuie), ca gura (botul) lupului. Se dă mâncarea, care nu îngrașă, dar istovește (secătuiește). Dar și cu toate acestea turma este fericită cu aceea, că Domnul i-a pus la dispoziție (acordat) judecata (пажити – vietii (alegerii) ?) sale; și pentru aceasta credința voastră trebuie – noi nu ne îndoim, că voi astfel procedați – să respingă învățătura necuviincioasă, pentru ca la voi cei, care veghează în Hristos, să deosebească (distingă) mâncarea de otravă (venin) și voi să stați*

ferm (neclintit) în aceea, ce v-ați învățat de la foștii păstori, știind, că pînă la momentul de față la voi au fost preoți, de o înaltă instruire (învățătură) și sfințenie, nicicând retrăgîndu-se (dînd înapoi) de la predaniile părintești, cu adîncă pace conduceau cîrma Bisericii Domnului. Voi începe cu cel apropiat de noi după timp. Cîtă putere a ajutat (acordat) asupra sufletelor voastre învățătura sfîntului episcop Ioan, cuvîntul căruia s-a răspîndit în toată lumea, susținînd peste tot credința catolică. Nu-i loc, unde el nu a fost cu învățătura lui: el este propovăduitor pretutindeni, unde doar îl citesc. După înțelepciunea lui grijulie a urmat tuturor cunoscuta tăria sufletului; vrednicul de pomenire episcopul Atic a condus (cu) poporul creștin după exemplul predecesorului (înaintașului) (său), și a urmărit (persecutat) învățătura cea necuviincioasă și nebună a ereticilor. După moartea lui, ne-a fost (общником comun (coleg)) vrednicul de pomenire Sisinie, care slava lui o acorda (oferea) în aceea, ca să păstreze întregă și nevătămată frumusețea credinței catolice, cum ea a fost pînă la el (pînă la timpul lui): noi am văzut, că la el nu a avut lipsă (neajuns) nici în simplitatea porumbelului, nici în înțelepciunea șarpelui. Repede lipsindu-ne de activitatea lui de apărare (protecție), noi plîngeam pentru aceea, iubiți frați, ca și cum prevăzînd-ne viitorul. Într-adevăr, nu știu, ce fel de apărare (pază, protecție) vom găsi în actualul episcop, care cu totul (cu desăvîrșire) nu are acele noțiuni (concepte) despre Dumnezeu nostru, care ne-au fost transmise de El însuși și de apostoli? El face nu doar legătura (cureaua, bandajul) dureroasă (distrugătoare, tristă), dar și întristează (mîhnește) pe cei, de care a fost făcută legătura; nu doar că nu ridică pe cei doborîți, dar și pe cei ce stau se străduiește a-i doborî (răsturna, da jos); nu doar că nu adună (strînge) pe cei împrăștiați, dar și-i risipește pe cei adunați, deși știm, că mintea, sfințită de Dumnezeu, nu se poate oscila (șovăi), că nu va fi doborît acela, care stă, întărindu-se cu puterea cerească, nu se poate desființa (anula, rezilia) uniunea (alianța) sfintei comunități. Așadar (deci), eu direct vă indic dragostei voastre la aceea, despre care noi nu putem să vorbim fără lacrimi; (умствователь) vostru începe (ridică) război împotriva adevărului, ridică mâinile la (împotriva) străvechii credințe, se războiește cu apostolii, luptă împotriva proorocilor: nu ascultă (ia în considerare) cuvintele, care spune Însuși despre sine Domnul nostru. Folosind spre rău noul și vechiul testament, cărei credințe, cărei legi episcop se consideră? El respinge acele noțiuni, sensul cărora deja este precizat, nu primește adevărul, care este clar (evident) după a lui apropiere către noi; voi spune mai simplu: el gîndește despre taina Lui Hristos Dumnezeu nostru nu așa, cum permite (îngăduie) sfințenia credinței noastre, căreia respectuos (cucernic) se supune fiecare gînditor catolic. Nici unul cu adevărat evlavios nu a gîndit despre Hristos altfel, de cum, El însuși ne-a arătat (indicat) să gîndim despre El. Odinioară (pe timpuri) a ridicat o astel de necuviincioasă întrebare și Pavel samosatul, făcîndu-se întăistătorul sfintei Biserici din Antiohia, dar pe el l-a coborît de pe pristol, pe care el l-a ocupat spre durerea (regretul) Bisericii, unanima judecată a ierarhilor catolici: pentru că întotdeauna din timp trebuie tăiați (retezați) de la Biserică acei, care, neliniștind sufletele creștinilor cu o învățătură evanghelică răstălmăcită (falsificată) după a lor mod de gîndire, nu pot să aducă roade lui Dumnezeu; este necesară să se facă (execute) lucrarea în vie, când este cunoscut, ce ea trebuie să fie pentru stăpînul ei. Este cunoscut, că din nou (noua) apăruta învățătura se naște de la nechibzuita (ușuratică) dorință de slavă, de la aceea, că unii vreau între ai lor să fie renumiți ca ingenioși, clavăzători, concentrați (profunzi gînditori), se stăruie (insistă) să născocescă (inventeze) ceva nemaivăzut, ca prin aceasta să-și capete (dobîndească) printre oameni neinstruiți (inculți) pe un timp slava unui om ager

(pătrunzător). Dar care dintre aceștia și-a dobândit slavă adevărată, deși se considera deștept? Dumnezeu nostru alege neputincioșii lumii pentru învingerea puternicilor, și rușinează (umilește) pe cei deștepți prin nebunii (bezmeticii) lumii (1 Cor. 1:27). Oare nu acela doar se poate lăuda (făli) cu înțelepciunea lumească, cine se mărturisește (este conștient), că este din lume, cine nu se recunoaște ucenic aceluia, care a spus despre sine: *Eu nu sunt din lume* (Ioan. 17:16). Unicul drum spre slavă este doar acela, despre care spune apostolul: *cel ce se laudă în Domnul să se laude* (1 Cor. 1:31). Oare nu la episcopul vostru (da, el pînă în prezent este al vostru, chiar dacă nu crede în aceea, în ce credem noi) corect se poate de referit aceste cuvinte: *глаголющая быти мудри обьяродеша?* (Рим. 1:2 ?). Căci este prostie evidentă (limpede) a nu ști pe Acela, care este *puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu* (1 Cor. 1:24). El singur, după cum mărturisește, nu știe aceea, ce vrea să lămurească. Vouă iubiților, nu poate să vă pară uimitor, că a deviat (înclinat) de la drumul adevărului acela, care, după cum vedeți, L-a pierdut pe Hristos, care este drumul nostru. Vedem, că el uneori se pleacă (apleacă, coboară) în tîlcuiri șirete (viclene), alteori se tănuiește în oarecare judecăți (raționamente) tainice (secrete), ca prin aceasta să-și ascundă otrava învățaturii sale. Nouă ni se cuvinea, urmînd, învățaturii înțeleptului Solomon, să nu dăm nici un răspuns la nebunia (sminteala) lui, ca să nu fim asemenea lui (Prov. 26:4); dar noi îi recomandăm să urmeze împreună cu noi apostolilor și proorocilor, ca să nu fie nefericit (nemernic, respins) de către toți, când el merge împotriva tuturor. Voi însă tebuie (se cuvinea) vigilent (neobosit) să vegheați, ca să stați împotriva strigătelor (chemărilor) lui vrăjmășești: trebuie să aveți o mai mare grijă despre voi înșivă (în privința voastră), când vouă înăuntrul Bisericii vă vorbesc contrare (împotriva) Bisericii. Pentru cei, pe care îi amenință dușmanul (сoвне), există (poate fi) o slăbire în ostenele (munci, eforturi); ei, fiind zdrobiți (doboriți) în afara întăriturii, își găsesc siguranța sub ocrotirea (apărarea, paza) pereților; dar tulburați de vrăjmașul intern (interior) nu-și găsesc odihnă (pace). În această război intern, în această luptă casnică (familială) a voastră, credința trebuie să vă servească drept perete pentru voi, cu ale ei săgeți duhovnicești vă puteți apăra pe voi înșivă, împotriva necredinței. O vom păstra (proteja), pentru că ea ne păstrează: prin ea apărătorul nostru, îngrăditura (gardul) noastră este Dumnezeu. El ne va izbăvi din mâna păcătosului (Ps. 71:3. 4). Printre (în mijlocul) valuri, care ne cuprind, noi cuviincios (destul de bine) putem spune cuvintele: *Doamne, mântuiește-ne, că pierim* (Mat. 8:25).

Acum se cade să îndreptăm cuvântul nostru către voi, clericilor, și către voi toți, care ați primit sfințirea pentru slujirea Lui Dumnezeu. Dar cineva dintre voi va spune, că de noi nu este respectată rînduiala (orînduirea). Și noi am vrut (dorit) să vorbim mai înainte cu voi, după cum cerea aceasta demnitatea (rangul) bisericesc; dar pe noi mai mult ne-a îngrijit (interesat) situația aceluia, a cărui mântuire este lucrul (preocuparea, interesul) nostru comun. Pentru că referitor la voi noi nu am avut dubii (bănuieli, îndoieli); noi nădăjduim, că voi, ca conducătorii altora, stați ferm (neclintit) în credință. Înștiințarea sfântului și de Dumnezeu iubitului frate și (co)episcopul meu Chiril, pe care el mi-a trimis-o cu fiul nostru, diaconul lui, Poseidon, a arătat, că împotriva voastră se fac astfel de fapte (treburi), care poate să le facă împotriva membrilor Bisericii doar acela, care nu cruță însăși capul Bisericii. Dar aceasta nu trebuie să vă neliniștească (tulbure): cu cît mai multe suferințe, cu atît mai multă slavă; proprietatea (însușirea) izbânzei (reușitei,

isprăviei) precizează (determină) măsura (gradul) premiului pentru izbândă. Voi împreună cu noi citiți în Scriptură: *iar când se luptă cineva, nu ia cununa, dacă nu s-a luptat după regulile jocului* (2Tim. 2:5). De aceea asupra noastră stă datoria de a vă încuraja, în ce au trebuință și cei șovăielnici (nehotărâți) și cei, care cu bărbăție stau în luptă, ca și cei slabi (neputincioși) să primească putere a duce ispita, și cei care li se împotrivesc tare (puternic) să stea în luptă. Armata regelui nostru niciodată nu iese din luptă învinsă. Orice ispită slujește (servește) ca încercare creștinului, pentru că ea, după cum este spus în Scriptură, *aduce răbdare*; de la ea se naște *nădejdea*, care, ne încredințează Scriptura, pe nimeni *nu rușinează* (Rom. 5:3 – 5). De aceea, mîngîierea voastră, iubiților frați, de la Dumnezeu este, *căruia voi înfățișați, mădularele voastre*, adică pe voi înșivă, *ca jertfă vie*, după cum spune apostolul, atunci voi nu vă istoviți (slețiți) în lupta voastră. Vouă vă va da putere Acela, care vrea, ca membrele noastre, după cum El învață prin apostol, să fie *arme ale dreptății lui Dumnezeu* (Rom. 6:13). Aveți pentru voi exemplul sfinților, care *cîndva semănau cu lacrimi*, și apoi *cu bucurie vor secera* (Ps. 125:5). Domnul nostru iubește doar de pe acel rob, a cărui bunătate este cercetată (încercată) în ispită. Doar arena (cîmpul) de activitate (de luptă) face sufletele creștinilor capabile la izbânzi (isprăvi, reușite): treceți izbânda așa, ca voi pe drum spre Domnul să vă întreceți (depășiți) unul pe altul. Nu vă doresc, ca să vă ajungă vreodată oponentii voștri, chiar dacă trebuie să fie, despre ce apostolul spune, acee, ce vedem acum la voi. Doar pe locul isprăvii se va demonstra (dovedi) tăria și credința. Cine caută pace (liniște), acela nu va primi cununa de biruință: premiul se dă doar pentru reușite. De pe capul vostru niciodată nu trebuie să-și scoată coiful mîntuirii, nu trebuie să-și scoată platoșa (armura) credinței acela din voi, care demn (vrednic) vrea să se numească ostașul Lui Hristos. Împotriva noastră au deschis război aliații noștri, dacă doar se cuvine a numi ai noștri pe cei, care, după cum văd, desființînd cu noi unitatea dragostei, au trecut (dezertat) de partea vrăjmașului (inamicului). Asupra voastră este datoria (obligația), ca picioarele voastre să stea în porțile Ierusalimului (Ps. 121:2). Vă doresc, ca mersul vostru pe drum să fie drept, ca tălpile nimănui niciodată să nu se clatine (șovăie), ca la cei, la care noi am arătat (indicat), și purtînd în sine răul, să nu vă faceți adepți (discipoli) ai diavolului, cu conștiința, că ei sunt de la el. Voi, care prin faptele voastre vă arătați fii ai Lui Dumnezeu, - așa cum fiecare dintre voi nădăjduiește să se arate după roadele sale (Mat. 7:17), - încurajați între voi inimile celor șovăielnici, întăriți pe cei slabi, primind pe fiecare dintre ei cu dragoste. Nu vă ademeniți de necuviință, dar, cunoscînd binele și răul după natura unuia și altuia, îndepărtați-vă de cugetările (speculațiile) viclene, și gândiți doar adevărul. Necinstit (ticălos, urâciune), este în fața lui Dumnezeu, după cuvintele lui Solomon, *cel care achită pe cel vinovat și cel ce osândește pe cel drept* (Pis. 17:15). Întristarea temporară (vremelnică) nimic nu înseamnă; în fața (înaintea) ochilor tebuie să fie întotdeauna răsplata veșnică, mai presus de care nimic nu trebuie să stea. Psalmistul exclamă, că dacă se va ridica luptă împotriva lui, el deloc nu se va teme, cu nădejdea, că Domnul va fi lumina lui (Ps. 26:3. 1). Dacă voi ați fi dus război cu popoarele, atunci pentru voi ar fi fost mare biruință – învingerea vrăjmașilor voștri de totdeauna: dar cît de mare trebuie apreciată biruința în războiul, în care dușman s-a arătat prigonitorul creștinilor catolici, preoților, care, schimbă învățătura credinței, aproape în toate gîndește contrar lui Pavel, care s-a făcut propovăduitor al Evangheliei Domnului, după ce, mai înainte a fost prigonitorul Lui. Luptătorul necuviincios este părăsit de Duhul Sfînt după ce, a început a gîndi protivnic Duhului Sfînt. Dacă el va rămîne în acest mod de gîndire,

atunci drept (cu dreptate) va auzi de la noi cuvintele, care Samuil le-a spus lui Saul: Domnul te-a lepădat, ca să nu mai fii rege peste Israel (1 Reg. 15:23). Dacă el s-a făcut nevrednic pentru aceea, că a disprețuit porunca Lui Dumnezeu doar în fapte, pe care le-a făcut, atunci ce pedeapsă cu dreptate trebuie să cadă asupra aceluia, care s-a răsculat împotriva măreției Domnului? Acum asupra noastră stă obligația de a vindeca rănilile, făcute de el, și să-i tămăduim pe aceia, care sunt molipsiți de învățătura lui. Stați ferm pe tălpile (picioarele) voastre, împotrivindu-vă aceluia, care deja a căzut, după arată cuvintele lui. Mărinimos suportați (treceți peste) acele întristări (necazuri), care el vi le-a adus (pricinuit). El v-a făcut supărări, el v-a făcut asupriri: dar aceleași a pățimit de la ai Lui Acela, care pentru mântuirea noastră a primit firea omenească, ce nu recunoaște în El învățătorul de credință. Pentru aceasta nimeni nu trebuie să (se) plîngă (bocească) asupra intențiile lui împotriva cuiva din voi. Pildă de generozitate (mărinimie) și tărie pentru voi este Ștefan, primul mucenic (martir) pentru Hristos. Când mulțimile necredincioșilor *scrâșneau din dinți împotriva lui* (Fapt. 7:54), el urmașul Lui Hristos, nu a tăcut despre aceea, ce a văzut: în mijlocul mulțimii înfuriate (furioase), printre dușmanii credinței, el a exclamat, că vede cerurile deschise și pe Fiul omului, pentru care el a pățimit, stând de-a dreapta lui Dumnezeu (7, 55). Îndelung s-ar (putea) vorbi despre toți, care și-au cumpărat viața veșnică sau prin moarte sau prin mărturisire. Voi, care sunteți izgoniți de el din Biserică, aveți pentru voi ca pildă sfătuitoare (povățuitoare), aproape întimpul nostru fiind, vrednicul de pomenire Atanasie, sfințitul înțelept al Bisericii din Antiohia. Cui nu-i poate servi drept încurajare răbdarea lui? Cui nu-i va fi spre îndemn (învățătură) tăria lui? În cine nu va sprijini (susține) nădejdea fericita pentru mulți a lui întoarcere la locul de altădată? El este izgonit de prigonitorul Arie, dar întors de Domnul, însoțindu-l (care l-a însoțit). A fost în temniță, a fost printre chinuri: nu-i de mirare, că băbatul apostolesc a suportat aceleași suferințe, în care ca izbîndă și le punea ca laudă apostolul (2 Cor. 11). În toate acestea el i-a urmat, vorbind despre sine, că el găsește plăcere (satisfacție) în pătimirile sale (12, 10). De acolo a fost izgonit, dar în țările noastre și-a găsit refugiu (adăpost). Într-adevăr, aici el din nou a fost restabilit în demnitatea lui și a căpătat pacea comunicării (comuniunii) pe pristolul nostru, în care își găsesc protecție toți mărturisitorii credinței catolice. Fiind supus prigoanei, acest mărturisitor nu simțea istovire (sleire) în mahnirile lui. Pentru aceasta nici un creștin nu trebuie să se mîhnească (descurajeze) în prigoană, căruia el temporar va fi supus, pentru că el nu este izgonit în fața Lui Dumnezeu. Mai bine să luăm seama (aminte, să ne ferim), ca să nu fim izgoniți din pămîntul celor vii, adică din acea țară, care dorim să ne-o avem patria noastră. Ea doar este a noastră, ea permanentă, ea veșnică. Aceea nu este casa (locuința) noastră, prin care noi trebuie doar să trecem; a noastră este doar aceea, cu adevărat cea mai tare (temeinică), ce ne fîgăduiește nouă nădejdea noastră. La aceasta ne indică (arată) cuvintele apostolului: *cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El* (1 Cor. 2:9). Ca să nu gândiți, că această judecată are doar puterea în relație cu acela, care singur deja a chemat judecata lui Dumnezeu, noi cu puterea pristolului nostru am hotărît: episcop, sau cleric, și orice creștin, care face parte din rangul bisericesc, din numărul acelor, care au fost îndepărtați (scoși) din locul lor și din comuniune cu Biserica de către Nestorie sau asemenea lui, din acel timp, de când ei au început să propovăduiască învățătura lor cea necuviincioasă, să nu fie considerați (a nu fi) îndepărtați sau lipsiți de comuniune; dar ei toți au fost și pînă în prezent sunt în comuniune cu noi: pentru că, pe nimeni nici a da jos,

nici a îndepărta nu putea acela, care, propovăduind o astfel de învățătură, nu se afla tare (ferm) în învățătura adevărului. Așa prezentul meu cuvânt pe toți îi unește în comuniune (relație) între ei, ca voi, mai mult și mai mult să vă întăriți și primind încurajare în Domnul, să nu vă mai întristați, dar mai sîrguincios să acționați la tămăduirea slăbiciunilor în alții. Vouă acum vă însărcinăm (încredințăm) acolo pe bolnavii voștri, când doctorul singur e în boală. Dar și lui îi dorim ajutor, dacă este încă posibilitate. După cum noi am trimis răspunsurile coresăpunzătoare către fratele și (co)episcopul nostru Chiril, așa și către voi v-am trimis cu diaconul lui, iubitul Poseidon, această epistolă, și de asemenea scrisorile de la același frate al meu, despre care ne este cuvântul. Noi am văzut, că într-o astfel de importantă temă (subiect, treabă) este nevoie de prezența noastră personală, dar, reținuți de o distanță mare, pe care ne-o prezintă marea și uscatul, noi i-am transmis aceluiași sfânt frate al nostru Chiril însărcinarea să fie organul ordinii (местоблюстителем), ca boala să nu se întărească (intensifice) prin amânarea tămăduirii ei. Voi doar să aveți în fața ochilor cuvintele apostolului: *să fiți cu totul uniți în același cuget și în aceeași înțelegere* (1 Cor. 1:10) *iar cel ce va răbda până în sfârșit*, după cum citim în evanghelie, *acela se va mântui* (Mat. 10:22). Și ca să știți, cu ce hotărîre am trimis epistola noastră către Nestorie, noi am poruncit (ordonat) să se scrie aici, la sfârșitul acestei epistole, decizia noastră, și voi puteți vedea, în ce formă este dată împotriva lui. Să vă păzească Dumnezeu, (prea)iubiților frați.

(Sus-arătata) decizie este astfel:

“ Deci să știi corect (exact), că judecata noastră este astfel: dacă tu despre Hristos Dumnezeu nostru nu vei învăța așa, cum gândește despre El Biserica romană, cea din Alexandria și toată sobornicească, cu care până la tine, respectabilule, la fel a gândit și sfânta Biserică din Constanstinopol potrivit cu expunerea (prezentarea) credinței Sinodului de la Niceea, și dacă tu cu noutatea ta, potrivnică (contrară) simțămîntului (conștiinței) credinței, nu vei renunța, demonstrînd părăsirea ta printr-o prezentare (redare) în formă scrisă a respectuoasei (evlavioasei) și sfintei credințe, în curs de zece zile, socotind acel timp din ziua, în care ți se face cunoscută această scrisoare: atunci să știi, că tu te lași în afara comuniunii cu toată Biserica catolică și toată sfântă puterea ta în toate relațiile rămîne fără vreo oarecare acțiune (efect)”.

XVI. Epistola lui Celestin către Ioan, episcopul Antiohiei.

Iubitului frate Ioan, Celestin.

Vă dorim, ca, după cum un Dumnezeu este, așa și la toți oamenii, unde doar sunt, să fie întotdeauna o adevărată (dreaptă) credință. Nu mare (mică, mare) este încă mîhnirea, că unii, îndepărtîndu-se de turma Domnului, și ascunzîndu-se în locuri tainice și suspecte (întunecoase), cu cuvântări ușuratec apleacă pe unii la aceeași unanitate de idei cu ei în ascunsa lor rătăcire; dar atunci când în sfînta Biserică a Lui Dumnezeu unul ce este ridicat (înălțat) asupra altora cu numele preotului înclină poporul Lui Hristos de la drumul adevărului în pădurea învățaturii false, și aceasta o face în cel mai important oraș al imperiului, în care, ca reședința împăratului, din toate părțile lumii se adună (strîng) mulțime de popoare: atunci, evident, trebuie să se îndoiască (dubleze, mărească) tristețea noastră, trebuie să sporească grija noastră, ca să nu se întărească rapacitatea (lăcomia) lupului. Dușmanul nu este atît de periculos, când asedează din exterior (din afară), cît atunci, când bîntuie în interiorul pereților; și lupul mai puțin tulbură, când se află (caută) împrejurul turmelor, decît în acel timp, când el ocupă locul de păstor în însăși interiorul turmei. Lupta de față (actuală) este mai groaznică (strașnică) decît oricare altă luptă, când săgețile necuviincioasei învățaturi de credință se împrăștie înăuntrul Bisericii sau, ce dar, înăuntrul însăși casei Lui Dumnezeu. De aceea puternic tresaltă (tremură) sufletul nostru, când acest învățător, care, după cum vezi, ține sub stăpînirea lui Biserica de la Constantinopol, varsă printre sfînta puzderie (gloată, mulțime) a Lui Hristos o învățătură greșită (falsă), prin care se lipsește (ia) de cinstea și respectul (venerația), cuvenite Celui născut din sfînta Fecioară, și care se opune (nu-i de acord) nădejdei mîntuirii noastre. Toate acestea ne-au fost trimise de către credincioși, ajunși de această mîhnire, tot acelea de noi au fost cercetate din cărțile, trimise de el. Cea mai clară dovadă pentru aceasta au fost epistolele lui, către noi trimise, fixate cu semnătura mîinii lui autoritare, așa că nu se mai poate îndoii în aceea. Așa cum neatenția de mai departe către o astfel de mare vină (greșală) ar fi fost periculoasă, pentru că a lăsa fără atenție o astfel de treabă (temă) este aproape, la fel, așa o greșală (vină) de neiertat, cît de mare e păcatul propovăduirii unei astfel de învățaturi necuviincioase: atunci noi îndepărtăm (caterisim) pe episcopul Nestorie și pe oricare adept de a lui, care vorbește una cu el (la fel ca el), de la comuniune cu noi pînă când, el nu va osîndi (dezaproba) născocita de el mincinoasa învățătură, trimișînd la noi mărturie în scris, și pînă cînd nu va mărturisi, că el susține credința despre născutul din Fecioară, sau, că tot, despre mîntuirea neamului omenesc, aceeași, pe care după învățatura apostolică conține, respectă și mărturisește Biserica Romei, Alexandriei și în general sobornicească. Dacă însă cineva sau de Nestorie, sau din oricare din adepții lui, din acel timp de când au început să-și răspîndească învățatura, a fost scos (izgonit) din comuniune, lipsit de cinstea preoțească sau de alt rang din cler, acela întotdeauna a fost și acum este (se află) în comuniune cu noi. Nu-l considerăm corect (drept) excomunicat (afurisit), pentru că nu a putut pe nimemi să excomunică judecata, un astfel de om, care singur s-a făcut vrednic de excomunicare. Despre aceasta noi acum am scris sfinției tale, demnule (respectatule) frate, cu aceea, ca tu să ajuți în Domnul, și, îmbrăcîndu-te în platoșa mărturisirii catolice, în această armă a Lui Hristos, către care s-a obișnuit pieptul tău, să aperi de la reaua și rușinoasa învățătură turma Domnului nostru Iisus Hristos, care pentru mîntuirea noastră S-a născut și a pătimit, care, a deschis (spart, stricat) porțile iadului și a biruit moartea, a înviat a treia zi pentru dezvinovățirea noastră.

După cum eu am scris sfințitului frate și (co)episcopului nostru Chiril, sîrguinciosului apărător al Bisericii și credinței catolice, așa înștiințez și pe sfinția ta, că de noi, sau, mai bine, de însuși de Domnul Hristos și Dumnezeuul nostru este pronunțată judecata (sentința), ca Nestorie în curs de zece zile, socotind-le din ziua, în care v-a primi despre aceasta înștiințare, cu mărturisire în scris să-și osîndească necuviincioasa învățătură despre naștera Lui Hristos, și să se declare mărturisitor acelei credințe, pe care o cuprinde (conține) Biserica Romei, Alexandriei și toată sobornicească. Dacă însă nu o va face, atunci știe drumul, că el, îndepărtat (excomunicat) de sinodul episcopilor, moare (piere) din propria vină (greșeală). Iar pentru aceea, ca această decizie a noastră cu exaccitatea cuvenită să fie îndeplinită, noi am găsit de cuviință să încredințăm fiului nostru Poseidon, diaconul Bisericii din Alexandria, predare exactă a epistolei noastre dragostei tale. Dumnezeu să te păzească, demne (respectate) frate!

O asemenea epistolă a fost scrisă către Iuvenalie al Ierusalimului, Ruf al Tesalonicului și Flavian de Filipine, episcopilor de răsărit.

XVII. Epistola lui Chiril episcopul Alexandriei către Ioan al Antiohiei.

Domnului meu, iubitului frate și (co)slujitorului Ioan, Chiril în Domnul îți dorește (doresc) tot binele.

Cucernicieii tale, posibil, pe deplin, după multe împrejurări (cazuri), este cunoscută starea actuală a sfintei Biserici din Constantinopol, aceea, că ea acum este într-o extremă neliniște (tulburare), și că mulți din oamenii, cunoscuți cu o evlavioasă (cucernică) și bună viață, sunt scoși (izgoniți) din adunările pentru slujirea publică, apreciind, că în credința lor se adaogă (înserează) o foarte importantă modificare prin învățăturile, care le spune în această biserică mult (înalț) respectatul episcop Nestorie. În scrisorile mele către dînsul, eu i-am recomandat să se abțină de la astfel de nedrepte și necuviincioase tîlcuiri, și să urmeze, credinței părinților; dar el s-a gândit, că i-am scris aceasta din dușmănie (răutate) către dînsul (el). El nu doar că nu a vrut să acorde atenție la aceea, că am scris aceasta din dragoste către el, dar s-a gândit, că așa de ciudate păreri și cuvinte poate inspira (impune) încă și romanilor. Înfățișînd învățătura sa ciudată într-o vastă (amănuțită) epistolă, el a trimis-o către domnul meu, (prea) evlaviosului episcop al Bisericii Romei, Celestin. În scrisorile lui, dezmențind (negînd) pe cei, care gîndesc în dezacord cu el, el a încăput (pus) și astfel de cuvinte: “ei fără tremur (fior) pe sfînta Fecioară o numesc Născătoare de Dumnezeu”. El de asemenea a trimis către el caiete cu interpretările (tălmăcirile) lui. Toți cucernicii episcopi, care sunt în marele oraș Roma, în numeroasele (repetatele) lor adunări (reuniri), citindu-le, l-au condamnat (osîndit); indicînd clar, că el a născocit (inventat) cea mai necuviincioasă erezie, pe care încă nu a născocit-o nici unul din foștii (de mai înainte) eretici.

Cînd Nestorie scria despre aceasta acolo, eu din partea mea trebuia să dau înștiințare despre tot, ce a fost între noi, să trimit copii a scrisorilor mele către el, și pentru aceasta imediat a fost trimis clericul Bisericii din Alexandria, iubitul diacon Poseidon. Acolo, în adunarea (întrunirea) episcopilor au fost citite epistolele lui, mai ales acelea, care nu dădeau nici un motiv (pretext) unei tîlcuiri nedrepte, care erau semnate de el însuși. Sfîntul sinod roman a dat referitor la ei o judecată directă (dreaptă), despre ce el deja a scris către cucernicia ta. Deciziei lui sunt obligați să se supună toți, care se află în relații cu bisericile de apus. Copii de pe ea sunt trimise iubitului de Dumnezeu Ruf, episcopul Tesalonicului, și către alți cucernici episcopi macedonieni, care întotdeauna sunt de acord cu raționamentul (părerea) lui. Despre aceleași ei au scris și către Iuvenalie, preaevlaviosului episcop al Ierusalimului. Acum de cucernicia ta depinde să hotărâști (decizi, supraveghezi), cum mai bine să procedezi. Noi însă vom fi de acord cu părerea lui (episcopului Romei), temîndu-ne să ne sepărăm din comuniunea cu aceia, care au venit în indigare nu din ceva referitor la ei, s-au neliniștit (tulburat) și au dat judecata lor nu pentru o oarecare puțin importantă temă, dar pentru apărarea însăși credinței, bisericilor, care toate acum sunt în tulburare, și bunăstarea poporului. Spune urarea noastră de bine fraților, care-s lîngă tine; pe tine te salută frații, care sunt cu mine.

XVIII. Epistola lui Chiril episcopul Alexandriei către Acachie episcopul Veriei despre Nestorie.

Domnului meu, iubitului frate și (co)slujitorului Acachie, Chiril în Domnul îți dorește (doresc) tot binele.

Cei care se află în mare întristare, inima cărora se obosește (chinuiește) sub greutatea grijilor, nu mică găsesc mângâiere, când povestesc altora, de acord cu ei în simțămintele lor, despre aceea, ce-i întristează. În astfel de situație (stare) sunt și eu acum. Pentru aceasta eu am considerat de cuviință să scriu sfințeniei tale despre pricinile, de care eu în mod drept, după cum recunosc, sunt mîhnit, și din pricina cărora pînă la acest moment sunt în mîhnire. Înalt cinstitul episcop Nestorie nu s-a limitat a spune în biserică ceva astfel, care a produs neliniște în Biserică și ce distrugea credința în Hristos, Mântuitorul nostru a tuturor, dar a și permis episcopului Dorotei, în timpul adunării (reunirii) bisericii pentru slujba (liturghisirea) publică, în mod public, cu obraznicie să spună: “cine spune, că Maria este Născătoare de Dumnezeu, acela este anatema”. După aceasta noi ce să facem în Biserica ortodoxă, când asupra noastră împreună cu sfinții părinți pronunță anatema? Din scrierile părinților eu văd, că vrednicul de pomenire episcopul Atanasie des o numește Născătoare de Dumnezeu, la fel și fericitul părintele nostru Teofil și mulți alții din sfinții episcopi, care au trăit în timpuri diferite Vasilie, Grigorie, Atic. Nimeni din învățători (dascăli), bineînțeles, drept credincioși nu s-a temut să o numească Născătoare de Dumnezeu, considerînd aceasta adevărat la fel, cum adevărat este, că Emanuel este Dumnezeu. Anatema este pronunțată asupra sfinților părinți, care acum petrec cu Dumnezeu, și asupra tuturor, care, urmînd dreptelor dogme ale adevărului, mărturisesc, că Hristos este Dumnezeu! Primejdioasa (păgubitoare) acțiune (mișcare) a învățaturii lor nu s-a limitat doar cu aceasta, dar ea a revoltat mințile în popor. Este dureros de a auzi, că ei au ajuns la o astfel de necredință și absurditate, că pe Hristos nu-L mărturisesc ca Dumnezeu, dar alții chiar dacă și nu încetează să-L mărturisească Dumnezeu, dar nu au concepte (idei) drepte despre El, spunînd, că El este наречен – ales (numit) cu numele acesta după bunăvoința și harul lui Dumnezeu la fel, ca și noi. Cum să nu plîngi, cum să nu regreti (să-ți pară rău) despre aceasta? Și care era necesitatea de a propune tuturor aceste întrebări, care sunt de nerezlovat și conțin taină pentru minte? Nu mai mare folos oare ar fi adus oamenilor lămurirea învățaturii morale, când noi încă nu suntem capabili cu exaccitatea cuvenită să interpretăm învățătura dogmatică? Când monahii, care locuiesc în Egipt și Alexandria, erau tulburați de scrierile sau interpretările lui și noi am înfățișat pentru ei învățătura dreaptă a credinței, atunci împotriva mea s-a deschis dușmănia, și el mi s-a făcut dușman: a scos împotriva mea pe oarecare pribegi și oameni, observați în fapte condamnabile, și îi impune să clevească împotriva mea în popor. Poate (posibil), noi și merităm aceasta: dacă noi am fi avut rîvnă pentru Dumnezeu și dacă noi am fi imitat părinții în dragoste către Dumnezeu, atunci noi de mult deja, conduși de simțămîntul evlaviei (cucernicieii), am fi pronunțat judecată asupra aceluia, care obraznic vorbesc împotriva lui Hristos, și ne dau blestemului cum pe noi, așa și pe sfinții părinți, plecați deja la Dumnezeu. Această judecată ar fi servit, cum trebuie să nădăjduim, spre vindecarea și celor din oameni, în care s-a clătinat dreptatea credinței. Spune a noastră urare de bine fraților, care sunt cu tine; te salută în Domnul toți, care se află cu mine.

XIX. Epistola lui Acachie, episcopul Veriei, către Chiril.

Domnului meu, preasfințitului și iubitorului de Dumnezeu episcopului Chiril, Acachie îți dorește în Domnul tot binele.

Am citit scierea (scrisoarea), care nu demult de cucernica ta a fost expediată (adusă) mie smeritului, conținutul ei – lacrimi și tristețe după împlinirea zăpăcelii (smintelii) în Biserica Constantinopolului; dar în ea de asemenea este puterea și căldura credinței creștine. În ea sunt și aceste cuvinte: “încă de la început nu era nevoie de a propune această învățătură”. Într-adevăr, ce folos a adus (Bisericii) Apolinarie laodichitul, care se gândea să fie mare luptător înaintea altora, în apărarea dreptei credințe, ostaș tare (grozav) împotriva dușmanilor ei? Nădăduind în înțelepciunea lui și dorind să pună (clădească) careva drumuri către curata și simpla credință a lui Hristos în locuri de neșăbătut, nu a obligat el oare Biserica catolică să-l pună pe el însuși în numărul apostatilor? Nu se vede oare un raționament tare (ferm), plin de înțelepciune în cuvintele, care au fost spuse de unul din foștii episcopi, dorind să oprească pe oamenii deștepți de la cercetările acelora, care sunt mai presus de puterile omului? Cuvintele lui sunt astfel: “taina, cum Tatăl a născut pe Unul-Născut, se cuvine să o respectăm cu cucernica tăcere despre ea”. Și continuând convorbirea (discursul) lui, el a dăugat cuvintele: “examinarea acestuia este inaccesibil tuturor puterilor cerești, și nu doar oamenilor și minții omenești”. Nu aici se cuvine oare și nu aici oare direct se referă prevenirea (avertismentul) sfintei Scripturi, care învață: *Cele mai presus de tine nu le căuta și cele mai tari decât tine nu le iscodi. Cele ce s-au poruncit ție, acelea cu cuviință le cugetă, că nu-ți sunt de nevoie cele ascunse* (Iis. Sir. 3:21, 22). Cei ce se străduie însă să-i îndreptățească pe cei, care se apucă să cugete și să vorbească despre cele de nescpus în credință, se supun aceluiași, ce a cercat (pățit) asupra lui fericitul episcop Paulin: el nu dorea să folosească fățișa (directa) și precizata exprimare: *trei ipostasuri*, atunci când el corect și adevărat gândea despre ele la fel cu ceilalți. El în aceasta urma iubitorilor de Dumnezeu episcopilor de apus, pe care limba romană, cu a ei sărăcie comparativ cu limba noastră greacă, nu putea cu coresponzătorului adevărului înțeles să folosească cuvintele: *trei ipostasuri*.

Asupra noastră a tuturor, care putem fi părtași la mîhnirile și suferințele Bisericii lui Dumnezeu, stă o importantă datorie (obligație) a nu da din nou să apară astfel de cuvinte, prin care s-ar fi dat unor anumiți oameni deștepți (sterpi) a aduce (introduce) în Biserica lui Dumnezeu dezbinări și schisme. Pentru aceasta, în timpul de față, când s-a ivit (a apărut) o astfel de învățătură, care poate întrista și neliniști pe mulți din evlavioșii și iubitorii de Hristos oameni, asupra deplinei și cercetatei (anchetator) tale înțelepciuni stă datoria (îndatorirea) să liniștești această agitație (tulburare, neliniște). Și aceasta se cuvine mai ales și pentru aceea, că mulți din cei care vin din Constantinopol în Antiohia și la noi, cum din clerici, așa și din mireni, deschis apără învățătura lui, ne considerînd sensul (semnificația) ei protivnic credinței apostolice și învățăturii Celui de o ființă Tatălui, expusă prin povățuirea Duhului Sfânt de sfinții părinți, alcătuind sinodul de la Niceea, și transmis Bisericii sobornicești. Pentru aceasta după sugestia înțelepciunii tale, compătimirii, și după puterea preoției tale, binevoiește să primești asupra ta treaba (atribuția) dascălului, după cum cere acum împrejurarea, ca să slăbească această învățătură în acei, care au auzit-o și sunt ruși de credință: așa ca sfințenia ta să inventeze

(născocoască) și săvârșească tot, ce se poate de făcut în momentul de față, când va fi cuprinsă Biserica sobornicească, când neliniștea mai mult și mai mult se va mări. Acum, când se emoționează această mare gânditoare, spune-i cuvintele Domnului și cu severitate spune-i: taci, liniștește-te!

Scrisoarea cucerniciei tale am pus-o la dispoziție pentru citire preasfințitului Ioan, episcopul Antiohiei: el a ascultat-o cu mare atenție și compătimire: la el, care încă nu de mult a intrat la episcopie, sunt aceleași dorințe, ca și la noi, ajunși la anii bătrâneții. El, cu harul lui Dumnezeu, este activ în săvârșirea izbânzilor, care conțin (formează) indispensabile obligații gradului de episcop, așa că toți episcopii de răsărit multe așteaptă de la el și se fălesc cu el. El roagă pe cucernicia ta, - ce și eu trimit acum, - ca sfințenia ta, folosind toată înțelepciunea ta, să acționeze împotriva acestei neașteptat apărute și de nesuferit învățătură, ca în cuvântul și fapta ta, în cazul de față, să se realizeze (împlinească) cuvântul apostolului: *și chiar de mă voi lăuda, ceva mai mult, cu puterea noastră, pe care ne-a dat-o Domnul spre zidirea, iar nu spre dărâmarea voastră, nu mă voi rușina* (2 Cor. 10:8).

Cel care ți-a adus scrisoarea noastră, vrednicul de dragoste și creștin devotat (drept), căruia și strămoșii au fost creștini, binevoiește să-l primești cu specifica ție ospitalitate; și dacă el te va ruga ceva, nu abandona a-l îndruma cu clarviziunea (perspicacitatea) ta. Te salutăm, eu și cei, care sunt cu mine, pe toți frații care se află cu tine.

XX. Epistola lui Chiril către Iuvenalie, episcopul Ierusalimului.

Domnului meu, preaiubitului frate și (co)slujitorului Iuvenalie, Chiril, îți dorește tot binele.

Eu aș fi dorit, ca înalt respectatul (preacinstitul) episcop Nestorie să urmeze credinței adevărate, mergînd căile bărbaților cucernici! Și cine din cei cu rațiune (gîndirea sănătoasă) nu va dori, ca cei, cărora le cade sorții (destinul) să fie conducători a turmelor Mântuitorului, să fie pe deplin cunoscuți (renumiți) după dreptatea credinței? Și cum treburile actuale s-au deschis nu așa, cum nădăjduiam, în cine noi așteptam un adevărat păstor, am găsit prigonitor a dreptei credințe: atunci nouă se cuvine acum să ne amintim cuvintele lui Hristos, Mântuitorului nostru a tuturor: Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pămînt; ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său (Mat. 10:34, 35). Dacă pentru voi lupta împotriva părinților nu este condamabilă și ireproșabilă, când știm, că ne nevoim pentru slava lui Hristos: atunci cum să nu considerăm ca neapărată obligație a noastră, - în acel timp, când plîngem pierderea fratelui, - să ne încingem cu sabia rîvnei pentru Dumnezeu și să spunem tuturor, celor ce locuiesc pe pămînt, aceste cuvinte: *cine este pentru Domnul să vină la mine* (Ieș. 32:26)! În aceea, în altă scrisoare de a mea îl convingeam să nu urmeze părerilor proprii (sale), dar adevăratei (dreptei) și apostolice credințe, predată de sfințele biserici, nădăjduind să-l abat de la greșeala (nedreptatea), care este în scrierile lui; dar propusa de mine tămăduire nicidecît nu a ajutat, sfatul nu este împlinit. El nu doar că nu a dorit să urmeze învățaturii adevărului, dar a și trimis la mine o epistolă cu semnătura lui, în care îmi face reproș pentru aceea, că eu ca și cum l-am supărat, și cu toate acestea el direct a exprimat, că pe sfînta Fecioară nu se poate a o numi Născătoare de Dumnezeu. Dar aceasta nu înseamnă oare direct a spune, că Emanuel, în care este întemeierea (temelia) nădejzii noastre la mîntuire, nu este Dumnezeu adevărat.

Precizînd, că poate să aplece la sine și Biserica romană, el scria către domnul meu, preacucernicului și (prea)iubitorului de Dumnezeu fratelui și (co)slujitorului Celestin, episcopul Bisericii romane, și a expus în epistole învățătura lui denaturată (pocită). El de asemenea a trimis acolo multe lucrări interpretate, din care s-a aflat, că el gîndește greșit (nedrept). Și el hotărît a fost condamnat, ca eretic. Precucernicul și (prea)iubitorul de Dumnezeu episcopul Bisericii roamane, Celestin, scria despre el aceea, ce drept a aflat despre el, și la mine a trimis aceste scrisori. Eu am considerat de trebuință să ți le retrimite și prin ele să provoc în cucernicia ta rîvna pentru sfînta treabă (faptă), care este în tine permanent puternică cu puterea ei lăuntrică, pentru aceea, ca nouă, prin unanimitate și rîvnă sîrguincioasă, încingîndu-ne cu brăul dragostei către Hristos, să salvăm oamenii, supuși pericolului, și să susținem Biserica în lumina ei. Fără îndoială toți noi, în unanimitate între noi, stabilindu-și pentru sine planul, vom scrie către el și către popor. Dacă noi vom avea succes și-l vom întoarce de la actualul lui mod de gîndire la adevăr, atunci noi am câștigat fratele (Mat. 18:15), și am mîntuit păstorul. Dar dacă intenția noastră rămîne fără succes, atunci el singur va fi vinovatul propriei sorți, și singur de la sine va gusta roadele rodurilor sale. Nouă de asemenea neapărat trebuie să scriem și către iubitorului de Hristos și preacucernicului împărat și către toți demnitarii de stat, și să le recomandăm, ca ei să nu pună omul mai sus decît cucernica credință în Hristos, dar să

valideze în ea sobornicitatea și să izbăvească turma Lui de acest rău păstor, în acel caz, când el nu va primi de la noi toți înțelepțirile (sfaturile). Spune urarea noastră de bine fraților, care se află cu tine. Pe tine te salută în Domnul cei, care sunt cu mine.

XXI. Epistola, scrisă de Ioan, episcopul Antiohiei, către Nestorie.

Stăpînului meu, (prea)iubitorului de Dumnezeu și preacuviosului episcop Nestorie, Ioan în Domnul îți dorește tot binele.

I. Dorințele mele în relație cu cucernicia ta cu toată sinceritatea (veridicitatea) le-am deschis atenției tale prin domnul meu, prealuminosul comite, Irineu. Presupunînd, că eu sub apărarea sincerității, nu provoc deja în tine nici o suspiciune împotriva mea, îți propun înțelepciunii (prudenței) tale directul meu sfat. În aceea, ce te voi sfătui, poți să vezi și garanția (chezășia) pentru sinceritatea noastră în relație cu tine, și nu puțină grijă din noi este condusă de dragostea pentru Dumnezeu: cei conduși de ea împlinesc poruncile lui Dumnezeu: dar cei, care lasă (părăsesc) acestea și procedează viclean (perfid) împotriva confrăților săi, mai mult dăunează lor însuși, decît celor, împotriva cărora acționează. Considerînd aceste cuvinte ca cel mai bun început pentru discuția noastră, te rog: primește-mă de bun sfătuitor, nu respinge folositorul în aceea, ce-ți voi spune ție, acelea, care vor fi spuse după simțul dragostei către Dumnezeu.

II. Nouă ni se cuvenea împreună să examinăm unele treburi, folositoare după a lor direcție; dar așa cum greșelile noastre au produs o mare neliniște (tulburare) în biserici, atunci eu silit (constrîns) m-am găsit a-ți da de știre cucerniciei tale despre aceea, ce nu demult a fost scris către noi din Roma și Alexandria. Toți clericii din Alexandria mi-au trimis cîteva epistole, în care ei scriu despre cucernicia ta: o epistolă de la sfințitul episcop Celestin, altele de la iubitorul de Dumnezeu episcop Chiril. Trimițîndu-ți (expediind) copii de pe ele, te rog să le citești cu o așa dispoziție a sufletului, ca în mintea ta să nu apară acea agitație, de la care des se întîmplă certuri și divergențe vătămătoare. Nu considera această treabă puțin importantă: căci diavolul, provocînd mândria, des și lucruri lipsite de valoare (de nimic) așa le orientează și le duce la o astfel de extremă (exagerare), că pe ele deja nu-i posibil a le îndrepta. Pentru aceasta, cu atenție citește aceste scrisori. La examinarea temei propuse acceptă pe cineva din oamenii unanimi cu tine; oferă-le dreptul să spună aceea, ce este folositor, și nu aceea ce este plăcut. Dacă ei toți, apucîndu-se sîrguincios împreună la examinarea acestei teme, liberi vor fi de orice frică, atunci ei ușor împreună o vor dezbate, și ce pare acum întunecat, se va manifesta (ivi) luminos (plin de lumină).

III. Domnul meu, (prea)iubitorul de Dumnezeu Celestin episcopul, după cum se vede din scrisoarea lui, a stabilit un foarte mic termen, determinînd pentru răspuns zece zile; dar treaba aceasta se poate de făcut și doar într-o zi, chiar în cîteva ceasuri. Pentru că în învățătura despre mîntuire noastră de către Hristos, împăratul (regele) întregii lumi, cel mai bine este a folosi cuvîntul, corespunzător Lui, folosit de mulți părinți, corespunzînd adevărului mîntuitoarei Lui nașteri din Fecioară. Cucernicia ta nu trebuie să respingă aceasta, ca aceea, în ce nu este pericol. Nu se cuvine de asemenea a gîndi, că nu este cuviincios a vorbi împotriva lui însuși. Căci dacă mintea ta gîndește la fel, ca părinții și dascălii Bisericii (și pe aceasta noi o știm despre tine, stăpîne, prin mulții prieteni de ai noștri comuni), atunci pentru a se mai împovăra a spune deschis gîndul cucernic cu cuvîntul, corespunzător acestui gînd, și totodată în astfel de timp, când s-a început o astfel de neliniște de la tîlcuirile tale a credinței? Fără îndoială, îți este cunoscut,

(prea)iubitorule de Dumnezeu, că pretutindeni, și în depărtate de noi și în locuri apropiate nouă totul a luat (prins, este) mișcare, peste tot este auzită vorba despre una și aceeași: o oarecare puternică furtună dintr-o dată s-a năpustit asupra (a prins) bisericii: peste tot credincioșii din zi în zi se despart unii de alții datorită acestei tâlcuiri. Că aceasta este exact așa, se vede din actualele fapte: Apusul, Egiptul, chiar și Macedonia hotărât (decisiv) s-au separat de unire, pe care harul lui Dumnezeu a dăruit-o bisericilor, multelor apoi și ostenelilor sfinților și slăviților episcopi, și mai ales pe deplin sfântul, comunului nostru părinte, marelui Acachie. Și cine va sta să te osîndească, când tu vei începe să spui, ce gândești? Dimpotrivă, nu va aproba oare orișicine, când acel nume, înțelesul căruia cucernicia ta, după cum noi știm, îl înțelege, îl vei primi pentru aceea, ca să se păstreze bunăstarea și pacea în Biserica sobornicească? Consider timpul potrivit să-ți indic (arăt) un minunat exemplu, pe care tu, după cum eu doresc, să-l ții minte (reții). Puțin timp a trecut după aceea, cum aceasta a fost la noi, așa că nu putea fi uitat. Tu, fără îndoială, îl ții minte pe fericitul Pavel episcopul: el în una din tâlcuirile sale a spus niște cuvinte, care nu au fost acceptate, mai întâi de tine (în acel timp tu acționai mai liber și mai curajos decât ceilalți), și apoi de către toți, care au auzit. Observând primejdia și neliniștea, care a urmat după prima nemulțumire, și înțelegând, că această neliniște poate aduce nu doar dezbinare, dar și împotrivire între oameni, pentru că ei de obicei încep să se împartă în interese, încep mai mult și mai mult unul altuia a se împotrivi, cât de repede găesc (prind) prilej către aceasta, chiar dacă scânteia ispitei (seducției), după cum se vede, este neînsemnată (cum și la noi în momentul de față se face), - acest mărinimos episcop, după scurgerea puținelor zile, s-a prezentat către popor și, roșind de rușine, a corectat cuvintele sale de mai înainte, spre binele Bisericii. Arătând corectarea sa, el imediat a îndreptat dojana, la care îl supuneau (era supus); el nu a considerat corectarea (îndreptarea) ca ceva umilitor pentru sine. Toți știau, că cuvintele, mai înainte de el rostite, au fost cuvinte putrede, dar îndată s-au împăcat cu el, cât de repede au văzut în el schimabarea.

IV. Conving cucernicia ta nu la o astfel de schimbare unui cuvânt cu altul, care ți-ar fi adus necuviință, nu la o tânără (tinerească, adolescentă) nestatornicie în gândurile tale, cum altul ar fi considerat asta. Dar așa cum de tine și de mulți a fost spus, după câte știi, că tu nu însuși înțelesul cucernicii credințe (convingeri, păreri) o înlături, dar nu accepți doar expresia (exprimarea) ei: aceea dacă cineva din renumiții dascăli (învățători) ai Bisericii ți-ar fi propus să folosești și acest cuvânt, adică, pe sfânta Fecioară să o numești *Născătoare de Dumnezeu*, atunci tu, fără îndoială, nu ai fi renunțat de la aceasta. Convingându-te, eu te provoc să spui anume aceea, în care tu, după cum îmi este cunoscut, nu greșești după modul gândirii; tu doar vei folosi cuvântul și numele, care este compus de mulți părinți, a folosit de ei și în cărți și prin viu grai, nu vei renunța de la un astfel de cuvânt, care dezvăluie (destăinuie) doar evlaviosul (cucernicul) gând al minții. De numele acesta nu a renunțat nici un învățător (dascăl) bisericesc. Cei, care îl foloseau, au fost mulți, și totodată (pe lângă aceasta) renumiți; dar cei care nu-l foloseau nu osîndeau pe cei ce-l foloseau. Într-adevăr, noi, din prea multă (excesivă) îngăduință către părerile greșite (mincinoase) ale ereticilor, nedrept lăsăm fără respect (stimă) conștiința fraților noștri, și fără vreo oarecare trebuință (nevoie) o neliniștim (tulburăm), respingând cuvântul, căruia îi recunoaștem înțelesul (noimă) ca corect și drept (exact). Dar dacă noi nu-l vom primi cu acea importanță, care în el se află (se găsește, cuprinde), atunci noi negreșit (inevitabil) vom cădea în multe rătăcirii, - și ce este cel mai periculos, ne vom

lipsi de mântuire, adusă de pronia de nespus (nevorbit) a Unuia-Născut Fiul lui Dumnezeu. Căci cât de repede va fi respins acest cuvânt, și prin urmare și acel înțeles (noimă), care în el este cuprins, atunci de acolo va urma gândul, că Acela, care pentru mântuirea noastră în mod de negrăit a apărut (S-a descoperit, prezentat) pe pământ, nu a fost Dumnezeu, că Dumnezeu Cuvântul, S-a deșertat (sărăcit) pe Sine pînă la primirea chipului de rob (Filip. 2, 7), nu ne-a arătat dragostea de oameni de negrăit; atunci când sfânta Scriptură cel mai mult afirmă dragostea de oameni a lui Dumnezeu către noi, când a spune, că Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu, veșnic și totdeauna (permanent) cu El se află (șade), fără de patimă (apatic) S-a născut din Fecioară, despre aceasta așa vorbește dumnezeiescul apostol: *Dumnezeu, a trimis pe Fiul Său, născut din femeie* (Galat. 4:4). El clar indică (arată), că Unul-Născut în chip de negrăit S-a născut din Fecioară, cum (eu) am spus mai înainte. Dacă pentru această naștere părinții o numeau pe Fecioară Născătoare de Dumnezeu, (după) cum și noi acum o numim cu acest nume: atunci nu știu, pentru ce nouă (iartă-mă pentru astfel de cuvinte) încă să ne mai apucăm de examinarea (cercetarea) complet (cu totul) fără trebuință (de prisos, inutilă) a acestei dogme, spre tulburarea, după cum vezi, a nouă înșine și a lumii bisericești? Pentru noi, nu este nici o primejdie (pericol) a vorbi și gândi conform (potrivit) renumiților dascăli ai Bisericii lui Dumnezeu. Consider inutil (de prisos, excesiv) a enumera aici numele lor; tu le știi nu mai puțin, decît fiecare dintre noi, pentru că și tu singur și noi toți socotim de cinste a fi ucenicii lor.

Te rog, primește de la noi acest sfat; fă aceea, către care te convingem; nu da prilej unei noi păreri (opinii) a aduce (introduce) în Biserică neînțelegere (divergență) și dezbinare, cugetă (gândește): dacă înaintea acestor scrisori, care au fost trimise, multe răuvoitoare (dușmănoase) au fost la noi, atunci acum cîte vor fi de acestea, care, primind îndrăzneală cu prilejul acestor scrisori, deschis vor vorbi împotriva noastră? Am trimis aceste epistole către tine în prezența mulților (a mulțimii) preaevlavioșilor episcopi, binevoitori spre cucernicia ta, care după întâmplare au fost la mine în acel timp, cum au fost aduse la mine acele neplăcute scrisori. (Eu) gândeam, că prin aceasta împlinesc și obligația prietenului, în conformitate cu promisiunea mea, și cu sfatul frățesc îți voi da ajutor corect a judeca minții tale, obosită de circumstanțele prezente. Rog pe sufletul tău iubitor de Dumnezeu să primească fără controversă (dispută) acest sfat, care-l propun cu simțămîntul venerației către Dumnezeu și dragostei către tine pentru validarea (confirmarea) păcii Bisericii. Ți-l propun nu eu singur, dar și toți episcopii, care după cum am spus, au fost la mine, - domnul meu preaiubitorul de Dumnezeu episcopul Arhelau, și cu el care au fost (se aflau) Apringie, Teodorit, Iliad(e), Meletie și Macarie, care, cu harul lui Dumnezeu, nu de mult a fost făcut (a devenit) întâistătorul bisericii lui Dumnezeu din Laodicea. Toți ei, tare ținînd învățătura Bisericii, și încălzîți (înflăcărați), cum și eu, de dragostea către tine, te roagă, stăpîne, ca să arăți ascultare (supunere), pătrunzînd în conținutul acelor scrisori, a căror putere este mai groaznică (cumplită) decît a unei furtuni: ea nu va mânia (întărâta, provoca), nu va turbura, dacă vom fi îngăduitori (vom ceda), dar низринет va da (arunca, doborî) jos, dacă ne vom împotrivi ei. Considerînd cazul tău, a meu personal (propriu), acest sfat noi am dorit să ți-l propunem: binedispus primește-l, și neținînd cont de aceea, dacă cineva din răuvoitorii noștri îți va impune (îndruma, sfătui) să nu iei seamă (dai atenție) acest caz, spre dauna (paguba) și ție și întregii Biserici. Binevoiește, te rog, în răspuns la această scrisoare să spui, cum

gândești despre aceea, sau mai bine, scrie nu ceea, ce gândești, dar aceea, ce servește spre bine.

XXII. Epistola lui Chiril, episcopul Alexandriei, către Nestorie despre îndepărtare (excomunicare...).

Chiril și sinodul, adunat în Alexandria din regiunea (ținutul) egipteană, lui Nestorie, preaevlaviosului și preaiubitorului de Dumnezeu tovarășului, îți doresc în Domnul tot binele.

I. După aceea, cum Mântuitorul nostru clar spune: *Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine* (Mat. 10:37), ce trebuie să suferim (răbdăm) noi, de la care cucernicia ta ceri dragoste mai mare către tine, decât către Hristos, Mântuitorului nostru a tuturor? Cine va fi în putere (stare) să ne ajute în ziua judecării? Sau ce cuvinte ne vom găsi noi în îndreptățire (scuză) în așa de o îndelungată tăcere la ale tale rele blasfemii (hule) asupra (împotriva) lui Hristos? Dacă tu, avînd astfel de gânduri și învățături, ai fi dăunat doar ție însuși, atunci noi am fi avut mai puține griji. Dar cum tu ai ademenit (ispitit) Biserica și ai răspîndit în popor aluatul (plămădeala) unei neobișnuite și străine erezii, și cărțile tîlcuirilor tale sunt împrăștiate nu doar acolo, dar și pretutindeni: atunci care încă cauză (pricină, motiv) va fi de ajuns (suficientă) tăcerii noastre? Sau cum nevrînd nu-ți vei aminti cuvintele lui Hristos: *Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa* (Mat. 10:34, 35). Căci atunci când falsifică (denaturează) credința, atunci moare stima (respectul) către părinți, ca ceva învechit și netemeinic, încetează și legea dragostei către copii și frați, și, în sfârșit, moartea pentru cei evlavioși devine mai plăcută decât viața, da, după Scriptură, *ca să dobîndească mai bună înviere* (Evr. 11:35).

II. Așadar, iată împreună cu Sfântul Sinod, adunat (întrunit) în marea Romă, sub președenția (prezidenția) sfințitului și preaevlaviosului frate și tovarăș al nostru episcopul Celestin, noi deja cu a treia epistolă ne adresăm la tine și unanim te sfătuim să te lași (desparți) de la acea mincinoasă și greșită învățătură, pe care tu o născocești și împrăștii, și în locul ei să alegi dreapta (adevărata) credință, la început dată (predată) bisericilor de către apostoli și evangheliști, care l-au văzut și au fost slujitorii Cuvântului (Luc. 1:2). Dacă cucernicia ta nu va facea aceasta la termenul, stabilit în epistola pomenitului sfințitului și preaevlaviosului frate și tovarăș al nostru, episcopul Bisericii romane Celestin: atunci să știi, că nu ai nici o comuniune (relație, legătură) cu noi, nici loc sau socoteală (calcul) între preoții lui Dumnezeu și episcopi. Căci nu este posibil însă nouă să rămînem nepăsători, când bisericile sunt așa de indignate (revoltate), poporul ademenit (ispitit), dreapta credință este încălcată (violată) și tu alungi (gonești) turma, tu, care trebuia să o păzești, dacă însă, asemenea nouă, tare ai fi iubit dreapta credință, strict urmînd evlaviei sfinților părinți. Dar cu toți mirenii și clericii, pe care cucernicia ta i-a îndepărtat sau detronat pentru credință, noi toți ne aflăm în relație (comunitate), - căci nedrept este a fi supuși grelelor tale sentințe - cei, care pot să gîndească (cugete) ortodox, pentru că ei au început să se contrazică ție cu scop bun. Anume aceasta tu ai anunțat-o în epistola, scrisă de tine către sfințitul episcop al mării Rome și al nostru tovarăș Celestin. Totuși, nu de ajuns (insuficient) va fi aceea, ca cucernicia ta să

mărturisească doar (împreună) cu noi simbolul credinței, prezentat cândva, în Duhul Sfânt, de sfântul și marele sinod, care a fost adunat (întrunit), după circumstanțe, în Niceea; căci tu l-ai înțeles și lămurit incorect, și chiar greșit, chiar dacă în cuvinte astfel mărturisești, după cum el e prezentat; - și urmează, ca tu în formă scrisă și cu jurământ să mărturisești, că tu blestemi răucredincioasa și ticăloasa ta învățătură, și vei cugeta și învăța așa, ca și noi toți, episcopii de apus și răsărit, învățătorii și conducătorii popoarelor. Ce se referă epistolelor, scrise către cucernicia ta de biserica Alexandriei, ca alcătuite (compuse) corect și fără reproșuri, cu ele sunt de acord sfântul sinod roman și noi toți. Către prezenta noastră epistolă noi am depus (anexat) aceea, ce trebuie să conțină și ce se învață, și aceea, de la ce se cuvine a se îndepărta. Iată credința catolică și apostoliceștii Bisericii, în care sunt de acord toți episcopii ortodocși, de apus și de răsărit.

III. Credem întru unul Dumnezeu, Tatăl, Atotțiitorul, Făcătorul al tuturor celor văzute și nevăzute; - și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut, adică, din ființa Tatălui. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut; Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut cum în cer, așa și pe pământ, care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri, S-a întrupat, S-a făcut om, S-a răstignit, a pățimit, s-a îngropat și a înviat a treia zi, S-a suit la ceruri și iarăși va să vină cu slavă, să judece viii și morții; - Și întru Duhul Sfânt. Cei care spun însă, că a fost timp, când Fiul nu era, că El nu exista până la naștere, și s-a tras (este, a devenit) din neființă, sau care afirmă, că Fiul lui Dumnezeu are existență de la altă ființă sau substanță, și că El este supus modificării (transformării) sau schimbării, pe unii ca aceștia Biserica catolică și apostolească îi dă anatemei. Urmînd în toate mărturisiri sfinților părinți, care este hotărîta sub îndrumarea Duhului Sfânt care a vorbit în ei, strict cercetînd scopul care constă în el al gândurilor și mergînd (urmînd) ca și cum drumul regal (de țar), noi spunem: însuși Unul-Născut Cuvânt al lui Dumnezeu, născut din însăși firea Tatălui, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Lumină din Lumină, prin care toate au luat (primit) existență, ce este în cer și pe pământ, care pentru mântuirea noastră S-a coborât (din ceruri) și înjosindu-Se, S-a întrupat și S-a făcut om, adică, a luat trup de la sfânta Fecioară și Și-a însușit chiar de la zămislire, a îndurat (suportat) nașterea noastră și Și-a tras originea (a devenit) din femeie om, nepierzînd aceea, ce a fost, dar și după percepția trupului și sîngelui a rămas aceeași, ce a fost, adică, Dumnezeu după fire și adevăr. Dar noi nu spunem nici aceea, ca și cum trupul s-a transformat în firea dumnezeiască, nici aceea, că firea de negrăit a lui Dumnezeu Cuvântul s-a schimbat în firea trupului. Căci ea nu este supusă transformării și modificării (schimbării), dar, după Scripturi, totdeauna rămîne cu totul (complet) la fel (același) (Evr. 13:8). Devenind însă văzut și fiind încă prunc în pat (culcuș, scutece), El, ca Dumnezeu, și în adîncurile (măruntaiele) Fecioarei ce L-a născut suplinea (completa, împlinea, umplea) toată vietatea și stătea cu Acela care L-a născut. Căci Dumnezeirea nu are nici cantitate, nici dimensiune (mărime) și nu suportă (suferă) nici o mărginire.

IV. Mărturisind, că Cuvântul S-a unit cu trupul ipostatnic (καθ' ὑπόστασιν), noi ne închinăm unuia Fiului și Domnului Iisus Hristos și în acest caz noi nu separăm (despărțim) în părți și nu despărțim (dezbinăm) omul și pe Dumnezeu, mai ales când ei sunt uniți între ei nu cu unitatea demnității (valorii) și bunăvoinții (căci aceasta este vorbărie (flecăreală), și nu alt ceva); nu-L numim pe Hristos Cuvânt separat, adevărat de

la Dumnezeu, și de asemenea pe Hristos altul separat, adevărat de la femeie, dar recunoaștem doar un Hristos – Cuvântul, adevărat de la Dumnezeu Tatăl, cu propriul Lui trup. Căci atunci El omenește este uns (de Sf. Duh), deși vrednic să primească Singur (Însuși) dă Duh, și dă nu cu măsură, după cum spune evanghelistul Ioan (3, 34). Noi nu spunem și aceea, că Cuvântul, ϋμνεε adevărat (de o ființă) de la Dumnezeu, locuia în născutul de sfânta Fecioară, ca într-un om obișnuit, ca să nu-L prezinte pe Hristos un om purtător de Dumnezeu. Căci chiar dacă și Cuvântul locuia (era) între noi (Ioan. 1:14), dar este spus, că în Hristos locuia trupește și toată plinătatea Dumnezeirii (Colos. 2:9). Iar noi conținem (cuprindem, avem) în gânduri și decizii (precizări), că Cuvântul, devenind trup, locuia în Hristos, nicidecum ca și, după cum se spune, locuia El în sfinți; dar, devenind una cu firea omenească în existența ipostatnică, și netransformându-Se în trup, Cuvântul a organizat o astfel de ședere (locuire), care, se poate de spus, are sufletul omului cu propriul său trup.

V. Deci unul (unic) este Hristos și Fiu și Domn, de altfel nu așa, ca și cum omul are uniune cu Dumnezeu doar după unirea cu Dumnezeu în demnitate sau în voință. Deoarece (căci) demnitatea egală (la fel) încă nu unește firile. De exemplu, Petru și Ioan unul altuia egali în demnitate, ca apostoli și sfinți ucenici, dar amândoi nu sunt (de) aceeași esență. Noi nu înțelegem modul (chipul) uniunii nici ca aplicare (supliment, adaos), căci aceasta nu este suficient pentru unirea firilor, nu ca învoirea (consimțământul) esențelor, asemenea ca și noi, alipindu-ne de Domnul, după Scriptură, suntem (devenim) *un duh cu El* (1 Cor. 6:17). Noi chiar evităm numele de *uniune* (συναφείας), ca neputând suficient (de ajuns) să exprime *unitatea* (ο:νοσιν). Cuvântul, adevărat (de o ființă) de la Dumnezeu Tatăl, noi nu-L numim Dumnezeu sau Stăpânul lui *Hristos*, ca din nou pe unul (unicul) Hristos, Fiul și Domnul, în mod vădit să nu-L tăiem (despărțim) în două, și, făcându-L Dumnezeu și Stăpîn Lui Însuși, să nu cădem în vina relei blasfemii (huli). Căci Cuvântul lui Dumnezeu, după cum noi deja mai înainte am vorbit, a devenit una cu trupul ipostatnic, este Dumnezeul a toate (tuturor) și stăpînește peste toate, dar singur pentru Sine El nu este nici rob, nici Stăpîn. A gândi (cugeta) și a vorbi în așa mod este prosteste și chiar necuviincios. (Cu) Adevărat, pe Tatăl El Îl numește Dumnezeul Său, chiar dacă singur după ființă este – Dumnezeu și (se naște) din ființa (esența) Sa: dar noi știm, că, гиребывая fiind Dumnezeu, El a devenit și om, supus lui Dumnezeu, după legea, care este subordonată firii omenești. Dar Singur pentru Sine cum El poate fi Dumnezeu și Stăpîn? Deci, ca om și coborât pînă la însușirea după starea exterioară, El spune, că împreună cu noi El este supus lui Dumnezeu. Într-un astfel de mod El a devenit sub lege, chiar dacă singur a ocolit-o (evitat-o), ca Dumnezeu, Însuși este dătătorul de lege.

VI. Noi evităm despre Hristos astfel de cuvântări (discuții): “pentru cel ce poartă (duce) cinstesc (respect) pe cel purtat; pentru cele nevăzute mă închin celor văzute”. E groaznic de adăugat la acestea și următoarele: “Dumnezeul perceput (însușit, asimilat) acționează în întregime (totalitate) cu cel ce asimilează”. Cine vorbește astfel, iarăși Îl taie pe Hristos în două, și pe om îl face parte separată și pe Dumnezeu la fel; căci deschis neagă unitatea, după care nu acceptă oricine (cineva) închinarea, ca unul în altul, nici Dumnezeu nu acționează în totalitate (cu omul), dar se recunoaște un Iisus Hristos, Fiul Unul-Născut, cu propriul Lui trup cinstit (într-o) cu o închinare. Noi mărturisim, că Însuși

Fiul, născut de la Dumnezeu Tatăl, și Unul-Născut Dumnezeu, chiar dacă fără patimă după propria-I ființă, cu toate acestea însă pentru noi a pățimit cu trupul, după Scripturi, și în trupul răstignit fără de patimă și-a însușit pătimirile propriului trup. După bunăvoința lui Dumnezeu (Dumnezeiască) El a primit moartea pentru toți (Evr. 2:9), dînd (predînd) ei propriul trup, chiar dacă după ființă este Viață și singur (însuși) este înviere. Căci în propriul trup, ca și cum la început (πρώτη), biruind (învîngînd) moartea cu o putere de nespus, fiind întai născutul din morți (Colos. 1:18) și începătură a celor adormiți (1 Cor. 15:20), și să deschizînd firii omenești drumul către atingerea (îndeplinirea) nepieirii (veșniciei), - El după bunăvoința lui Dumnezeu, după cum noi acum am vorbit, a gustat moarte pentru toți și, jefuind (prădînd) iadul, în a treia zi a înviat. Cu toate acestea, chiar dacă se spune, că învierea morților s-a săvârșit de către om (1 Cor. 15:21), dar noi prin om subînțelegem Cuvântul, născut de la Tatăl, și subînțelegem, că prin El este distrusă puterea morții. Ca unul (unicul) Fiu și Domn, El va veni cândva în slava Tatălui, căci, după cum este scris, să judece toată lumea cu dreptate (Ps. 37:9 ?). – Considerăm de trebuință a adăuga și următoarele:

VII. Возвещая – înștiințînd moartea după trup a Fiului lui Dumnezeu, adică, Iisus Hristos, mărturisind învierea Lui din morți și înălțarea la cer, noi săvârșim în biserici jertfa cea fără de sânge, ne apropiem (pornim) în așa mod către tainica binecuvîntare și ne sfințim, împărășindu-ne cu sfântul trup și cinstitul sânge a lui Hristos, Mântuitorului nostru a tuturor; îl primim nu ca pe un trup (carne) obișnuit (să nu fie!), nu ca trupul unui om sfințit, și legat (asociat) cu Cuvântul cu legătura demnității, sau care s-a făcut locuitor al dumnezeirii, dar ca pe sângele cu adevărat făcător de viață și propriu doar pentru însuși Cuvântul. Căci El, ca Dumnezeu și Viață după ființă, și devenind una cu trupul Său, clar (evident) l-a făcut făcător de viață. Cu toate acestea chiar dacă ne spune: *Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui* (Ioan. 6:53), însă noi nu trebuie să înțelegem trupul omului, unul din asemenea nouă (căci cum trupul omului va fi făcător de viață după propria lui fire?), dar trupul cu adevărat care aparține anume Lui, care pentru noi S-a făcut și a lucrat (acționat) ca Fiul omului.

VIII. Ce ține pînă la (de) cugetarea Mântuitorului nostru, care se cuprindea în evanghelii, atunci noi nu le referim separat nici către două ființe nici către două fețe. Căci unul și unicul este doar Hristos, chiar dacă este recunoscut unit într-o unitate de nedespărțit din două și pe lîngă aceasta diferite firi, nu este excepțional (remarcabil); așa cum și omul este recunoscut compus (alcătuit) din suflet și trup, cu toate acestea însă nu este dublu, dar unic din una și din cealaltă. Cugetînd cum se cuvine, noi presupunem, că prin unicul (Hristos) sunt spuse omeneștile și împreună dumnezeieștele cugetări. Anume, când El spune despre Sine refeitor la dumnezeirea Sa: *Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl* (Ioan. 14:9), și: *Eu și Tatăl Meu una suntem* (Ioan. 10:30), atunci noi înțelegem dumnezeirea Lui, fire de negrăit (nespus), după care El și este una cu Tatăl Său, și după identitatea ființei, este chipul și planul și strălucirea slavei Lui (Evr. 1:3). Atunci însă, negăsind necuviință în firea omenească, spune iudeilor: *voi acum căutați să Mă ucideți pe Mine, Omul care v-am spus adevărul* (Ioan. 8:40), noi iarăși și din însușirile omenești ale Lui nu mai puțin Îl recunoaștem pe El Dumnezeu, egal și asemenea Tatălui. Căci dacă este necesar să credem, că Cel cu adevărat după ființă Dumnezeu a devenit trup, adică om, însuflețit cu suflet cugetător, atunci cine ce fel de întemeiere (temelie) va avea să se

rușineze de unele ca acestea ale Lui речений – cuvântări, care au fi fost și omului cuviincioase? Dacă El ar fi renunțat la речений, cuviincioase omului, atunci cine L-ar fi forțat (impus) să devină asemenea nouă om? Dar când El pentru noi S-a coborât în benevolă umilire (înjosire), atunci pentru ce pricină (motiv) Lui să reunuțe la речений, cuviincioase umilirii? Deci, toate cugetările (sentințele) care se cuprind în evangheliile trebuie să raporteze (arate) la o singură persoană (față), către unica întrupare ipostatică a Cuvântului. Căci, după scriptură, *un singur Domn, Iisus Hristos (1 Cor. 8:6)*.

IX. Chiar dacă Hristos este numit trimisul și Arhiereul mărturisirii noastre (Evr. 3:1), ca slujind înaintea lui Dumnezeu și Tatăl în mărturisirea credinței, adusă de noi Lui și prin El lui Dumnezeu Tatăl și chiar Sf. Duh, neținând cont la aceasta noi spunem, că El după fire este Fiul lui Dumnezeu Unul-Născut, și ca nume, așa și însăși săvârșirea sfințeniei nu i-o atribuim omului, separat de El. Căci El, predându-Se pe Sine întru miros cu bună mireasmă lui Dumnezeu și Tatăl (Efes. 5:2), a devenit mijlocitor între Dumnezeu și oameni (1 Tim. 2:5) și cerem împăcare. Pentru aceasta și spunea El: *Jertfă și prinose n-ai voit, dar mi-ai întocmit trup. Arderi de tot și jertfe pentru păcat nu ți-au plăcut; Atunci am zis: Iată vin, în sulul cărții este scris despre mine, să fac voia Ta, Dumnezeule* (Evr. 10:5—7. Ps. 39:7. 8). El a adus propriul Său trup într-o plăcută mireasmă (întru miros cu bună mireasmă) pentru noi, și nu pentru Sine. Căci, ca Dumnezeu, mai presus de orice păcat, ce nevoie El a avut în aducerea sau în jertfa pentru Sine? Dacă și toți au greșit și sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu (Rom. 3:23), așa cum noi am devenit predispuși spre rătăcire și firea omenească s-a istovit (sleit) de păcat; dar El nu este așa și pentru aceasta noi suntem biruiți de slava Lui. Care, de fapt, îndoială poate fi în aceea, că El, adevăratul Miel, este înjunghiat (sacrificat) de dragul nostru (pentru) și pentru noi? A spune, că El S-a adus pe Sine pentru Sine Însuși și pentru noi, aproape e tot aceea, cu a fi vinovat în necuviință. Căci El nici într-o relație nu a greșit și nu săvârșit nici un păcat. Ce nevoie însă a avut El în aducere (pentru Sine), când nu este păcat, pentru care dreptatea (justiția) cerea aducerea.

X. Când el vorbește despre Duh: *Acela Mă va slăvi* (Ioan. 16:14), atunci noi, cugetând cum se cuvine, spunem, că unicul Hristos și Fiu va primi slava de la Duhul Sfânt nu în acel sens, ca și cum ar avea nevoie de slava cuiva altuia, pentru că Duhul nu este nici mai bun decât El, nici mai înalt (sus) decât El. Dar așa cum El folosea (puterea) Duhului Sfânt la săvârșirea faptelor mărețe pentru demonstrarea dumnezeirii Sale, atunci în acest înțeles și vorbește, că de El (de Duh) El va fi proslăvit, asemenea cu aceea, dacă cineva dintre noi despre puterea și cunoștințele pe care le are la sine într-un subiect lui cunoscut ar spune: ei mă vor proslăvi. Chiar dacă Duhul există în propriul ipostas și este recunoscut singur (după Sine) (existent), așa cum Duhul nu este Fiu; dar nu este nici străin Lui, așa cum este numit Duhul adevărului (Ioan. 16:13), dar adevărul este Hristos (Ioan. 14:6). Pentru aceasta, când Duhul prin sfinții apostoli săvârșea minuni, după înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos la cer, El L-a proslăvit. Căci oamenii atunci au crezut, că El este Dumnezeu după ființă, că El însă iarăși acționează cu Duhul Său: pentru aceasta a și spus El: *pentru că din al Meu va lua și vă va vesti* (Ioan. 16:14). Totuși cu aceasta noi nu spunem, ca și cum Duhul este înțelept și puternic prin împrumut (εκ μετόχης) (de la a doua (altă) persoană): căci El este desăvârșit și nu are trebuință de nici un bine. Dar cum

El este Duhul Puterii și Înțelepciunii a Tatălui, adică, a Fiului: atunci pentru aceasta însuși (pentru El) Lui este Înțelepciune și Putere.

XI. Și cum sfânta Fecioară după trup a născut pe Dumnezeu, care S-a unit cu trupul într-un (singur) ipostas: pentru aceasta noi și spunem, că ea este Născătoare de Dumnezeu, nu în acela de fapt înțeles, ca și cum firea Cuvântului are începutul existenței de la trup (*la început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul*, Ioan. 1:1, și El însuși este creatorul veacurilor, împreună veșnic cu Tatăl și făcătorul a toate), dar în aceea, că Cuvântul, după cum noi deja am vorbit mai înainte, a primit firea omenească în personală cu Sine unire, a îndurat naștere trupească din ложесн пântecele Ei, nu iarăși pentru aceea, ca și cum pentru propria fire a avut nevoie de nașterea temporară, în ultimile timpuri ale lumii, dar pentru aceea, ca să binecuvinteze însăși începutul existenței noastre, ca cu nașterea Lui, unindu-Se cu trupul, de la femeie, să se termine în sfârșit blestemul de pe tot neamul omenesc, care dă trupurile noastre morții pământeste, ca prin desființarea (suprimarea) prin El a sentinței (verdictului): *în dureri vei naște copii* (Fac. 3:16) să se adeverească cele spuse la proorocul: *El va înlătura moartea pe vecie*; și iarăși: *Și Domnul Dumnezeu va șterge lacrimile de pe toate fețele* (Isaia 25, 8). Noi spunem, că pentru acesta însă și scop El după o specială (mai aleasă) orînduire singur a binecuvîntat căsătoria (nunta), și, când L-au invitat împreună cu sfinții apostoli, a plecat în Cana Galileii. Așa a gândi noi suntem învățați de sfinții apostoli și evangheliști și de toată Scriptura insuflată de Dumnezeu și de adevărata mărturisire a fericiților părinți. Toate acestea trebuie să le primească și cucernicia ta, și să le primească fără nici o viclenie. Dar ce trebuie de predat anatemei de cucernicia ta, este redat (expus) mai jos, ca adăugare la epistola noastră.

1) Cine nu mărturisește pe Emanuel ca Dumnezeu adevărat și cu aceasta pe sfânta Fecioară Născătoare de Dumnezeu, așa cum ea cu trup a născut Cuvântul, de o ființă (adevărat de la) cu Tatăl, care a devenit trup: anatema să fei.

2) Cine nu mărturisește, că Cuvântul, de o ființă (adevărat de la) cu Dumnezeu Tatăl, S-a unit cu trupul ipostatnic, și că pentru aceasta Hristos este unul cu trupul Său, adică, unul și același este Dumnezeu și împreună om: anatema.

3) Cine în unul (unicul) Hristos, după unirea (firilor), desparte (separă) fețele, unindu-le doar cu uniunea demnității, adică, în voie sau în putere, dar nu, mai bine, în uniunea, care constă în unirea firilor: anatema.

4) Cine cugetările cărților evanghelice și apostolice, folosite de către sfinți sau despre Hristos, sau de El însuși despre Sine, le referă separat la două fețe sau ipostasuri, și unul din ele îl adaugă (alipește) omului, pe care-l prezintă diferit de Cuvântul lui Dumnezeu, iar alții, ca cinstitori de Dumnezeu, către unul doar Cuvântul lui Dumnezeu Tatăl: anatema.

5) Cine îndrăznește să numească pe Hristos om purtător de Dumnezeu, dar nu, mai bine, Dumnezeu adevărat, ca Fiul unul (cu Tatăl) după fire, așa cum Cuvântul a devenit

trup și S-a apropiat către noi, a perezepcut (sesizat) trupul și sângele nostru (Evr. 2:14): anatema.

6) Cine îndrăznește să spună, că Cuvântul lui Dumnezeu Tatăl este Dumnezeu sau Stăpânul lui Hristos, și nu mărturisește, mai bine, pe El însuși Dumnezeu și împreună om, așa cum, după Scripturi (Ioan. 1:14), Cuvântul S-a făcut trup: anatema.

7) Cine spune, că Iisus ca om a fost unealta (instrumentul) acțiunilor lui Dumnezeu Cuvântul și înconjurat de slava Unuia-Născut, ca cel ce există separat de El: anatema.

8) Cine îndrăznește să spună, că omului însușit (de Dumnezeu) trebuie să se închine împreună cu Dumnezeu Cuvântul, trebuie să-l proslăvească împreună cu El și împreună să-l numească Dumnezeu, ca unul în altul (căci astfel a gândi ne impune (obligă) permanenta particulă adăugătoare— *συν împreună*), și nu cinstește pe Emanuel cu o singură închinare și nu înalță Lui unicul doxologie, așa cum Cuvântul a devenit (S-a făcut) trup: anatema.

9) Cine spune, că unicul Domn Iisus Hristos proslăvit de Duhul în acel sens (înțeles), că S-a folosit prin El ca și cum de o putere străină și de la El a primit puterea de a învinge duhurile necurate și să săvârșească în oameni semne dumnezeiești, și nu cinstește pe propriul (al Lui) Lui Duh, prin care El a sîvârșit minuni: anatema.

10) Dumnezeiasca Scriptură spune, că Hristos a fost Întâiul (primul) preot (Arhiereu) și cerem mărturisirea noastră, că El S-a adus pe Sine pentru noi întru miros de bună mireasmă lui Dumnezeu și Tatălui. Deci, dacă cineva vorbește, că Întâiul Arhiereu și mijlocitorul nostru nu a fost Dumnezeu Cuvântul, când a devenit trup și asemenea nouă om, dar ca și cum altul, diferit de El, om, provenit din femeie; sau care spune, că El S-a adus pe Sine în aducere (jertfă, sacrificiu) și pentru Sine însuși dar nu numai pentru noi, așa cum, neștiind păcatul, El nu a avut nevoie de jertfă (pentru Sine): anatema.

11) Cine nu mărturisește că trupul Domnului este făcător de viață și de fapt care aparține însuși Cuvântului lui Dumnezeu Tatăl, dar aparținînd ca și cum altcuiva, diferit de El, și unit cu El după demnitate, adică, dobîndind doar dumnezeiasca (în sine) locuire, și nu mărturisește, după cum am spus, trupul Lui făcător de viață, așa cum el a devenit propriu Cuvântului, puternic (în stare) la toate să dea viață: antema.

12) Cine nu mărturisește pe Dumnezeu Cuvântul că a pătimit cu trupul, a fost răstignit cu trupul, a primit moartea cu trupul și în sfârșit a devenit (fost) întâiul născut din morți, așa cum El este viață și de viață făcător, ca Dumnezeu: anatema.

XXIII. Epitola aceluiași Chiril către clerul și poporul Constantinopolului.

Iubiților și dragilor frați, preoților, daiconilor și poporului Constantinopolului, episcopul Chiril și sinodul, adunat în Alexandria din regiunea egipteană, vă urează în Domnul tot binele.

Târziu și cu greu am ajuns noi la aceea, la ce trebuia mai bine de îndreptat (apucat) de la început, anume, de a ne îngriji de mântuirea voastră a tuturor și pentru izbăvirea de neliniștea referitoare la credință. Totuși noi compătimim comunei voastre mâhniri (întristări) la cazul dat. Căci noi am petrecut timpul trecut nu fără lacrimi. Dar noi am așteptat, că preaevlaviosul episcop Nestorie, în urma sfaturilor și convingerilor (părerilor) Bisericii și în urma demascării (acuzării) din partea voastră a tuturor, se va lăsa de la rușinoasa (josnica, indecenta) lui învățatură și împreună cu noi va cinsti acea credință, care este predată bisericilor de către sfinții apostoli și evangheliști și de către tot sfântul sinod, și cu cugetările sfinților prooroci este pecetluită în adevărul său. Dar cum din cuvântările lui, pe care el nu încetează a le spune la voi prin biserici, așa și din lămuririle (deslușirile) lui în scris, noi îl vedem rătăcind și nemărginit nesimțit referitor la credință: pentru aceasta în sfârșit noi suntem obligați să certificăm (adeverim) împotriva lui cu o epistolă sinodală, că dacă el în timpul cel mai scurt (cît mai degrabă) nu va renunța de la inovațiile lui și în termenul, stabilit de preasfințitul și preaevlaviosul Celestin, episcopul Bisericii romane, în scris nu va blestema aceea, ce a vorbit la voi și a expus (înfățișat) în cărți sau cel puțin a pregătit pentru editare (publicare), astfel de cărți sunt și la noi, - atunci el va fi lipsit de orice relație cu preoții lui Dumnezeu și va fi de toți înstrăinat (îndepărtat).

Totuși nimeni să nu ne învinuiască în încetineală. Căci noi nu am fost безпечны protejați (siguri, asigurați), când se afla în zăpăceală o astfel de mare turmă și chiar popoare și biserici în toate locurile. Dar noi imitam doctorii experimentați, care accesurile (crizele) de boală în corpuri nu imediat le elimină (scot) cu aplicarea fierului și focului, dar la început slăbesc (atenuează) cu medicamente moi, așteptînd timpul potrivit pentru tăiere. Deci, fiți bărbați (cu bărbăție) în Domnul, și, păstrînd-vă credința neschimbată, străduiți-vă să bine plăceți lui Hristos, unuia și singurului, adevăratului Fiu al lui Dumnezeu, ținînd minte pe sfinții părinții noștri, care drept și sfânt au preoțit (s-au sfințit) la voi, care în viața lor o numeau pe sfânta Fecioară Născătoare Dumnezeu. Căci ea L-a născut pe Emanuel, care este adevăratul Dumnezeu. Cuvântul însă a devenit trup și trupește S-a născut de la femeie pentru aceea, ca noi să ne facem frați a Aceluia, care este mai presus de orice vietate. Ei v-au propovăduit nu doi Hristoși, dar pe unul, pe același – Dumnezeu Cuvântul și împreună pe omul după trup din femeie, pe omul, unit cu Dumnezeu nu printr-o simplă atingere (contact) și ca și cum doar de aceeași cinste (demnitate) (o astfel de rece, neroditoare și prostească învățatură aparține lui (Nestorie). Ei spuneau, că Hristos unul și același a suferit pentru noi moartea și cu dumnezeirea a înviat, рисипид (zdrobind) stăpînirea morții, și El va veni ca Judecător al tuturor. Totdeauna încălzește (înflăcărează) în tine această credință, păziți-vă decenti și neprihăniți, să nu aveți cu omul pomenit relații, nu dați atenție (ascultați) învățaturii lui, dacă el în loc de păstor rămîne lup și dacă după o astfel de povățuire se va hotărî încă să

cugete (gândească) greșit. Cu aceia însă din clerici și mireni, care pentru credința ortodoxă sunt îndepărtați sau извержены dați jos (detronați) de el (Nestorie), noi avem comuniune (relație), nu acceptăm hotărîrea lui nedreaptă, dar mai ales încurajăm pe păgubași (victime), spunîndu-le lor și aceea: dacă pe voi vă vorbesc de rău (ocărăsc) pentru Domnul, atunci sunteți fericiți: căci Duhul puterii și *al lui Dumnezeu Se odihnește peste voi* (1 Pet. 4:14).

XXIV. A aceluiași (Chiril) și aceluiași sinod (epistolă) către monahii Constantinopolului.

Preaevlavioșilor și preaiubitorilor de Dumnezeu părinți ai mănăstirilor, care se află în Constantinopol, Chiril și sfântul sinod adunat în Alexandria vă urează în Domnul tot binele.

Râvna pentru Hristos, pe care a arătat-o cucernicia voastră, când pe El Îl ponegreau (defăimau) și totodată în bisericile ortodocșilor, noi o știm bine. Și noi de tot încuviințăm devotamentul vostru pentru Hristos și dragostea pentru numele Lui. Singuri însă permanent suntem (petrecem) în lacrimi și rugăm pe Mântuitorul tuturor pe Hristos, ca să anuleze (suspendeze) acum plasele diavolului, ca să desființeze (suprime) ispita din biserică și să înceteze (reaue) blasfemia împotriva slavei Lui. Dar cum El este îndelung răbdător, atunci preaevlaviosului episcop Nestorie i-a dat foarte mult timp pentru căință. Căci toți atât de mult au tăcut pentru el și toți se rugau și așteptau, ca el să se lase de la necuviințioasa vorbărie (flecăreală) primind împreună cu noi sănătoasa și corecta înțelepciune (cugetare), în armonie (conform) cu de Dumnezeu inspiratele Scripturi, și hotărât să-și însușească credința, de la început predată bisericilor de către sfinții apostoli și evangheliști, care au și fost adevărații ziditori a tainelor lui Hristos și au primit poruncă ca sfânt să acționeze evanghelia Lui în toată lumea (văzduhul). Dar cum (Nestorie) rămîne la unul și același mod de gândire și, poate, a ajuns și la mai rău (căci el permanent adaugă hulă la hulă și propovăduiește o învățătură cu totul ciudată și străină, pe care sfânta Biserică catolică de loc (nicidecum) nu o știe): atunci noi deja am pronunțat asupra lui sentință (verdict) în a treia epistolă, - aceea, care e trimisă de la noi și de la sfințitul și preaevlaviosul frate și tovarăș al nostru Celestin, episcopul mării Rome. Și anume:

Dacă el se va hotărî să-și scimbe modul de gândire, și, plângând cuvântările sale, în scris va blestema stricata (depravata, imorala) lui învățătură, cu adevărat însă și sincer va mărturisi credința Bisericii catolice, atunci lasă să rămînă (în relație (comuniune) cu Biserica și în rangul său), cerînd iertare și învățînd, ce se cuvine. Dacă însă el nu se va hotărî să facă aceasta, atunci este exclus și este îndepărtat (excomunicat) de la mulțimea de episcopi și de la demnitatea de învățător. Căci nu este sigur (fără primejdie) în chipul păstorului a lăsa lupul, groaznic (strașnic, îngrozitor) pentru turma Mântuitorului. Deci fiți cu bărbăție, ca robii lui Hristos, și îngrijiți-vă sufletele (voastre), toate făcîndu-le pentru slava lui Hristos și pentru aceea, ca pretutindeni să se propovăduiască credința în El dreaptă (adevărată) și fără cusur (impecabilă). Aceasta vă va izbăvi de viitoarele nenorociri, vă va face vrednici de cununi de la dumnezeiescul scaun de judecată, când Hristos, Mântuitorul nostru a tuturor, va primi pe toți la El doar pentru dragostea pentru (spre) El. *Îmbrățișați-vă unii pe alții cu sărutare sfântă* (Rom. 16:16). Vă salută toți frații care se află cu mine. Mă rog, ca voi, iubiților și dragilor, să fiți sănătoși și puternici în Domnul.

XXV. Învățătura lui Nestorie și anatemele (anatematismele) lui, îndreptate împotriva anatemelor (anatematismelor) lui Chiril.

1) Cine spune, că Emanuel este adevăratul Dumnezeu, și nu: *cu noi este Dumnezeu*, adică că El a locuit într-o ființă asemenea nouă, așa că s-a unit cu ființa noastră, însușit de la Fecioara Maria, cine o va numi de asemenea Maica lui Dumnezeu Cuvântul, și nu a lui Emanuel, și va spune, că Însuși Dumnezeu Cuvântul S-a prefăcut (transformat) în trup, pe care El l-a însușit pentru arătarea (descoperirea) a dumnezeirii Sale, ca după chip (înfățișare) să fie (să Se afle) ca un om (Filip. 2:7). – anatema.

2) Cine spune, că în unitatea Dumnezeu Cuvântului cu trupul, după intenția (planul) lui Dumnezeu, este organizată localnică (parțială) применение schimbare (a firii), că trupul a devenit părtaș firii dumnezeiești și El a devenit una cu trupul în toate atitudinile (relațiile, punctele de vedere): sau iarăși, că (pe Hristos) trebuie să-L recunoască ca Dumnezeu, trupul întinzând la nesfârșit firea de nespus, că unul și același (Hristos) este după fire Dumnezeu și om: - anatema.

3) Cine recunoaște pe Hristos, care după ființa Sa este Emanuel, unul (unic) nu datorită unității fețelor, și nu-L mărturisește (compus, format) din două fețe, Dumnezeu Cuvântul și omul însușit de el, combinați (îmbinați) în una în Fiul, totodată unitatea lor la noi se păstrează fără amestecarea (ființelor): - anatema.

4) Cine cugetările cărților evanghelice și apostolice, folosite despre Hristos, ca compus (format) și din una și din alta fire, primește ca și cum despre o fire, și patimile încearcă (face o tentativă) să le atribuie lui Dumnezeu Cuvântul, ca după trup, așa și după dumnezeire: - anatema.

5) Cine îndrăznește să spună, că după însușirea omului Fiul lui Dumnezeu este unul după fire, atunci când este Emanuel: - anatema.

6) Cine după întrupare va recunoaște pe Dumnezeu Cuvântul ca pe altcineva, și nu pe Hristos, cine se va încumeta (îndrăzni) să spună, că și зрак trupul robului împreună cu Dumnezeu Cuvântul nu are început, și, după cum El Însuși, nu este creat (făcut), cine nu va recunoaște (robul) făcut de El, ca Domn, creator și Dumnezeu după fire, după cum El a și promis (făgăduit) să-l ridice cu propria putere, spunând: *dărâmați templul acesta și în trei zile îl voi ridica* (Ioan. 2:19): - anatema.

7) Cine spune, că omul făcut în Fecioară este însuși Unul-Născut, care mai înainte de денницы luceafăr este născut din pântecul Tatălui (Ps. 109:3), și nu mărturisește, că El a primit numele de Unul-Născut de la Tatăl prin unirea cu Unul-Născut după fire; cine de asemenea îl numește pe Iisus ca pe altcineva, și nu Emanuel: - anatema.

8) Cine spune, că зрак trupul robului este vrednic de cinste (respect) singur după sine, adică, după demnitatea (valoarea) naturii sale, chiar dacă nu este Stăpân a toate, și nu se

cinstește pentru aceea, că a fost primit în relație (comuniune) cu fericita fire a Unuia-Născut, și după însuși ființă a Domnului: - anatema.

9) Cine spune, că зрак trupul robului este coexistent Sfântului Duh, dar nu intră în relație cu El prin intermediul lui Dumnezeu Cuvântul, și că de la însuși zămislire a avut uniune cu El, datorită căruia cândva și săvârșea tămăduiri minunate în oameni și cu putere alunga duhurile: - anatema.

10) Cine spune, Însăși adevăratul Cuvânt la început сделалось S-a făcut Apostolul și Arhiereul mărturisirii noastre (Evr. 3:1) și singur pe Sine S-a adus în jertfă pentru noi, și nu recunoaște ca trimis (apostol) pe Emanuel, pentru aceea și afranda (aducerea) o atribuie (înscrie) (însuși) Aceluia, care a primit (omul) în uniune, (total) referind la o singură persoană a Fiului și atribuindu-I, aceea – ca lui Dumnezeu, ce aparține lui Dumnezeu, aceea ca omului, ce este propriu omului. – anatema.

11) Cine spune, că primitul în uniune trup după puterea naturei sale este făcător de viață, atunci când singur Domnul și Dumnezeu exclamă (spune): *Duhul este cel ce dă viață; trupul nu folosește la nimic* (Ioan. 6:63): - anatema. - *Duh este Dumnezeu* (Ioan. 4:24), este spus încă. Deci, cine spune, că Dumnezeu Cuvântul a devenit trup ipostatnic, atunci când trupul își păstrează propriul (specificul) său chip în Domnul Hristos, - mai ales, când după înviere El singur le spune ucenicilor Săi: *pipăiți-Mă și vedeți, că duhul nu are carne și oase, precum Mă vedeți pe Mine că am* (Luc. 24:37): – anatema.

12) Cine, mărturisind patimile (pățimurile) trupului, dar, nedeslușind (nedistingând) valoarea (demnitatea) firilor, aceleași patimi le atribuie lui Dumnezeu Cuvântul, cum și trupului, pe care El l-a însușit: - anatema.

XXVI. Cererea diaconului Vasilie și altor monahi.

Preaevlavioșilor, preavrednicilor (preademnilor) și respectabililor (cinstiților) de Dumnezeu și de oameni, de Împărații creștini, Flavie Teodosie și Valentinian, cerere de la diaconul și arhimandritul Vasilie, de la citețul și monahul Talasie și de la alți monahi creștini.

I. Iubirea de oameni a lui Dumnezeu, dăruind și oferind neamului omenesc împărtășirea de bunuri (bunătați), nenumărate (imense) pentru oameni, se vede (e clar) în toate și asupra tuturor. Între aceste daruri de la Dumnezeu constă adevărata competență (jurisdicție) și ura către competența numitului mincinos, anume aceea, că noi știm (cunoaștem) credința, mai mult și de la început predată Bisericii catolice de către apostoli, mucenici, mărturisitori, sfinți episcopi, care au susținut-o (sprijinit-o), și preaevlavioșilor Împărați: și mai întâi de la apostolul Petru, întâiului-stătătorul, după revelație și competență, cuvântînd mărturisirea și predînd-o neamurilor (generațiilor) următoare – cu cuvintele: *Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu* (Mat. 16:16); de la Iacov apostolul și întâiul episcop, Ioan apostolul și evanghelistul și alți evangheliști; de la mucenici, mărturisitori, episcopi și toți care au crezut și credincioșii în Treimea cea de o ființă; de la Irineu, marele Grigorie, episcopul Neocezareii; de la Sf. Sinod cu cei o sută optzeci de episcopi, adunați (întruniți) în Antiohia împotriva lui Pavel samosatul, pe care (sinodul) l-a dat jos (detronat) pentru a lui necuviință, pentru aceea, că el nu mărturisea pe Hristos ca Dumnezeu după fire și Fiul lui Dumnezeu Tatăl; de la marele și sfântul sinod de la Niceea cu cei trei sute optsprezece de episcopi, care au confirmat deciziile (hotărârile) părinților, care au fost în Antiohia; de la Vasilie și Grigorie, frații episcopi, Atanasie episcopul Alexandriei, Efrem Sirul, Grigorie episcopul, Amon episcopul, Vitalie episcopul, Amfilohie, Pavel, Antioh, Evstatie, Metodie, Optim, Leporie, Ambrozie mediolanul; de la tot sinodul african; de la Ioan Severian, Atica episcopul, Chiril episcopul Alexandriei, care și acum este în viață (între cei vii) și urmează legii cucerniciei (evlaviei) noastre. Da și nimeni din oameni nu poate să numere pe toți dreptii, care au crezut în Hristos Fiul lui Dumnezeu și credincioșii, că El cu adevărat este adevăratul Dumnezeu. Căci, după ce, El pentru noi a devenit (S-a făcut) om, rămînînd, ce a fost, Dumnezeu (cum Îl recunoaște și cucernicia voastră), noi nu negăm în El aceea, ce El a fost. Dar noi credem, mărturisim și propovăduim, că Cel înainte de veci Dumnezeu Cuvântul, Unul-Născut Fiul lui Dumnezeu, pentru multa Sa iubire de oameni către noi, a devenit om desăvârșit, asemenea nouă în toate, în afară de păcat, pentru mântuirea neamului nostru născut de la sf. Fecioară Maria, așa, cum doar El singur știe.

II. Cu prilejul acestei adevărate învățături, amănunțit propovăduită în presfânta Biserică, din pricina lui Pavel, cu dreptate izgonit, s-au întîmplat dezbinări în popoare, dezorganizare la preoți, neliniști (învălmășeli) la păstori. Pentru aceasta și acum unii din preaevlavioșii preoți, în adunări des blamează (dau de gol, vădesc) în fața lui Nestorie, cui este încredințat pristolul episcopal (dacă trebuie să-l numim episcop), și din pricina încăpățînării lui, cu care el nu recunoaște pe sf. Fecioară Născătoare de Dumnezeu, și pe Hristos ca Dumnezeu adevărat după fire, s-au separat de la comuniunea cu el și până acum continuă această izolare (despărțire). Alții tainic de asemenea se abat de la

comuniunea cu el. Alții din preaevlavioșii preoți au primit interdicție să vorbească, pentru aceea, că ei în această sfântă biserică, a Irinei de la Primorsc, au început să vorbească împotriva din nou denaturatei (desfigurată) dogme. Pentru aceasta poporul, căutând obișnuita învățătură a ortodoxiei, deschis a exclamat (strigat): “Împărat noi avem, dar episcop nu”! De altfel această încercare a poporului nu a rămas nepedepsită. O parte din el a fost înșfăcat (înghățat, prins) de slugi, și în orașul grape împărătesc (regal) la scaunul de judecată îi băteau (pe cei înghățați, prinși) în fel și chip, așa cum nu era nici la popoarele barbare. Unii în preasfânta biserică de fața poporului dădeau de gol (demascau) (pe Nestorie), și pentru aceasta au îndurat nu puține jigniri (ofense). Dar unul din simplii monahi, mișcat de râvnă, s-a hotărât, în timpul adunării, în mijlocul bisericii, să oprească intrarea propovăduitorului fărădelegii, așa cum el este eretic. Dar acesta, bătându-l, l-a predat comandanților civili. Pe lângă (dincolo de) aceasta, l-a supus unei pedepse publice și batjocorii, l-a exilat în surghiun (temniță), cu crainicul (apărătorul) în față (înainte). Aceasta este puțin. Dacă nu ar fi împiedicat (oprit, ținut) puterea lui Dumnezeu, curtenii însuși stăpînitorului, după discursul lui (Nestorie) necuviincios ar fi săvârșit (produs) omor (ucidere) în însăși preasfânta biserică.

III. Dar ceea, ce noi am îndurat, pentru mulți, care au auzit despre aceasta, li se poate părea imposibil. Așa, cu a lui (Nestorie) ordonanță și aprobare, am intrat noi în camera episcopală cu scopul de a ne convinge, așa, sau nu, am înțeles noi cele auzite despre el. Dar el de două și de trei ori ne trimitea să așteptăm, și pe urmă abia ne-a permis să spunem, ce noi dorim. Când însă a auzit de la noi, că expresia lui – “Maria a născut doar de o ființă ei om ” și “nașterea de la trup, trup este”, - nu sunt cuviincioase ortodocșilor, atunci imediat a poruncit să ne înșface, și – sluga judecătorească sub lovituri ne-a dus la scaunul de judecată. Aici, dezbrăcîndu-ne și punîndu-ne în cătușe (lanțuri), ca vrednici de pedeapsă, ne-au înjugat, ne-au întins și bătut cu călcăile. Deci, ce doar în exterioarele (civilele, cetățaneștile) scaune de judecată nu îndură, nu spunem, că clericii și arhimandriții sau monahii, și chiar cineva din mireni, apoi noi, contrar (în pofida) legilor, am suferit (îndurat) în biserică de la călcătorul de lege. Și mult timp am petrecut noi în jigniri (ofense, supărări) de la scaunul de judecată (judecare), în foame, sub straja servitorului. Dar furia (mânia) lui nu s-a satisfăcut și cu aceasta. Într-un anume fel, după aceasta, ne-au predat celui mai renumit comandant al mult distinsului (remarcabilului) oraș, și pe noi, înlănțuiți (încătușați) cu fiere, ne-au dus în închisoare; apoi, exact la fel în lanțuri, ne-au dus la pretoriu. Dar cum nu era nici un acuzator, atunci iar sub strajă ne-au dus la scaunul de judecată. Aici el iarăși ne-a chinuit, ne-a bătut pe față. Atunci a început să vorbească, și prefăcut (fățarnic), după cum arătat în urmare, a căzut de acord (a încuviințat), că de la sfânta Maria Născătoarea de Dumnezeu S-a născut Fiul lui Dumnezeu după fire, spunînd: “căci este alt fiu”, - și în așa mod ne-a eliberat (lăsat să plecăm).

IV. Deci, implorăm nemuritoarea și preaevlavioasa voastră credință, nu lăsați în cele din urmă Biserica ortodoxă la josnicia (indecența, mârșăvia) ereticilor în timpul conducerii (cârmuirii) voastre, ortodocșilor și preaevlavioșilor Împărați. Nu pentru aceea cerem, ca și cum dorim prin aceasta să ne răzbunăm pentru jignirile făcute nouă, (Dumnezeu ne este martor!) dar noi dorim, ca temelia (principiile) credinței creștine să rămîna de neclintit (nezdruncinat). Ca să poruncească Maiestatea Voastră să fie aici

Sfântul și Ecumenic Sinod, ca prin convocarea lui Dumnezeu să unească preasfânta Biserică, să împreuneze poporul și să dea posibilitate preoților prin propovăduirea adevăratei credințe să întrerupă (înceteze) necuviincioasa (josnica) învățătură înainte, ca ea să se răspândească. Insistent implorăm pentru aceasta, pentru că Nestorie se străduie să sperie cu amenințări, izgoniri, surghiunuri (exiluri), (să acționeze) cu viclenie, ademenire (seducere), jigniri, și pentru validarea nebuniei și necuviinței sale face tot, necruținând pe nimic, nici de Dumnezeu nu se înfricoșează (teme), nici de oameni nu se rușinează, nu respectă nici episcopii, nici preoții, nici clericii, nici sfinții monahi, nici evlavioșii mireni, nu se teme nici de pedeapsă, amenințată de cei fără de lege, nici de legea slujitorilor mâniei lui Dumnezeu asupra acelorora, care o provoacă asupra lor, dar toate acestea le face, înarmându-se cu dispreț împotriva (către) tuturor, nădăjduind în poziția (starea) lui și în puterea unor oameni cu un caracter (morală) corupător (depravat) și chiar, dacă e de spus fără frică, față de Maiestatea Voastră. Vă implorăm, nu-i permiteți să nu facă nimic nimănui, înainte, de a se restabili integritatea credinței ortodoxe, ca prin asemenea fapte el să nu o înlăture (elimine, scoate afară) și să nu o introducă pe a lui. Căci el va reuși, după cum se gândește (este gândit), pe mulți chiar dacă cu frica să-i slăbească și să-i îndeapărteze (abată) de la credință; apoi, găsindu-și tovarăși (de idei), le va da curaj deschis să atace asupra oricărui, chiar și cu lovituri, și să urmărească. Și nu doar pe ai săi clerici sau casnici i-a sedus de partea lui, dar a primit la sine și din străine eparhii câteva persoane, cărora după regulile bisericești nicidecum nu le este îngăduit (permis) să rămână în altă episcopie, sau în altă biserică, dar este necesar să fie în propriile parohii sau orașe, unde au fost hirotonosiți, și aici să trăiască în liniște (pace). O, doar cu trecerea timpului, sub o conducere favorabilă, să nu se răspândească departe această necuviință! Ea temporar va fi în vina cucerniciei voastre: căci Dumnezeu pentru aceasta v-a pus slujitorul Lui, ca voi să păstrați (supravegheați) slava Lui, care v-a proslăvit și vă proslăvește, și având a vă da o răsplată cu toți sfinții, care drept păstrat încredințatele asupra lor slujiri. Unora ca aceștia El le va spune: *bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău* (Mat. 25:21). Adevărații creștini cred cuvintelor acestea și mărturisesc credința cu (prin) faptele lor. Dar cei necredincioși și asupriți, care trăiesc pentru pântecul lor și anume cu acesta tot cheltuie (consumă), dacă aud, că cineva îl mărturisește pe Hristos ca Dumnezeu, scrișnesc cu dinții, cum iudeii de atunci (de odinioară) își astupau urechile, când sf. Ștefan întâiul-mucenic a pronunțat: *iată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu* (Fapt. 7:56). Așa și acești oameni scrișnesc cu dinții împotriva creștinilor și se străduie să săvârșească asupra lor orice furie.

V. Deci noi cerem, ca cei ce se răscoală (ridică) împotriva ortodocșilor și sub pretextul (motivul) autoapărării, după cum spun, atâcând asupra căruia nimeresc (apucă), cu protecția (protejarea) preacelebrului (distinsului, remarcabilului, nobilului) eparh a noii Rome au fost împlânziți (potoliți), până când nu se va restabili integritatea credinței. Dacă însă voi nu ne veți asculta și ne veți disprețui, atunci noi înaintea feței Împăratului veacurilor Celui nesticăcios, nevăzutului, singurului înțeleptului Dumnezeu (1 Tim. 1:17), care a venit și S-a arătat, după cum El a dorit, pentru mântuirea noastră și iarăși va să vină pentru judecarea al celor vii și al celor morți (Fapt. 10:42), înaintea Căruia tot genunchiul se pleacă, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt, și pe Care toată limba să-L mărturisească (Filip. 2:10. 11), vă chemăm ca martori a

nevinovăției noastre. Căci noi v-am implorat pentru convocarea Sinodului Ecumenic, care ar fi putut tare (ferm, solid) să întărească pe cei ce se clatină (șovăie), sau să restabilească distrugerea. Dar cu binecuvântarea și ajutorul lui Dumnezeu, care acționează (funcționează) în voi, porțile iadului care sunt în esență (fond) gurile (buzele) ereticilor, nu vor putea să-i facă rău (credinței) (Mat. 16:18). O dacă, reușind aceasta, noi am fi putut bineplăcut și ortodox în armonie să înălțăm către Dumnezeu obișnuitele rugăciuni despre mântuirea tuturor și pentru regatul (împărăția) voastră. Amin.

XXVII. Diploma (distincția, mențiunea) a Împăratului Teodosie și Valentinian către episcopul Alexandriei Chiril.

Autocrații Împărați, Teodosie și Valentinian, biruatorii, triumfătorii, măreții, preademnii, (prea)augustii, - episcopului Chiril.

Mai presus de toate noi punem frica de Dumnezeu, după care și celor ce au păcătuit (greșit) li se acordă îngăduință. Dar nu e lăudabil (blamabil) aceea, că nu au îngăduință aceia, care ar trebui de la noi să merite diverse laude și anumit respect pentru adâncă evlavie. Preoții trebuie să fie exemplul și moralei impecabile (ireproșabile, bune) și curăției credinței, trebuie totdeauna să se deosebească cu simplitatea vieții, să știe esența fiecărui lucru și îndeosebi (în special) învățătura evlaviei (cucernicie), mai ales dacă apare o oarecare întrebare sau nedumerire (îndoială). Căci și de la început această învățătură au defenit-o pentru noi nu amenințările unui oarecare stăpîn (episcop) sau care se gândește să stăpînească, dar consfătuirea (conferința) sfinților părinți și sfințitului sinod. Cu toate că oricui îi este cunoscut, de la ordine oare primește mai multă tărie evlavie, sau de la înțelegere. Pentru aceasta cucernicia ta acum însă trebuie să ne explici (lămurești), pentru ce tu, trecîndu-ne cu vederea, noi care, după cum îți este cunoscut, foarte ne îngrijim de evlavie, și sfințitele fețe (persoane) a tuturor locurilor, adunarea cărora ar fi putut oportun (potrivit) să dezlege (rezolve) nedumeririle, ai produs singur (cu sine) neliniște și dezbinare în biserici. Ca și cum învățaturii evlaviei mai mult îi sunt cuviincioase pornirile (avînturile) înfocate (pline de râvnă), decît o cercetare (examinare) exactă, și parcă înaintea noastră o mai mare putere are obrăznicia, decît cumpătarea (moderația), și nouă ne place mai mult finețea (subțirimea) (în religie, dogmă) decît simplitatea. Da, noi nu gândeam, că cucernicia ta așa a primit decernatele (acordatele) de la noi cinstiri (omagii), ca tu așa pe toți să-i tulburi, - ca și cum și noi de asemenea am fost înclinați (aplecați) spre întărîtare (iritare). Dimpotrivă, noi ne vom îngriji de pacea bbisericească. Dar tu să știi, că tu tot ai tulburat (neliniștit), cum nu trebuia (urma) să fie. Și deloc nu-i de mirare, că cel ce a depășit măsura în acest caz nu s-a oprit în atacul asupra bisericilor și preoților, dar și referitor la noi (înșine) a crezut în ceva, nedemn (imoral) de cucernicia noastră. Căci care a fost pricina (motivul) – alta să scrii nouă și soției mele preaevlavioasei Auguste Evdochia, și – alta către sora mea preaevlavioasa Augusta Puliheria, dacă nu gândeai, că noi ne aflăm (suntem) în neconcordanță (nepotrivire, divergență) de idei (părerii), sau nădăjduiai să produci neconcordanță (divergență) între noi cu scrisorile tale? Chiar dacă o astfel divergență și era într-adevăr, atunci din curiozitate să afle despre omul, atît de depărtat de noi, cu totul este condamabil. Dar dacă nu era divergență, atunci a dori de a o produce, e propriu oricărui altuia, decît feței unui preot. Cu adevărat aceasta putea să se întîmple de la o singură intenție și tendință de a produce dezbinare în treburile religioase și regale (împărătești), ca și cum nu este altă ocazie (prilej) spre atingerea (realizarea) slavei.

Deci află, cum este modul nostru de gândire; să știi și aceea, că Biserica și statul se află în uniune între ele și sub influența noastră încă mai mult vor fi unite de pronia Mântuitorului nostru Dumnezeu. Dar și ție noi îți dăruim iertare, ca să nu fie pretext și tu să nu poți spune, ca și cum pentru chestiunea (treaba) credinței și evlaviei ai fost supus

dojanei. Noi doar dorim, ca acest caz la sfântul sinod să fie examinat și hotărât așa, cât se poate de bine, vor primi oare iertare cei înviși (biruiți) de la părinți, sau nu. Noi totuși nu vom răbda, ca orașele și bisericile să fie în tulburare și ca să rămână necercetată învățătura, pentru care primii judecători trebuie să fie din toate locurile reprezentanți ai preoției, prin intermediul cărora și noi tare (puternic) ne ținem și ne vom ține de învățătura adevărată. Din cei, care deși puțin participă la conducere, nicidecum nimeni nu trebuie să se considere în drept a comite samavolnicii (a proceda după bunul plac), dacă se va inenționa după înfumurare (îngâmfare) se va elibera de la o astfel de judecată (judecare). Aceasta nu se va permite aceluia, care ar și fi dorit. Măreției noastre se cade să aprobe pe cei, care cu pregătire se vor grăbi la o astfel de cercetare, dar nu va răbda pe acela, care ar fi vrut să comande (poruncească), decât să-și formuleze doar părerile sale sau să se consulte cu alții (ceilalți) despre astfel de subiecte (lucruri). Pentru aceasta și evlavia ta trebuie să vină pînă la acel timp, care v-a fi anunțat prin alte diplome (mențiuni), trimise către toți episcopii a orașelor principale, și nu spera (nădăjdui) altfel (în alt chip) să restitui (întorci) bunăvoința noastră, cum doar, lăsînd toate cele jignitoare pentru alții și revoltătoare, benevol te vei prezenta pentru cercetarea (examinarea) subiectelor de întrebare. Căci într-un asemenea caz vei demonstra, că nu din cauza (datorită) neplăcerii personale, nu din necuviincioasa antipatie către cineva, tu ai procedat așa de crud (dur) și nechibzuit, apărîndu-ți părerea, și că în sfârșit dorești să procedezi legal (legitim). Dar dacă tu și ai fi dorit să faci altfel, noi nu suporta (răbda).

Suprema (cea mai înaltă) diplomă (distincție, mențiune) trimisă în Alexandria către episcopul Chiril și episcopilor mitropoliilor de regiune.

Autocrații Împărați, Teodosie și Valentinian, biruitorii, triumfătorii, măreții, preademnii, (prea)auguștii, - episcopului Chiril.

Situația (starea) statului nostru depinde de modul cinstirii (adorării, cultului) lui Dumnezeu și ele au multe comune și apropiate. Ele susțin una pe alta, și fiecare din ele sporește (se înalță) cu reușitele (succesele) alteia, așa că adevărata adorare (a lui Dumnezeu) strălucește prin veridicitatea (sinceritatea) activității, dar statul înflorește, când unește în sine și una și alta. Pentru aceasta, cei puși (rânduți) de Dumnezeu la împărăție, sunt numiți (determinați) să fie centrul evlaviei și bunăvoinței a supușilor (cetățenilor), noi totdeauna (permanent) păstrăm unitatea lor nedespărțit (trainic), slujind Proniei și oamenilor: Proniei slujim prin преспянии liniștirea statului, iar supușilor, în toate, așa spus, care aparțin lor, îi organizăm (orînduim) în credința evlavioasă și în viață, cuviincioasă credincioșilor. Și pentru una și pentru cealaltă ne străduim, cum se cuvine. Căci nu este posibil, însușindu-și una, să nu te îngrijești la fel și de alta. Îndeosebi înainte de celelalte noi de îngrijim de aceea, ca situația (starea) Bisericii să rămână demnă de Dumnezeu și cumsecade (cuvincioasă) timpurilor noastre, ca din buna-înțelegere (concordie) tuturor să fie liniște, și de la lume în treburile (chestiunile) bisericesti – tăcere calmă (liniștită, impasibilă), ca adorarea (lui Dumnezeu) și cultul să fie impecabile (ireproșabile), ca aceia care se află în cler și săvârșesc marea slujire a preoției să fie liberi în viață de la orice reproș din partea părții cele rele (urâte).

Înțelegînd (gîndind), că toate acestea se susțin de dragostea către Dumnezeu și unanimei gîndiri a credincioșilor, noi de mult deja după circumstanțele timpului recunoșteam ca necesară o plăcută lui Dumnezeu adunare (întrunire) a sfinților episcopi din toate locurile (părțile). Însă, ca să nu-i ostenim (îngreuiem, deranjăm), noi mult am amînat (zăbovit). Dar examinarea actualelor (prezentelor) necesarelor bisericestilor și legatelor cu ele a întrebărilor publice (obștești) a arătat inevitabila nevoie într-o astfel de adunare. Pentru aceea, ca neglijența (nepăsarea) referitor la cercetarea ce urmează (să fie) a unor atît de importante subiecte (lucruri) să nu aducă la ceva mai rău, ce nu este specific propriu evlaviei (cucernicie) timpurilor noastre, cuvioșia ta (să fie spus cu Domnul! (Doamne ajută!) să se îngrijească (ai grijă), după venirea (Sf, Paște care va să vină) Sf. Paști, să vii în Asia, în Efes, la însăși ziua Sf. Cincizecimi, poruncind ca acolo să vină și câțiva (puțini), care vei găsi de cuviință, sfințiți episcopi din regiunea subordonată ție, așa, ca și în însăși regiune să rămîna un suficient număr (de episcopi) pentru sfințitele biserici și pentru sinod să nu fie neajuns (insuficiență) în capabili (dotați, talentați).

Despre indicatul sfințitul sinod, de la maiestatea noastră aceleași (lucruri) sunt scrise iubitorilor de Dumnezeu episcopi a tuturor mitropoliilor. Când însă aceasta se va săvârși, atunci cele întîmplate în urma certurilor tulburării se vor rezolva (dezlega) după regulile bisericesti, faptele ilegale vor fi corectate, cinstirii (adorării, cultului) lui Dumnezeu și folosului public (obștesc) le va fi dată o fermă (solidă, temeinică) temelie (bază). De la sine se înțelege, că înaintea sfințitului sinod și după stabilita lui hotărîre dată pentru toți ca regulă, nu trebuie să fie inovații de la nimeni în particularitate. Noi suntem convinși, pe de o parte, că fiecare din preaiubitorii de Dumnezeu preoți (sfinți slujitori), aflînd, că prin această decizie a noastră sfințitul sinod se întemeiază pentru bisericesti și sobornicești teme (treburi), se va strădui să vină și să dea un ajutor după puteri lucrurilor, atît de necesare (indispensabile) și споспешествующим urgente mulțumirii (satisfacției) dumnezeiești. Pe de altă parte, noi atît de mult îngrijindu-ne de aceasta, nu vom suporta indiferent (cu nepăsare) absența nimănui. Dar și nici o îndreptățire nu va avea nici înaintea lui Dumnezeu, nici înaintea noastră acela, care nu se va grăbi imediat să vină la timpul stabilit (și) la locul indicat. Căci pe cine îl cheamă la sfințitul sinod, și el nu se grăbește cu pregătire să vină (sosească), la acela evident (clar) că conștiința nu este curată. Dumnezeu să te păzească (ocrotească), preasfințite și preaevlavioase părinte, întru (pentru) mulți ani.

Data în Constantinopol 13 decembrie, în anul conducerii stăpînilor noștri, totdeauna (prea)auguștilor, Teodosie – al treisprezecelea, și a lui Valentinian – al treilea.

XXIX. Întâia (prima) epistolă a lui Chiril, scrisă din Rodos, înaintea sinodului.

Chiril, iubiților și dragilor preoți și diaconi și poporului Alexandriei vă dorește în Domnul tot binele.

Cu harul și cu iubirea de oameni a lui Hristos, Mântuitorului nostru a tuturor, noi am traversat marea și lata mare, cu (sub) vânturi ușoare și cele mai liniștite, așa că am ajuns la Rodos, săvârșind navigația (plutirea) fără frică și fără vreo oarecare primejdie (pericol), pentru ce și Îl proslăvim pe Dumnezeu cu cuvintele psalmistului: *Tu stăpânești puterea mării și mișcarea valurilor ei Tu o potolești* (Ps. 88, 10). Dar cum, lipsind (absentînd) cu trupul, cu trupul însă sunt prezent, necesar (nevoie) a fost măcar în scris să vă cuprind, ca pe copii, atunci eu am socotit de trebuință să vă scriu și să vă înștiințez cel puțin despre aceasta. Nădăjduiesc, că Dumnezeu, aplecat prin rugăciunea voastră a tuturor, va adăuga și restul. Pentru aceasta săvârșiți (faceți), ca roadă a dragostei, rugăciune pentru noi, mai ales în momentul de față (și eu neîncetat aceasta fac), ca Dumnezeu, distrugând (nimicind) orice luptă (război), Domnul puterilor, să oprească apărutele divergențe (nepotriviri) și să liniștească (potolească) toate împotrivirile, iarăși întorcîndu-ne la bucurie spre bucurie vouă, ca copiilor. Căci toate le poate, după Scriptură, și Lui nimic nu este cu neputință (Luc. 1:37). Dar voi respectați specifica (propria) și cuviincioasa vouă smerenie. Aceasta mai ales va demonstra dreptul vostru la respect (stimă), anume că voi, și în prezența și în absența părintelui duhovnicesc, prețuiți, viața virtuoasă (nobilă) și vrednică de laudă. *Îmbrățișați-vă unii pe alții cu sărutare sfântă* (Rom. 16:16). Vă salută frații care se află cu mine. Vă doresc, iubiților și dragilor, să fiți sănătoși (prosperați) în Domnul.

XXX. A lui (iarăși, aceluiași) epistolă a doua.

Chiril, iubiților și dragilor preoți și diaconi și poporului Alexandriei vă dorește în Domnul tot binele.

Atunci când eu doream (pofteam) iarăși să discut (conversez) cu smerenia voastră, mi s-au pus la dispoziție timpul și cazul de a scrie. Deci (ca să vă fie cunoscut), după comunele voastre rugăciuni, noi ne aflăm în Efes cu sănătatea potrivită (adecvată) și ne apropiem în sfârșit de timpul sinodului. Noi nădăjduim, că Hristos, Mântuitorul tuturor, va arăta bisericile Sale curate de orice gânduri false (greșite) și credința ortodoxă o va restabili în toată strălucirea (fastul), așa că toți, cei curați și neprihăniți (puri), care au menținut-o (întreținut-o) neschimbată, pretutindeni își vor întinde dreptele mâini la rugăciuni, grăind cu cuvintele fericitului David: *să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta; ridicarea mâinilor mele, jertfă de seară* (Ps. 140:2). Vicleanul, această fiară neadormită, circulă (umblă) pretutindeni, construind ковы piedici împotriva slavei lui Hristos: dar hotărâtor în nimic nu reușește, căci fățarnicia lui rămîne fără efect și viclenia lui nu are putere. El construiește ковы piedici nu împotriva cuiva obișnuit, nu împotriva simplului, unuia din cei asemenea nouă, om, după cum gândesc noii dascăli (învățători), dar împotriva atotputernicului Dumnezeu. Pentru aceasta oricine, care Îl iubește pe Hristos, îi va spune: *greu îți este să izbești cu piciorul în țepușă* (Fapt. 9:50). Nefericitul (nenoricitul), el singur pe sine se rănește (lovește), și împreună cu исчадиями sale va cădea în pieire. Căci cei ce pervertesc dreapta învățătură a sfintei Biserici esența ei, părtașii nu vor fugi (evita) judecata lui Dumnezeu. Rugați-vă dar pentru noi, ca Dumnezeu, Mântuitorul tuturor, să ne întoarcă (restabilească) în bucurie spre bucuria voastră. El toate le poate, și imposibil pentru El nu este decisiv nimic. Salutați unul pe altul cu sfântă îmbrățișare (sărutare). Frații care se află cu mine vă salută. Vă doresc, iubiților și dragilor, să prosperați în Domnul.

XXXI. Suprema (cea mai înaltă) diplomă (distincție, mențiune), trimisă sfântului sinod prin demnitarul de curte Candidian, căruia îi este însărcinată și supravegherea bunăstării la sinod (sinodului).

Autocrații Împărați, Teodosie și Valentinian, biruitorii, triumfătorii, măreții, preademnii, (prea)auguștii, - sfântului sinod.

Mult ne îngrijim noi de toate cele de folos public (general), dar îndeosebi de aceea, ce se referă la evlavie: căci evlavia priciniește (provoacă) oamenilor și restul bunurilor. Pentru aceea, ce trebuia (se cuvenea), noi deja mai înainte am scris referitor la adunarea voastră la mitropolia de la Efes. Dar cum dreptatea cere a se îngriji și de evlavie și de liniște, necesară sfințitului vostru sinod în timpul conferințelor (consfătuirilor), atunci noi nu am scăpat din vedere nici aceea, ca să fie respectată pentru el liniștea (tihna) din toate părțile. Chiar și dacă noi suntem încredințați, că evlavia voastră nu are nevoie de nici într-un ajutor exterior (de afară), ca să pricinuiți pace și celorlalți, însă amănunțita (migăloasa) noastră grijă de evlavie s-a hotărât să nu nesocotească și aceasta.

Pentru aceasta (prea)distinsului (remarcabilului) demnitarului nostru de curte Candidian îi este poruncit să vină la sfințitul vostru sinod, cu aceea însă dar, ca el deloc (cîtuși de puțin) să nu se amestece în întâmplările examinări (cercetări) despre dogme (căci celui ce nu aparține la numărul sfințiților episcopi nedrept este a se amesteca în chestiunile (treburile) bisericești), dar din altă parte, ca el ca mirean, la fel și pe monahii, care deja s-au adunat, sau urmează să se adune, în orice chip să-i depărteze de la însăși oraș (căci oamenii, deloc nefolositori (inutili, netrebuincioși) pentru cercetarea a dogmelor care urmează nu trebuie îngăduiți, ca ei să nu producă tulburare și printr-un asemenea chip (mod) să împiedece pașnicilor hotărârea sfințeniei voastre); la fel (egal) el trebuie să se îngrijească și de aceea, ca de la potrivnicile reciproce decizii a divergenței să nu ajungă la dimensiuni (scară) mari, dar de la aceasta să nu întâmpine piedici judecata (raționamentul) sfințitului sinod al vostru, și de la posibilul de a se întâmpla neregulatul (dezordonatul) zgomot să nu încetineze (întîrzie) amănunțita cercetare a adevărului, dar ca fiecare, fără răutate ascultînd, ce se spune, sau să-și dea părerea, sau să reproșeze, și în așa mod prin propunerea părerilor și rezolvarea lor, cercetarea referitoare la adevărata învățătură să se termine fără nici o tulburare și după decizia comună a sfințeniei voastre să primească aprobare incontestabilă și tuturor plăcută. În special însă de către maiestatea noastră este poruncit aceluiași remarcabilului bărbat Candidian ca să supravegheze, ca nimeni să nu lase stabilitul pentru judecare loc, nici cu aceea, ca să se întoarcă acasă, nici cu dorința de a ajunge la curtea maiestății noastre, nici cu intenția de a se duce în oricare alt loc; de asemenea, ca prin cererea (cerința, pretenția) oricui să nu fie propusă o cu totul străină bisericească întrebare, sau de la cineva să nu apară vreo propunere, neavînd legătură cu propusa spre examinare sfânta învățătură, înainte, de vor fi hotărîte toate nedumeririle referitoare la subiectul întrebător, și ce trebuie pentru cercetarea adevărului, toată aceea, după cercetări exacte, vor primi aprobare cuviincioasă ortodoxei cinstiri de Dumnezeu. Să știe evlavia voastră și aceea, că maiestății noastre ne este pe plac, ca nici la al vostru sfânt sinod, nici la popularul (laicul, obștescul) acolo scaun de judecată să nu fie a ridicate împotriva oricui n-ar fi acuzații în treburi bănești, sau acuzații

în infracțiuni, dacă cu orișicine așa ceva se va întâmpla, dar ca toate treburile de acest gen să fie adunate în măreț (marele) numitul oraș; că preadistinsul bărbat Irineu a plecat împreună cu Nestorie, preaiubitorul de Dumnezeu episcop a măreț numitul oraș, doar din prietenie către el, dar nici într-o relație nu trebuie să participe nici în treburile sfințitului vostru sinod, nici în însărcinările trimisului nostru preadistinsului bărbat – Candinian.

XXXII. Epistola lui Ioan al Antiohiei către Chiril.

Stăpânului meu, preaiubitorului de Dumnezeu și preasfințitului tovarăș Chiril, Ioan îți dorește în Domnul tot binele.

Nu mică mâhnire (întristare) îmi pricinuieste aceea, că eu am întârziat cu aceste puține zile, atunci când sfinția voastră deja a venit la Efes. Căci dragostea către sfințenia ta mai mare, decît însăși trebuința, mă îndeamnă, ca eu mai în grabă să săvârșesc drumul. Dar iată, cu rugăciunile sfinției tale, eu deja sunt lângă uși, îndurînd marea greutate a drumului. Căci eu deja treizeci de zile mă aflu în drum (un drum de o astfel de întindere), nedîndu-mi deloc îngăduință, așa că unii din preaiubitorii de Dumnezeu episcopi în timpul drumului au fost supuși deranjării sănătății, iar din animale multe au căzut de la goana în drum. Deci, stăpîne, roagă-te, ca nouă aceste cinci sau șase zile de drum să le săvârșim fără mâhnire și cu mîngîiere să îmbrățișăm sfințitul pentru noi și sfântul tău cap. Domnul preaiubitorul de Dumnezeu episcop Ioan, Pavel, Macarie, salută pe sfințenia ta. Eu și cei ce se află cu mine în mod repetat salutăm toată frăția ta. Să fii sănătos și continuă să te rogi pentru noi, preaiubitorule și preasfințitul stăpîne.

PARTEA A DOUA. ÎNCEPEREA SINODULUI.

PRAXAI

În anul conducerii stăpânilor noștri, totdeauna (prea)auguștilor, Flaviu Teodosie – al treisprezecelea, și a lui Valentinian – al treilea, pe 23 iunie în mitropolia de la Efes, după stabilirea preaiubitorilor de Dumnezeu și iubitorilor de Hristos Împărați, s-a adunat sinodul, și în sfințita biserică, numită Maria, au stat preaiubitorii de Dumnezeu și preasfințiții episcopi:

Chiril al Alexandriei, reprezentatul de asemenea și a lui Celestin, preasfințitul arhiepiscop al Bisericii romane,

Iuvenalie al Ierusalimului,

Memnon al Efesului,

Flavian filipineanul, reprezentatul de asemenea și a lui Ruf, preaevlaviosul episcop al Tesalonicului,

Teodot al Anciriei, din prima (întâia) Galatie,

Firm al Cezareii, din prima (întâia) Capadocie,

Acachie meletineanul, din Armenia,

Iconie gortineanul, din Creta,

Perigen corinteanul, din Elada (Grecia),

Chir afrodiseanul, din Careia,

Valerian iconianul,

Isihie parisianul,

Elanic radosianul,

Donat nicopoleanul, din vechiul (anticul) Epir,

Evharie doracianul, din noul Epir,

Perechie farmalianul,

Evdochie homatianul, din Licia,

Siluan heretianul, din Frigia,

Verinian perginianul, din Pamfilia,
Amfilohie sidianul, din Pamfilia,
Epifanie cratianul din Onoriada,
Grigorie cerasunianul, din polemoniaxul pont,
Profimie comansiatul,
Ialadie amasiatul, din Gelespont,
Senecion codreanul,
Dalamtie ciziceanul,
Acachie arcscianul,
Dochimasie maronianul, din Fracia (Tracia),
Ioan priconisianul,
Daniil colonianul, din a doua (alta) Capadocie,
Goman rafianul,
Paulian maiumianul,
Pavel aneidonianul,
Fid iopianul,
Aian sicamazianul,
Teodor gadarianul,
Litoie arivilianul,
Petru paremvolianul,
Ioan augustopolul,
Said fenicianul,
Rufin tavinianul,

Anisie fivianul,
Calicrat navpactianul,
Domn opuntnianul,
Nicie megarianul,
Agafocl colonianul,
Felix apolonianul și veliadanul,
Teodor dodonianul,
Chiril pilianul, din Hersonis,
Andirie hersonisianul, din Creta
Pavel lampinianul,
Zinovie cnoscianul,
Lucian topirianul, din Fracia
Enepie maximianopolul,
Secundian lamianul,
Dion fivianul, din Tesalia, Teodor ehinianul.
Martirie ilistriianul,
Toma dervianul,
Atanasie parosifianul,
Temistie iascianul,
Atonit iraclinianul,
Filit de Amazona,
Apelau chivirianul,
Spudasie ceramsianul,

Arhelau mindinianul,
Fania arnasianul,
Promahie alindscianul,
Filip de Pergam, din Asia,
Maxim cumscianul,
Dorotei mirscianul,
Maxim ascianul,
Apor ipepscianul,
Alexandru arcadiopolitanul,
Eutihie teodosiopolitanul,
Rodon paleopolitanul,
Eutropie de Egea,
Afovie colonianul,
Nestorie de Sion,
Iracleon tralilianul,
Teodot niscianul,
Teodor anitianul,
Timotei vriuleanul,
Teodosie mastavianul,
Eutihie erifrianul,
Evsevie clazomenianul,
Evflavie colofonianul,
Modest anescianul,

Teodosie prienscianul,
Eusebie magnisianul,
Saprichie pafsicianul, din Cipru,
Zinon cirianul (cirenianul, din Cipru),
Rigin constantineanul,
Evagrie solianul,
Cezarie, episcop regional,
Trivonian aspendianul, din Pamfilia,
Nunehie selginianul,
Solon coralianul,
Acachie cogenianul,
Nisie corivrianul,
Matidian corachisianul,
Nectarie sineianul,
Eutropie etenianul,
Tavrian livrianul,
Eusebie asponianul, din Galatia,
Filumen cinianul,
Astrapit,
Eusebie iraclinianul, din Onoriada,
Paralie andrapianul, din Gelespont,
Siluan ceratopianul,
Ermogen rinocururianul,

Evoptie ptolemaidianul, din Pentapole,

Eusebie pilusianul,

Evloghie terepufidianul,

Adelfie onufianul,

Pavel flavonianul,

Fivamon coptul (coptianul),

Teopemt cavasianul,

Macarie metilianul,

Adelfie sascianul,

Macedonie (x) csoscianul,

Marin de Iliopol,

Mitrodor leontianul,

Macarie antenianul,

Pavisc apolonianul,

Petru oxirinhianul,

Strategie afrividianul,

Atanasie paralianul,

Siluan coprifidianul,

Ioan ifestianul,

Aristobul fmsusianul,

Teona serfitianul,

Lampon casiianul,

Chir aheianul,

Poplie olvianul,
Samuil disfenianul,
Zinovie varcscianul,
Zinon tivhireanul,
Daniil darneanul,
Sosipatru septimianul,
Eusebie nilopolianul,
Hrisaorie afroditeanul,
Andrei ermoiolianul,
Sabin panosianul,
Avraam ostracianul,
Ierac afneianul,
Elip selianul,
Alexandru de Cleopatra,
Isaac tavaianul,
Amon vutianul,
Iraclide fineianul (finecianul),
Isaac elarhianul,
Iraclide tamiafidianul,
Teona psihonianul,
Amonie papefenianul,
Vesula, diacon de Cartagena.

Atunci Petru, preot din Alexandria și întâiul dintre notari, a spus: au trecut doar câteva zile după hirotonirea preaevlaviosului Nestorie în episcop a sf. biserici de

Constantinopol, cum de anumiți din Constantinopol deja erau înfățișate lămuririle lui, revoltatoare pentru cititori, așa că de aici s-a petrecut mare tulburare prin sfintele biserici. Preaevlaviosul și preaiubitorul de Dumnezeu episcop al Alexandriei Chiril, aflând despre aceasta, a scris către vrednicul de respect Nestorie una după alta două epistole, pline de povățuiri și convingeri. Nestorie scris la ele negativ, și dezagreabil s-a comportat cu trimișii. Pe lângă aceasta același preaevlavios episcop Chiril, aflând încă, că și în Roma sunt trimise de către Nestorie scrisori și cărți cu explicații de a lui, a scris și singur către preacucernicul episcop a Romei Celestin prin intermediul diaconului Poseidon, dînd lui un astfel de ordin (poruncă): “dacă vei găsi, că cărțile lămuririlor lui Nestorie și scrisorile sunt date (lui Celestin), atunci dă-i (lui) și scrisorile mele: dacă însă nu, atunci și pe ale mele, nedîndu-le, adu-le aici”. Poseidon aflînd, că lămuririle și scrisorile (lui Nestorie) sunt transmise (lui Celestin), și de la sine i le-a dat pe cele ale lui Chiril. Preasfințitul episcop a Bisericii roamane Celestin a scris, ce urma (se cuvenea), în cele mai clare formulări . Pentru aceea, când după împărăteasca, plăcuta lui Dumnezeu, voie s-a format (alcătuit) aici sf. vostru sinod, ca datorie considerăm a anunța, că manuscrisele despre aceasta noi le avem în mâini pentru prezentarea sfințeniei voastre.

Iuvenalie, episcopul Ierusalimului, a spus: să se citească plăcuta lui Dumnezeu declarație a preaevlavioșilor și iubitorilor de Hristos Împărați ai noștri, scrisă către mitropoliți, și să lumineze drumul începutelor acum fapte .

Preaevlaviosul preot al Alexandriei Petru, aducînd declarația, a citit așa:

“Autocrații Împărați, Teodosie și Valentinian, biruitoarii, triumfătorii, măreții, preadennii, (prea)auguștii, - episcopului Chiril. – Situația statului nostru depinde de modul cinstirii (adorării) lui Dumnezeu”, ș.a.

Firm, episcopul Cesareii Capadociei, a spus: preaiubitorul de Dumnezeu și preasfințitul episcop a orașului Efes Memnon să mărturisească înaintea noastră, câte zile au trecut după venirea noastră.

Memnon, episcopul orașului Efes, a spus: de la termenul, stabilit în evlavioasa și plăcuta lui Dumnezeu diplomă, au trecut șaisprezece zile.

Chiril, episcopul Alexandriei, a spus: sfântul și marele sinod destul mult timp a petrecut în așteptarea venirii preaplăcuților lui Dumnezeu episcopi, la sosirea cărora nădăjduia.